APR - 3 1956
APR - 9 1956

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, MARCH 28, 1956

LATVIJA
AMERIKĀ

25./458. n-rs | TREŠDIEN, 1956. GADA 28. MARTĀ | 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu vienā slejā.

Pastiprinās Vidējo Austrumu aizsardzību

BALTIEŠU PĀRSTĀVJI APSPRIEDĒ PIE SŪTSŪTŅA Dr. A. SPEKKES

Uz sūtņa A. Spekkes aicinājumu viņa Vašingtonas rezidencē š. g. 21. martā notika baltiešu pārstāvju apspriede par triju tautu darbinieku rīcības saskaņošanu attiecībā uz aktuāliem politiskiem jautājumiem, it sevišķi sakarā ar aprīlī Strasburgā priekšā stāvošo Apspiesto Nāciju asamblejas sesiju. Apspriede bija informatīva un saskaņīga, kaut arī nebija paredzēts pieņemt kādu formālu rezolūciju.

Apspriedē piedalījās: Sūtnis A. Spekke, Igaunijas diplomātiskais pārstāvis J. Kaivs, Igaunijas brīvības kom. locekļi prof. Perandi un Klesments, Lietuvas brīv. kom. loc. Sidzikauskas un no latviešiem — Dr. V. Māsēns un Ad. Klīve.

Latviešu delegācijas sastāvs

Apspiesto Eiropas Nāciju asamblejas sesijā Strasburgā, kas notiks no 12.-15. aprīlim, no katras tautības piedalīsies seši delegāti, no kuriem viens izbrauks uz turieni no ASV. Latviešu delegācijā izraudzītas šādas personas: sūtnis Parīzē O. Grosvalds, pārstāvis Bonnā R. Liepiņš, LAK EC ģenerālsekretārs Abakuks (Londonā), KLB loceklis V. Hāzners (Vācijā) un K. Dziļleja (Zviedrijā). Delegācijas vadītājs ir V. Māsēns, kas izbrauks no Nujorkas 4. aprīlī.

BAGDADES LĪGUMS - MIERA GARANTS

Anglijas valdība aicina Sav. Valstis parakstīt Bagdades līgumu, lai tā pastiprinātu Vidējo Austrumu aizsardzību.

Londonā. — Pagājušā nedēļā visās trīs Rietumu lielvalstu galvaspilsētās notika plašas debates par to, kā vislabāk atrisināt Vidējo Austrumu saspīlējumu un pasargāt pasauli no jauna kara briesmām. Arī Kipras salas eksplosīvā situācija liek par sevi padomāt, jo archibīskapa Makariosa izsūtīšana stāvokli nav mainījusi un grieķu partizānu darbību nav apklusinājusi. Pagājušā nedēļā grieķu nemiernieklem izdevās pat pabāzt bumbu zem angļu gubernātora Hārdinga gultas (bumba nesprāga!).

Spriežot pēc noskaņojuma Londonā, Parīzē un Vašingtonā, visticamākie pesimisti izrādās angļi, kas, no jauna izanalizējot Vidējo Austrumu, jo sevišķi Palestīnas, situāciju, nākusi pie atziņuma, ka pēc savas armijas pienācīgas apbruņošanas Ēģiptes ministru prezidents Nasers nekavēsies uzbrukt Izraēlai. (Kā zināms, Nasers pagājušā nedēļā deklarēja, ka uz karošanu netaisās). Angļijas kara ministrija, par Palestīnu runājot, vairs nesaka: „ja karš izcelsies," bet gan: „kad karš izcelsies." Lai pastiprinātu Vidējo Austrumu aizsardzību, Anglija gribētu redzēt Sav. Valstis pievienojamies Bagdades paktam, kurā pašreiz ietelp Anglija, Turcija, Pakistana, Persija un Iraka. Angļi baidās, ka amerikāņiem kavējoties atbalstīt Bagdades paktu, tas varētu vienkārši izjukt pret Ēģiptes, Saudi Arabijas un Sīrijas spiedienu. Protams, ka šo spiedienu no otras puses atbalstītu arī Padomju Savienība un tās pavadā ejošās komūnistu bloka valstis.

Anglijas diplomātiskie lietpratēji Vidējo Austrumu jautājumos ir pārliecināti, ka Bagdades pakts pašreiz ir vienīgais un pēdējais šķērslis, kas attur arābu valstu alianses uzbrukumu Izraēlai un kas tai pašā laikā attur arī Padomju Savienības vēl tālāku ielaušanos Vidējos Austrumos.

Kamēr Kanadas ārlietu ministrs priecīgi stāsta, ka kara briesmas Vidējos Austrumos jau ir sen aiz muguras, pasaulē vēl joprojām ir cilvēki, kas domā citādi. Viens no tiem ir Sav. Valstu prezidents Eizenhauers, kas nebūt nenoliedz Palestīnas kara iespējamību. **Kādā preses konferencē Eizenhauers brīdināja, ka kara darbības sākšanās Vidējo Austrumu apgabalā nozīmētu katastrofu visas pasaules mērogā.** Tai pašā laikā Sav. Valstu politika Vidējos Austrumos joprojām vēl ir agrākās nenoteiktības pilna, ko izskaidro ar to, ka amerikāņi grib sadzīvot ar arabiem un izvairīties no konflikta ar žīdiem. Sav. Valstis respektē arabu brīvības kustību, tāpat kā savas naftas intereses arabu territorijā. Bet Sav. Valstis respektē arī Apvienoto Nāciju paspārnē radīto Izraēlas valsti un vismaz teorētiski to aizstāv pret arabu agresijas tendencēm. Un beidzot, lai izvairītos no pārāk lielas atbildības Palestīnā, Sav. Valstis iesniedza rezolūciju Drošības padomei, aicinot Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāru Hammeršīldu iepazīties ar stāvokli Vidējos Austrumos un spert visus nepieciešamos soļus Izraēlas un arabu samierināšanai.

Parīzei, savukārt, ir pašai savas rūpes, un, ja tā uztraucas par notikumiem Vidējos Austrumos, tad tikai tādēļ, ka pēc franču domām Savienotās Valstis un Anglija daudz par daudz uzmanības veltī žīdiem, arabiem un grieķiem, atstājot novārtā pašu svarīgāko un, proti, Francijas sarežģījumus Ziemeļafrikā. Vidējo Austrumu saspīlējuma mazināšanai Francija ieteic pavisam vienkāršas zāles — trīs lielvalstu ārlietu ministru konferenci. Aizmirstot franči jau ir paguvuši aizmirst iepriekšējo gadu līdzīgu konferenču „panākumus."

ČEKAS PRIEKŠNIEKS SEROVS IERADIES LONDONĀ

Maļenkovs negrib ielaisties garākās sarunās ar angļu strādniekiem

Padomju Savienības slepenās drošības policijas pr-ks ģen. Serovs ieradies Londonā, lai uzsāktu sagatavošanas darbus Chruščeva un Bulgāņina apsargāšanai, kad viņi apmeklēs Angliju

Londonā. Ģen. Serovam ierodoties Londonā, parasti atturīgā angļu prese šoreiz neskopojās ar „komplimentiem". Visā Anglijas vēsturē nav daudz tādu gadījumu, kur kāds ārzemju viesis būtu ticis saņemts ar lielāku naidu nekā ģen. Serovs. Lielākie Anglijas laikraksti veltīja Serovam treknus virsrakstus ar izmeklētiem vārdiem, piem. „šakālis", „noziedznieks", „Jānis Briesmīgais." **Angļu policija baidās, ka Serova un vēlāk Padomju Savienības ministru prezidenta un komūnistu partijas pirmā sekretāra Chruščeva vizīte varētu izraisīt plašas Anglijā dzīvojošo ārzemnieku demonstrācijas. Čekas vadītāju Serovu Anglijā dzīvojošie, austrumvācieši un baltieši vaino masu deportāciju organizēšanā un izdarīšanā.**

Serovs Londonā ieradās padomju strūklīdmašīnā. Šī ir pirmā, kas nolaidusies Anglijā. Lidlaukā Serova lidmašīnu tūdaļ ielenca angļu drošības policijas vienības, kas apsargāja arī visus ceļus uz minēto lidlauku. Viņu sagaidīt bija ieradies slavenā Skotlandjarda politiskās drošības un pretizlūkošanas daļas valītājs komodors Berts. Uzmanība. kādu angļu policija veltīja ģen. Serovam, daudzkārt pārsniedz piesardzību, ar kādu sagaidīja Elektrības un spēkstaciju ministru Maļenkovu, kad viņš nesen ieradās Anglijā.

Lielais Londonas konservātīvais laikraksts „Daily Mail" par savu Serova sagaidīšanas rakstu patiesi ir pelnījis paldies. Šādā valodā angļu prese runā vienīgi izņēmuma gadījumos; starp citu laikrakstā teikts: **„Mēs varbūt varētu izspiest pa smaidam vai sveicienam Padomju Savienības ministru prezidentam Bulgāņinam un komūnistu partijas pirmajam sekretāram Chruščevam, kā padomju valsts vadītājiem, bet vai tādēļ mums būtu jāspiež asinīm apstraipītā viņu galvenā slepkavas roka? Ja mēs esam sagatavojušies uzņemt šķi, vai tad tas nozīmē, ka mums jāuzņem arī šakālis?"** Šinī ievadrakstā laikraksts ir ļoti lakonisks un atklāts: **„Serovs ir noziedznieks, un pēc šāda arī izskatās."** Cik zināms, tad Bulgāņinam un Chruščevam iebraucot Londonā, Serovs gatavo veselu drošības policijas invāziju. No Maskavas līdz tikšot vesti 120 līdz zobiem bruņoti Serova rokas puiši.

Kamēr Serovs gatavojas mācīt angļiem komūnistu drošības paņēmienus, Maļenkovs, pat bez krūšu bruņām turpina drošširdīgi svīst un smaidīt. Apmeklēdams dažādas angļu spēkstacijas, viņš deklarē, ka gribētu nodibināt vislabāko kontaktu ar angļu strādniekiem, taču izvairās ar pēdējiem ielaisties garākās sarunās.

MOLLĒ KRITIZĒ ASV POLITIKU

Francijas ministru prezidents pieprasa pārtraukt ieroču sūtījumus uz Vidējiem Austrumiem

Parīzē. — Uzrunājot amerikāņu žurnālistus un radio komentātorus, kas pēc garāka brauciena pa Ziemeļafriku, Vidējiem Austrumiem un Eiropu bija ieradušies Parīzē, Francijas ministru prezidents sacīja, ka Sav. Valstis vēl vienmēr neizprotot Francijas problēmas. Vidējos Austrumos, tās esot Rietumu sabiedrotās ne tikai Francijas, bet arī Sav. Valstu un Anglijas interesēs. Sav. Valstis, pēc Mollē domām, neejot pareizo ceļu. Līdz šim pārāk daudz vērības esot piešķirts militāriem jautājumiem, atstājot novārtā pašu svarīgāko — saimnieciskās un sociālās reformas.

Atrisinājumu Vidējo Austrumu saspīlējumam varot panākt vienīgi ar trīs Rietumu lielvalstu kopīgu politiku. Mollē acīmredzot, ka, viņa vizītes laikā Londonā tādās pašās domās esot bijis arī Anglijas ministru prezidents Īdens. Francijas ministru prezidents asi kritizēja amerikāņu palīdzību mazāk attīstītajām valstīm, sacīdams, ka neesot tik svarīgi, ko dodot, kā veids, kā palīdzība tiekot izsniegta. Padomju Savienība to izprotot ļoti labi, kamēr amerikāņi to vēl līdz šim neesot paspējuši iemācīties.

Iztaujāts par komūnistu lielo skaitu Francijā, ministru prezidents Mollē atbildēja, ka, lai gan Francijā 5 milj. savas balsis nodevuši par komūnistiem, labi, ja 200 tūkst. vispār zinājuši, ko komūnisms nozīmē. Parasti par komūnistiem balsojot visi neapmierinātie, kā arī tie, kas nonākuši vēlēšanu kampaņu demagoģisku vadītāju ietekmē. „Tiklīdz mums būs iespējams pacelt strādnieku dzīves līmeni," apgalvoja Mollē, „komūnistu balsotāju skaits Francijā saruks neiedomājamos apmēros. Bez tam lielai daļai franču no Vācijas ir daudz lielākas bailes nekā no Padomju Savienības. No otras puses, Francija Vācijas piesaistīšanu Rietumu aizsardzības sistēmai atzina tikai tādēļ, ka tā baidījās, ka, atstājot vāciešiem brīvas rokas, pēdējie varētu pieslieties Padomju Savienībai, kas briesmas tikai vēl

ĒĢIPTE NEKAROS

Premjērs Nasers izsaka žurnālistiem savas domas par stāvokli Vidējos Austrumos. Krievi Polijā apmāca ēģiptiešu karavīrus jauniegūto padomju ieroču lietošanā.

Londonā. Anglijas ārlietu ministrija ziņo, ka tā saņēmusi ticamu informāciju, ka krievu instruktori apmāca ēģiptiešu karavīrus slepenās bazēs Polijā. Cik zināms, tad apmācības notiek jau kopš pagājušā gada. Katra apmācāmo grupa sastāv no apmēram 200 virsniekiem un apakšvirsniekiem, kas mainās katrus trīs mēnešus.

Anglijas ārlietu ministrija paskaidro, ka apmācības Polijā sākušās jau drīzi pēc tam, kad pasauli pārsteidza ziņa, ka Ēģiptes valdība nolēmusi iepirkt ieročus un kara materiālus padomju bloka valstīs. Pat vēl šodien nav visos sīkumos zināms, ko īsti Ēģipte no Padomju Savienības nopirkusi. Pēdējie minējumi liek domāt, ka Ēģipte būtu nopirkusi apmēram 60 bumbvedēju, 200 MIG tipa iznīcinātāju (MIG-15 un ne jaunākos MIG-17 modeļus), vairākus simtus tanku un dažas zemūdenes. Sākumā Ēģipte ziņoja, ka tā gatavojas pirkt sešas zemūdenes. Vai tās visas arī sasniegušas Ēģipti, vēl līdz šim nav noskaidrots.

Ieroču un kara materiālu darījumi ar Ēģipti atklāja Padomju Savienības īstos nodomus Vidējos Austrumos. Pēc Ēģiptes ieroči tika piedāvāti arī Sīrijai un Saudi Arabijai, pēdējā jau izrādījusi zināmu interesi.

Angļu ārlietu ministrija tālāk ziņo, ka padomju ieroču sūtījumi uz Ēģipti vēl līdz šim nebūt nav apstājušies. Otrkārt pirms Saudi Arabija apdomāsies, iespējams, ka Padomju Savienība uzsāk ieroču piegādi arī Sudānas valdībai. Sarunas šai jautājumā sākšoties jau tuvāko dienu laikā.

MIG'u lidošanā ēģiptiešu lidotājus apmācot čechu instruktori Ēģiptes galvaspilsētas tuvumā.

Kamēr Rietumu valstis žēlojas, ka padomju ieroču piegāde Ēģiptei var novest Vidējos Austrumus jaunā kara priekšvakarā, jo tiek izjaukts līdz šim ieturētais žīdu-arābu valstu bruņošanās līdzsvars, Ēģiptes ministru prezidents domā savādāk.

Kādā savā intervijā Rietumu žurnālistiem Nasers paskaidroja, ka Ēģipte uz karošanu netaisās. Kopš tā saņem ieročus no komūnistu bloka, kara briesmas Vidējos Austrumos stipri vien mazinājušās. Tai pašā laikā Nasers izteica izbrīnu, ka Sav. Valstis Vidējo Austrumu stāvokli atzīstot par tik kritisku, ka ieteic sasaukt Drošības padomes sēdi.

„Es līdz šim domāju, ka mēs uz karošanu netaisāmies," sacīja Nasers, „bet Sav. Valstīm acīmredzot ir cita informācija. Ja jau stāvoklis patiesi ir tik kritisks, tad tāds tas var būt vienīgi tādēļ, ka uz karošanu gatavojas otra puse." Cik var spriest, tad Ēģiptes ministru prezidentam nav nemazākās vēlēšanās sākt ieroču un kara materiālu iepirkšanas jautājuma pārcilāšanu Apvienotajās Nācijās. **„Drošības padomes ielaukšanās nav vajadzīga", teica Nasers, „jo mēs uz karošanu netaisāmies. Un es zinu puslīdz labi, ko es gribu darīt un ko ne."**

Pēc Ēģiptes ministru prezidenta domām bruņošanas sacensība Vidējos Austrumos esot devusi vairāk laba nekā launa. Bruņošanās esot labākais ierocis miera noturēšanai. Pirms astoņiem mēnešiem viņu mocījuši murgi un viņš neesot varējis naktīs gulēt, domādams par Ēģiptes militāro nespēku. Bet kopš ieroču saņemšanas no Padomju Savienības murgi pēkšņi pazuduši un tagad varot naktīs gulēt mierīgi. „Nevis tad, kad Rietumi tā domāja, bet gan tikai tagad var runāt par militāro samēru vienlīdzību Vidējos Austrumos," nobeidza interviju Ēģiptes ministu prezidents.

Šīs intervijas laikā, atbildēdams uz dažādiem Rietumu preses pārstāvju jautājumiem, Nasers starp citu izteicās, ka Ēģipte nebūt nav vienīgā, kas pēdējā laikā saņēmusi ieročus un kara materiālus no ārvalstīm. Arī Izraēla nav palikusi tukšā. Izrādās, ka franči, kas nespēj tikt galā ar nemierniekiem Ziemeļafrikā, atrod laiku un iespēju piegādāt ieročus Izraēlas valdībai Palestīnā. Nasers sacīja, ka viņam esot drošas ziņas, ka pašā pēdējā laikā Francija Izraēlai piegādājusi 32 Oregona tipa lidmašīnas un ka tā saņemšot vēl vismaz vienu duci jaunāko franču strūklizniciņātāju. Tanī pašā laikā Meteor tipa lidmašīnas Izraēla saņēmusi no Anglijas (skaits nav zināms) un vistuvākā laikā saņemšot vēl. No Francijas Izraēla saņēmusi arī 100 Mark-15 tankus. Pēc parakstītā līguma noteikumiem tai pienāktos vēl 80 tā paša tipa tanku. 75 mm lielgabali Izraēlā pienākuši no Francijas jau vairākkārt, bet daļa vēl atrodoties ceļā. Vieglos ieročus Izraēla turpina saņemt no Ziemeļatlantijas organizācijas valstīm, kamēr dažādas papilddaļas, automašīnas un radio ierīces tā pietiekamā vairumā saņem no Kanadas. Kanada Izraēlu apgādājot ar vieglo ieroču un pat artilērijas municiju.

JAUTĀJUMS BEZ ATBILDES

Divcīņa atbruņošanās apakškomisijā

Sav. Valstis, Anglija, Kanada, Francija un Padomju Savienība Londonā turpina atbruņošanās sarunas, kas tāpat kā līdz šim nesola nekādus panākumus.

Londonā. — Jau gadiem ilgi Apvienoto Nāciju piecu valstu atbruņošanās apakškomiteja mēģina panākt kompromisu atbruņošanās jautājumā, bet līdz šim sarunas vienmēr beigušās bez panākumiem. Galvenie apakškomitejas duelanti ir Sav. Valstis un Padomju Savienība, kamēr pārējās valstis laiku veltī dažādu plānu proponēšanai, ko vai nu Sav. Valstis, vai daudz biežāk Padomju Savienība nekavējoties noraida.

Padomju Savienība, kas paļaujas uz skaitliski lielām kājnieku masām un spēcīgām tanku vienībām, atbruņošanās sarunu iznākumu balsta uz pilnīgu atomieroču aizliegšanu. Sav. Valstis šādu plānu nevar pieņemt. Pirmkārt, jau tādēļ, ka visa **Sav. Valstu aizsardzība tiek balstīta uz atomieročiem un, otrkārt, tādēļ, ka nav nekādu iespēju secināt, ka, pieņemot atomieroču aizliegumu, šis aizliegums arī tiktu ievērots.** Pagājušā nedēļā Londonā Anglija un Francija iesniedza piecu valstu atbruņošanās apakškomitejai plānu, kurā mēģināts apvienot kā amerikāņu, tā krievu prasības. Anglijas un Francijas plāns būtu īstenojams divos paņēmienos. Pirmā posmā sāktu darboties atbruņošanās pārraudzības sistēma, kamēr otrā posmā tiktu samazināts visu klašu ieroču skaits un tiktu ierobežoti atomieroču izmēģinājumi. Tas būtu vispārējas atbruņošanās sākums, kam ar laiku būtu jānoved pie tā, ka atomieroču ražošana tiek pārtraukta un to lietošana aizliegta, atskaitot vienīgi aizstāvēšanās gadījumu pret kādas citas valsts agresiju. Cik zināms, Sav. Valstis par šādu plānu nav sevišķi sajūsminātas, bet tai pašā laikā tām jārēķinās arī ar pārējo sabiedroto domām un to kritiku, kas apgalvo, ka amerikāņi grib panākt bruņošanās pārraudzību bez atbruņošanās.

Amerikāņiem atbruņošanās jautājumā ir pašiem savas idejas, kā to Vašingtonā pierādīja prezidenta Eizenhauera personiskais padomnieks Stasens: Pirmkārt, kā Sav. Valstīm, tā Padomju Savienībai vajadzētu ierādīt katrai savās robežās zināmus militārus apgabalus, kur starptautisko bruņošanās pārraudzību varētu izmēģināt praksē. Otrkārt, kā Sav. Valstīm, tā Pad. Savienībai vajadzētu samazināt savas armijas uz 2,5 milj. vīru un proporcionāli samazināt arī bruņošanos. (Atomieroči šai priekšlikumā ietelp). **Tā kā skaitliskā ziņā Pad. Savienības armija ir daudz lielāka nekā Sav. Valstu bruņotie spēki, tad, aptuveni rēķinot, Stasena priekšlikums nozīmē, ka Pad. Savienībai dzīvā spēka ziņā sava armija būtu jāsamazina apmēram 37 proc. apmērā, kamēr Sav. Valstīs karavīru skaits Stasena normu pārsniedz tikai par 13 proc.**

Padomju Savienība par Anglijas un Francijas plānu un Stasena priekšlikumiem vēl līdz šim nav izteikusies, bet, pazīstot tās politiku, nav nekādu iemeslu domāt, ka Rietumu priekšlikumi Maskavai būtu pieņemami.

FRANČI GATAVO ALŽĪRAI REFORMAS

FRANCIJAS VALDĪBA ATZĪST SAIMNIECISKU UN SOCIĀLU REFORMU NEPIECIEŠAMĪBU NACIONĀLISTU NEMIERU APSPIEŠANAI ALŽĪRĀ

Parīzē. Francijas ministru kabinets premjēra Mollē vadībā nedēļas nogalē atzina, ka militāra uzvara vien nav labākais atrisinājums nacionālistu nemieriekiu apspiešanai Alžīrā. Lai iegūtu arabu masu simpatijas, bez militārā spēka nepieciešams parādīt arī gribu sadarboties, izprotot arabu problēmas. Šai sakarā Francijas valdība nolēma jau tuvākā nākotnē izdarīt saimnieciskas un sociālas reformas, to īstenošanu uzticot Alžīras ģenerālgubernātoram Lakostam.

Sakarā ar šo lēmumu ģenerālgubernātoram turpmāk būs tiesības neapstrādāto zemi piešķirt laukstrādniekiem, kas palikuši bez darba. Otrkārt, nākotnē mēģinās pēc iespējas vairāk arabu nodarbināt dažādos pasākumos, kas saņem financiālu atbalstu no Francijas. Treškārt, arabu lauksaimniekiem un lauksaimniecības kooperātīviem palīdzēs aizņēmumu sagādē.

Bet, kamēr par reformām vēl tikai runā, kara darbība Alžīrā un Tunisijā iet pilnā gaitā. Tunisijai starp citu Francija paredzējusi piešķirt autonomas valsts tiesības, lai tādējādi apmierinātu nacionālistu prasības.

Militārā laukā smagākās cīņas pašreiz notiek Tunisijā, kur franču karaspēks, aviācijas un artilērijas atbalstīts, jau vairākas dienas mēģina iesaistīt cīņā kādu lielāku nemiernieku grupu, kuras skaitu aptuveni vērtē uz 3.000 vīriem.

Alžīrā cīņas risinās parastā gaitā: arabu nacionālistu partizāni uzbrūk atsevišķām franču vienībām un pēc tam pazūd kā ūdenī. Šādos uzbrukumos cieš arī franču kolonisti, kamēr nemierniekiem nodarītie zaudējumi ir visai nieciģi.

Kampaņa pret Staļinu turpinās

Sarkanarmijas virsnieku strīdi Austrumvācijā

No Maskavas saņemtā pavēle uzsākt Staļina atmaskošanas kampaņu Austrumvācijā izraisījusi satraukumu un strīdus kompartijas vadoņu un mazo partijas biedru aprindās. No Berlīnes saņemtā ziņas vēstī, ka dažos Austrumvācijas rūpniecības centros notikušas pat komūnistu demonstrācijas, ko gan valdība noliedz.

Tanī pašā laikā saņemtas ziņas, ka sakarā ar Staļina „gāšanu" sarkanarmijas virsnieku aprindās Austrumvācijā, tāpat kā partijā, radušās nesaskaņas. Sevišķi nopietni strīdi izcēlušies Neurupinā, kur sapulcējušies 300 virsnieku, lai noklausītos pulkv. Teļežkina paskaidrojumus par kompartijas 20. kongresa lēmumu „atmaskot" Staļinu. Teļežkins ir sarkanarmijas politiskās vadības priekšnieks Austrumvācijā. Atkārtojot Chruščeva vārdus, Teļežkins apgalvoja, ka Otrā pasaules kara pirmajos mēnešos vācu karaspēkam izdevies ielauzties padomju territorijā galvenokārt tāpēc, ka Staļins izdarījis ruppjas kļūdas. Vācija uzvarēta tikai tāpēc, ka bijuši tādi kara vadoņi, kā maršals Žukovs un Koņevs.

Sākumā Staļins attēicies paklausīt saviem virsniekiem, ar ko arī esot izskaidrojami milzīgie padomju zaudējumi kara sākumā. Vēlāk Staļinam nācies atzīt virsnieku autoritāti, jo viņa paša Padomju Savienības aizsardzības plāns bijis zem katras kritikas un valsti novedis bezdibeņa malā.

Sakarā ar šo atziņumu arī izcēlies „dumpis." Virsnieki pārtraukuši Teļežkinu un jautājuši, kāpēc tagadējie vadoņi neesot toreiz norādījuši Staļinam uz šīm kļūdām? Kāpēc tikai tagad — 3 gadus pēc Staļina nāves, sākusies viņa kļūdu meklēšana? Daži virsnieki aizrādījuši, ka viņi esot Staļina „audzināti" un tagad tiem būšot grūti atrast pareizo ceļu.

Teļežkins atbildējis, ka daudzi kompartijas vadoņi, riskējot ar dzīvību, Staļinu brīdinājuši un aizrādījuši uz viņa kļūdām. No piezīmēm dienas grāmatās, ko veduši augsti partijas un valdības darbinieki, esot redzams, ka Staļins tos visu laiku licis turēt uzraudzībā un tml.

Šāda rakstura virsnieku strīdi bijuši arī Juterborgā, Štrandsdorfā u. c.

JORDĀNA ATZĪST ARABU MILITĀRO ALIANSI

JORDĀNA UN SĪRIJA APVIENO ROBEŽAPSARDZĪBU PRET IZRAĒLU UN SOLĀS VIENA OTRU ATBALSTĪT IZRAĒLAS AGRESIJAS GADĪJUMĀ

Damaskā. — Pagājušās nedēļas nogalē Jordāna netieši pieslējās Ēģiptes — Saudi Arabijas — Sīrijas militārai aliansei, panākot ar Sīriju vienošanos par „vienotu robežu". Sīrijas armijas komandieris ģen. Sukkairs un Jordānas jaunais arabu leģiona virspavēlnieks ģen. Inabs parakstīja nolīgumu, apvienojot Jordānas un Sīrijas 450 jūdžu garo robežu ar Izraēlu. Tas nozīmē: ja Izraēla uzbruktu vienai no abām minētajām valstīm, otra to atzītu par uzbrukumu arī sev. Kā zināms, Sīrija, Saudi Arabija un Ēģipte nesen panāca savstarpēju vienošanos par minēto trīs valstu militāro plānu koordinēšanu aizsardzībai pret Izraēlu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

DARBĪBAS VADLĪNIJAS UN ‚POLITIKA'

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības valdes vienbalsīgais lēmums par ALJAs darbības vadlīnijām radījis necerēti dzīvas pārrunas sabiedrībā, bet it sevišķi pašā jaunatnē. Tomēr vērojams, ka radušies daži pārpratumi un izpaudusies nesaprašana. Tā kā veikti jau pirmie priekšdarbi vadlīniju izstrādāšanā, iespējams arī sniegt tuvākus paskaidrojumus.

Sabiedrībā izskanējušais jautājums, kā tad ALJA varējusi darboties bez vadlīnijām līdz šim, ir pārpratums. ALJAi ir statūti (rūpīgi pārstrādāti un apstiprināti vēl pagājušā gada kongresā), visa darbība noritējusi un noritēs, kā noteikts statūtos. Vadlīnijas neaizstāj statūtus, bet gan domātas statūtu atsevišķo punktu tuvākai izskaidrošanai. Tā, piemēram, statūtos noteikts, ka ALJA „uztur sakarus un sadarbojas ar latviešu un citlatvju jaunatnes un sabiedriskām organizācijām," „veicina un atbalsta latviešu jaunatnes līdzdalību latviešu sabiedriskajās organizācijās."

Vadlīniju nolūks ir sniegt tuvākus, praktiskus paskaidrojumus, kādā veidā un ar kāda veida sabiedriskām organizācijām norit sadarbība. Ja statūtos par ALJAs mērķi minēts „darbs latviešu tautai un Latvijai," tad vadlīnijās izteic, kā šis darbs tiek veidots un veikts.

Vadlīnijas ir pagātnes lēmumu un nostāju kopojums labākai pārskatāmībai. Vadlīnijās ietelp jau nodibinātie sakari un pasāktā sadarbība ar latviešu (LNJAK, ELJA) un citlatvju jaunatnes organizācijām, kongresos pieņemtās deklarācijas (piem., par pasaules jaunatnes apvienību) un citi līdzšinējās nostājas un sadarbības veidi.

Vadlīnijas palīdz nākotnes pasākumu plānošanā, sniedzot noteikt tus un pārskatāmus lēmumu kopojumus. Vadlīnijas ļoti atvieglo valdes locekļu darba saskaņošanu, ko kavē lielie attālumi.

Vadlīnijas ir kā „ēka uz statūtu pamatiem," tās ir papildināmas un grozāmas, ja šai „ēkai" nepieciešami labojumi. Ja, piemēram, pēdējais ALJAs kongress pieņēma deklarāciju, ka ALJA gatava sadarboties ar jaunatnes organizācijām ārpus ASV, bet iesniegto ierosinājumu (ALJAs valdei uzņemties iniciātīvu brīvās pasaules latviešu jaunatnes apvienības veidošanā) atstāja „pētīšanai," tad iespējams, ka nāk cita kongresa lēmums, kas groza līdzšinējo nostāju.

Darbības vadlīnijas nav „kaut kāda politiska platforma," kā tas tiek minēts. Tās ir tikai jau ALJAs darbības sākumā izteiktās jaunatnes „politikas" īpatnības apzīmēšana: vienoti strādāt Latvijai kristīgā, demokratiskā un nacionālā garā. Šie trīs vadmotīvi ir neatņemami ALJAs darbam. Ja ar politiku saprotam mācību par valsti, tad šī jaunatnes „politika": vienots darbs latviešu tautai un Latvijas brīvībai pa pilnam izteic trīsdas latviešu politiku — atgūt valsti. Citas „trīsdas politikas" jaunatne nav gribējusi un, droši vien, negribēs. Bet ja jaunatnei pārmet, ka tā izvairās politiku vai, sakarā ar lēmumu par darbības vadlīnijām, „stūrē uz politiku," tad, pirms kādu darbošanos steidz nodevēt par „politiku," jāzina, kā vārds politika vēl nozīmē: izgudra, aplinka rīkošanās, viltība!

Aivars Ruņģis,
ALJAS valdes loceklis

TIKŠANĀS UZ ROBEŽAS 30. 6. UN 1. 7.

ASV un Kanadas Draudzības dienu un jaunatnes salidojuma Niagarā rīcības kom. No kr.: A. Skalde, P. Treijers (priekš-dis), J. Celms, E. Jēkabsons un A. Steinbachs. J. Ligera foto

5 GADI VĒL VIENAI BIEDRĪBAI

Grand Rapidu latviešu biedrību arī turpmāk vadīs inž. Oskars Leimanis

Grand Rapidu latviešu biedrība šī gada pavasarī varēs atskatīties uz 5 gadu pastāvēšanu, pie kam ievērību pelna vēl tas apstāklis, ka šī organizācija ir viena no pirmajām Savienotajās Valstīs, kura neilgā laika posmā pēc dibināšanas tika pie sava nama. Pēdējais tagad kalpo visām šīs kolonijas latviešu organizācijām un draudzēm. 10. martā, notika biedrības gadskārtējā kopsapulce, uz kuru no 226 pilntiesīgiem biedriem bija ieradušies 34, to starpā 8 dāmas. Sapulci atklāja biedrības priekšsēdis O. Leimanis, vadīja J. Sproģis, protokolēja J. Miezis. Darba kārtību ievadīja ar iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšanu, pēc kam ziņojumu par biedrības pagājušā gada darbību sniedza O. Leimanis. Viņš zīmīgi raksturoja kopējos valdes un citu darbinieku veikumus. Vēl arvien turpināta nama izbūve, augšējā zālē ierīkota gāzes apkure un ventilācija. Budžets izpildījies ar uzviju, kas panākts neatlaidīgu pūlu un pašaizliedzīga darba rezultātā.

Biedrības priekšnieka palīgs A. Jansons informēja par sarīkojumiem, kādi notikuši 25. starp kuriem 18 kultūrāla rakstura. Sarīkojumi, atskaitot dažus, tomēr bijuši samērā vāji apmeklēti, un viņš izsaka bažas, ka apmeklētāju skaits nākotnē var vēl vairāk sarukt. Kasieris P. Valts nolasīja kases pārskatu un deva paskaidrojumus par atsevišķiem ienākumu un izdevumu posteņiem. Biedrība gada laikā apgrozījusi ciezgan ievērojamu summu — 6.293 dol. apmēros, un atlikums uz 1956. g. 1. janvāri bijis $373.33. Vēl ziņo saimniecības pārzinis A. Meiers un biedrzinis. Revīzijas komisijas pārskatu sniedza A. Rutmanis, pasvītrojot, ka saimniekots pieņemtā budžeta robežās un valdes darbība bijusi pareiza. Sapulce vienbalsīgi izteica valdei un revīzijas komisijai pateicību par veikto darbu. Stājoties pie vēlēšanām, radās zināmas grūtības ar biedrības priekšnieka ievēlēšanu, jo neviens no uzstādītiem kandidātiem nevēlējās kandidēt un arī līdzšinējais biedrības priekšnieks inž. Oskars Leimanis, kas bu vadījis pēdējos trīs gadus, paziņoja savu „katēgorisko un negrozāmo" lēmumu un lūdza viņu strīpot no kandidātu saraksta. Izsludināja pēdējā laikā sapulcēs praktizēto, 10 min. pārtraukumu, lai to izlietotu kandidātu pārliecināšanai un pierunāšanai. Tas bija palīdzējis arī šoreiz, un visi varēja mierīgi uzelpot, ka vēl šogad tikts pāri šai „zemūdens klintij," jo, kaut ar smagu sirdi, kā viņš pats minēja, šo smago nastu atkal uzņēmās O. Leimanis. Viņu ievēlēja aklamācijas kārtībā, ko pavadīja aplausi. Samērā vieglāk veicās ar valdes ievēlēšanu, un tajā darbošies: P. Puriņš, J. Sproģis, P. Valts, A. Meiers, A. Lapsiņš, A. Jansons, J. Celmiņš un J. Skuķis, bet revizijas komisijā — J. Brūnis, A. Rutmanis un V. Ošenieks. Kā delegātu ALAs kongresam izraudzīja biedrības prku, vai, ja viņš būtu aizkavēts ierasties, — J. Sproģi. Par dāmu komitejas pr-ci izraudzīja P. Žvīguli, pārējās M. Skuķe, A. Lībante, B. Valta, A. Kalniņa, E. Ošeniece, M. Liedeskalniņa, Z. Meiere, A. Cubina, V. Lauce, E. Brūne un M. Kukaine. Budžetu tekošajam gadam pieņēma 3.251.33 dol. apmēros. Noslēgumā pārrunāja biedrības 5 gadu pastāvēšanas atzīmēšanu maija mēneša sākumā, ne ar plašām svinībām, bet ar dievkalpojumu un kopēju aktu un vakariņām.

V. Zirnītis.

P. UZKALNS
var saņemt vēstuli LA birojā, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

TORONTO LATVIEŠU NAMA PROJEKTS PIEŅEMTS

Toronto organizāciju vadītāju apspriedē 23. martā par latviešu nama celšanu sprieda 30 organizāciju vadītāji un pārstāvji. Sēdes dalībnieki noklausījās arī Dziesmu svētku rīcības komitejas ziņojumu un pieņēma galīgos norēķinus par latviešu stenda sarīkošanu Kanadas nacionālajā izstādē un par 18. nov. sarīkojumu. Apspriedi vadīja A. Svenne, protokolēja A. Jankovskis.

Par latviešu nama celšanas tehniskās komisijas līdzšinējo darbību vispirms runāja A. Svenne, iepazīstinot organizāciju vadītājus ar komisijas plāniem un nodomiem un eventuālu līdzekļu iegūšanu nama celšanai. Dr. arch. E. Janišs izstrādājis idejisko projektu (uz nezināma gruntsgabala), un, ja organizāciju vadītāju apspriede šo projektu pieņem, tad komisija izgatavos skrejlapas vai brošūras, lai iepazīstinātu tautiešus ar celamā nama varbūtējo izskatu.

J. Švanks no finanču komisijas paskaidroja, un A. Svenne viņa teikto vēl papildināja, ka komisija nedomā vākt ziedojumus nama celšanai ,lai tad savāktu nepietiekamu summu, kas ilgi gulētu bankā neizmantota, kā tas jau pieredzēts citos latviešu centros. Tādēļ vispirms jānoskaidro, ar cik lielām summām tautieši un organizācijas var un vēlas šai pasākumā piedalīties. Parakstu vākšana būtu izdarāma līdz 1957. gada 1. maijam. Ja tad nepieciešamā summa būs aptuveni sazīmēta, tad nekavējoties dibināma akciju sabiedrība, un līdz 1958. gada 1. martam jāveic visi priekšdarbi un jāievāc vismaz 1/3 sazīmētās naudas celšanas darbu iesākšanai. Pieņemot, ka visi šie termiņi reālizējas, tad 1959. gadā latviešu nams varētu būt nobeigts.

A. Svenne vēl paskaidroja, ka komisija namu iecerējusi celt uz veikalniecīgiem pamatiem, un akcijās ieguldītā nauda ne tikai būtu drošs ieguldījums, bet tas nestu arī auglus, rēķināties ar 3%. Sarunās ar tautiešiem ir ienākuši piedāvājumi, kas gan nav tuvāk aspriesti, ieguldīt latviešu nama celšanā prāvus kapitālus, namam pievienojot vairākus izīrējamus birojus, vai pat apartamentus, un šādā gadījumā ieguldītā nauda nestu 14-20%. A. Svenne no savas puses gan piezīmēja, ka pēc viņa uzskatiem nebūtu vēlams saistīt latviešu nama celšanas domu ar dažiem lieliem kapitāla ieguldījumiem, kas eventuāli varētu pārņemt savās rokās nama kontroli un līdz ar to tas idejiskais vairs nebūtu latviešu nams, kā tas pašreiz iecerēts.

A. Svenne arī paskaidroja, ka viņš izrēķinājis, ka, ja nama celšanā piedalītos 1500 latviešu, katrs trīs gados ieguldot $100-$300, tad varētu uzcelt latviešu namu pēc pašreizējā projekta un to attiecīgi iekārtot. Pēdējais ir ļoti svarīgs fakts, jo nav nozīmes uzcelt četras sienas un tās atstāt tukšas. Lai nams atmaksātos un nestu atpakaļ ieguldīto naudu, tas ir jāizmanto, un izmantot var to tikai tad, ja telpas ir mēbelētas un pienācīgi iekārtotas.

Arhitekts E. Janišs klātesošos iepazīstināja ar izstrādāto projektu.

Sekojošajās pārrunās vairākkārt izraisījās jautājums par darba stundu ziedošanu. Daļa sēdes dalībnieku domāja, ka, vismaz pašas ārienes būvei, tas nebūtu praktiski viegli veicams, bet visi vienojās, ka celtnes iekšienes izbūvei šādas darba stundas būtu ļoti derīgas un apsveicamas.

Sīki iztirzājot un pārrunājot svarīgā jautājuma aspektus, sēde beidzot pieņēma architekta E. Janiša izstrādāto iedejisko projektu un lūdz tehnisko komisiju gādāt par skiču un citu uzskatāmu materiālu izgatavošanu, ar ko iepazīstināt visu Toronto latviešu saimi. Tāpat arī pieņēma finanču komisijas priekšlikumu namu celt ar akciju sabiedrības kapitālu un lūdza komisiju izstrādāt sīku plānu sabiedrības dibināšanas un akciju iegādāšanās kampaņai, ko tad vēlāk apspriedīs organizāciju sēdē.

Dziesmu svētku rīcības komitejas pr-ža vietn. J. Niedra ziņoja par prezidija priekšsēža B. Akera atteikšanos darba pārslodzes dēļ. Viņa vietā aizklātā balsošanā no diviem kandidātiem — J. Niedras un E. Krūkas — ievēlēja E. Krūku ar 11 balsīm.

Pa šo laiku ir noskaidrots, ka ASV nākošajā pavasarī dziesmu svētki nenotiks, tā kā nav varēs nekādu šķēršļu dziesmu svētku rīkošanai Toronto 1957. gadā Rīcības komiteja jau gādājusi par nošu iespiešanu un izsūtīšanu koriem. No ASV pieteikušies 3 kori — no Čikāgas, Milvokiem un Indiānāpoles. Ieinteresēts arī Los-Andželosas koris. No Kanadas pieteikušies: Dainas, Katoļu kultūras centra, 1. ev.-lut. draudzes, Hamiltonas, Bramptonas, Londonas un Kirklendleikas jauktie koŗi un vīru koris „Viesturs". Sarunas uzsāktas arī ar Montreālas, Otavas un Vinipegas koriem.

Akūts pašreiz ir līdzekļu jautājums, jo visi rīcības komitejas esošie līdzekļi izdoti par notīm, šos izdevumus vēl nesedzot. Jārēķinās arī ar citiem izdevumiem. Sēdes dalībnieki noliēma līdzekļus Dziesmu svētku rīcības komitejai aizdot no sarīkojumu fonda.

Par pēdējā Kanadas nacionālā izstādē sarīkotā latviešu stenda izdevumu norēķiniem ziņoja LNAK kasieris K. Priedītis.

Stenda sarīkošanas laikā organizāciju vadītāju apspriedē nolēma vajadzīgos līdzekļus lūgt no organizācijām, un LNAK birojs uzņēmās rakstīt katrai organizācijai, lūdzot iemaksāt noteiktu summu. Līdz šim naudu iemaksājušas apmēram puse Toronto organizāciju, un norēķinu segšanai iztrūkst $109,77. Sēdes ralībnieki nolēma, ka jāraksta atgādinājumi tām organizācijām, kas iemaksu nav nokārtojušas. Gadījumā, ja tomēr vēl rastos iztrūkums, to segs no sarīkojumu fonda kases.

A. Gribusts ziņoja, ka no 18. novembra sarīkojuma radies $95,70 atlikums, ko rīcības komiteja ieteic sadalīt, iemaksājot $25,70 skolu fondam un $70 sarīkojumu fondam. Organizāciju vadītāji ir vienis prātis ar šādu priekšlikumu.

Beidzot Toronto latviešu augstskolas pārstāvis A. Sudmalis ierosina latviešu skolu audzēkņiem izsniegt brīvas ieejas kartes visiem kultūrāliem sarīkojumiem, koncertiem, teātriem u. c. Klātesošie šo ierosinājumu arī sirsnīgi atbalsta, un lūdz A. Sudmali rakstīt visām latviešu organizācijām, pamatojoties uz šīs apspriedes atbalstu

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave, tel. LE 4-1681.

Dr. P. BĀRDIŅS, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7203.

Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.

Dr. A. TŪTERS, 603 Sherbourne St, tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.

Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.

Dr. ED. UPENIEKS, 650 Dupont St., tel. LE 4-5196.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

LASĪTĀJU vēstules

KAS BŪS AR MŪSU JAUNATNI?

Latvijas Amerikā red.: Aizvien aktuālāks kļūst jautājums — kas būs ar mūsu jauno paaudzi? Vai mēs viņus noturēsim uz tā ceļa, kas būtu ejams katram latvietim, vai atdosim svešumam bez cīņas?

Esmu daudz runājusi ar pašiem latviešu skolas audzēkņiem, vecākiem un arī skolotājiem. Un man rodas iespaids, ka mēs ārkārtīgi bīstamies raudzīties acīs patiesībai, tādēļ būsim zaudētāji.

Lasu avīzēs, ka Toronto latv. skolas skolotāji izlēmuši, ka latviešu valoda nav iemācāma bez gramatikas mācīšanas. Maz cerību mums vairs palicis, ka mūsu bērni pilnīgi pārvaldīs latviešu valodu. Es domāju, no katra jaunuma jāpaņem tur vēl atlikušais labums. Skolotāji, neatbaidiet bērnus (sevišķi jauniešus) no latviešu sestdienas skolām, mēģinādami tiem iekalt gramatikas likumus. Velti! skolas kļūs aizvien tukšākas. Māciet saviem audzēkņiem r u n ā t latviski un lasīt latviski, dziedāt un domāt latviski! Arī tad būs daudz prasīts no sestdienas skolas. Labāk, lai šai sestdienas skolā ir piecdesmit bērnu, kas vismaz reizi nedēļā sastopas ar latviešu valodu, bet nav spiesti kalt gramatiku un vecu autoru dzejoļus, nekā pieci, kas šo gramatiku patiesi arī kals un atcerēsies.

Neaizbaidiet pēdējos putnus no mūsu iedomātās nacionālās skolas! Šis laiks ir nežēlīgs un ar to jārēķinās. Nav vairs daudz tādu „brīnumbērnu" mūsu ģimenēs kā Zariņu Jāņa dēlēns, kas 8 gadu vecumā ar prieku izlasa Brigaderes bērnības stāstiņus. Diemžēl — nav. Un mums šī patiesība jāsaskata un jāmēģina mūsu bērniem dot saistošāku vielu nedaudzajās stundās latviešu skolā.

Varbūt mana balss būs saucēja balss tuksnesī, jeb tā atdursies pret „vienaldzīgajiem", kuriem vienalga, kas notiek ar mūsu jauniešiem. Mums aizvien bijis par maz garīgas elastības, piemērošanās. Un mēs turamies kā dadži vilnas kamzolī pie tā, „kas pagātnē svērts un pārbaudīts." Diemžēl, tagadne nav un nekad vairs nebūs pagātne.

Skolotāji, ierosiniet savus audzēkņus dibināt žurnāliņus skolās, uzrakstīt īsus gabaliņus mātes valodā, piespriediet godalgas par labākajiem darbiem, dziediet tautas dziesmas, stāstiet stāstus, bet — neciniecties ar „dzelzs durvīm" — gramatiku. **Skolotāja Kvebekā.**

1. aprīlī sv. Andreja baznīcas zālē Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas audzēkņu pēcpusdienā A. Brigaderes luga Maija un Paija.
7. aprīlī sv. Andreja baznīcas zālē B. Piekalniša koncerts.
13. aprīlī Mednieku — makšķernieku biedrības biedru vakars, 10 Lansdowne Ave.
14. aprīlī Vecais pilskungs, DV teātra pirmuzvedums Karaliskā Ontario muzeja teātra zālē, 100 Queen's Park.
15. aprīlī sv. Andreja baznīcas zālē komponista T. Ķeniņa studijas audzēkņu vakars.
15. aprīlī, pl. 5.00 TLB pēcpusdienas tēja ar filmu par Kurzemi.
21. aprīlī Vecais pilskungs (atkārtojums).
21. aprīlī TLB tautisko deju grupas Diždancis 8. gadskārtējais tautas dziesmu un deju vakars sv. Andreja baznīcas zālē.
28. aprīlī vīru koŗa Viesturs koncerts Parkdale Collegiate.
28. aprīlī Ītona auditorijā Martas Mac Vikares un Vaclova Verikaiša koncerts.
29. aprīlī sv. Andreja baznīcas zālē Pētera Lielzuikas un Jāņa Niedras koncerts.
5. maijā Amerikas latviešu teātra Nujorkas ansambļa viesizrāde Seši mazi bundzinieki.
12. maijā Kurzemes kapitulācijas atceres akts ar koncertu sv. Andreja baznīcas zālē.
18. maijā Ziedu balle Kolumbus zālē.
26. maijā, Cosburn Junior High School auditorijā Veras Keišes baleta skolas vakars.

DAUGAVAS VANAGI

PLKV. O. KALPAKA UN LEĢIONA ATCERES SARĪKOJUMS MONTREĀLĀ

Svinīgo aktu ievadīja konsuls V. Tomsons, veltot dedzīgus vārdus bijušiem cīnītājiem par Latvijas neatkarību.

DV nodaļas pr-ks H. Vecziedinš, sveica leģionārus un kalpakiešus, bet Vanadzes pasniedza ziedus bij. leģionāram, kara invalidam J. Stepānam, DV Centrālās valdes loc. K. Purmalam un konsulam V. Tomsonam. Vienīgais Montreālā dzīvojošais kalpakietis plkv. K. Tirzītis nebija varējis svinībās ierasties; vakara daļībnieki viņu atcerējās jūsmīgiem aplausiem.

Runu aktā teica DV Centrālās valdes loc. K. Purmals, apcerot O. Kalpaka kauju gaitas un tā laika cīņu nozīmi Latvijas brīvības atgūšanai. „Arī latviešu leģions," atzīmēja runātājs, „cīnījies īstā laikā un vietā. Vismaz līdz šai dienai lielajā politikā nav pierādījies pretējais." Viesis dedzīgi aicināja turēties latviskā kopībā, stiprināt latvisko stāju, jaunajā audzē, atcerēties kara invalidus un trūkumcietējus.

Pieskaroties DV organizācijas uzdevumiem un nozīmei, runātājs uzsvēra šīs organizācijas svarīgo sūtību, atzīstot, ka bij. karavīriem jābūt gataviem novērst politisko tirgošanos. Tas panākams it viegli, veidojot stipru bij. karavīru organizāciju. Karavīri ir spēks ne tikai kaujās, bet arī miera laika dzīvē.

Sarīkojums bija teicami noorgnizēts, to papildināja Vanadžu kopas rīkotais bazārs, kas deva labu ārtavu grūtdieņu aprūpei.

Osv. Klavenieks

DV Centrālās valdes loceklis K. Purmals, ciemojoties Montreālā bija arī konsula V. Tomsana viesis, kopīgi pārrunājot trimdas sabiedriskās dzīves problēmas.

Bez tam viņš piedalījās DV nod. paplašinātajā valdes sēdē, kopīgi pārrunājot, vairākus svarīgus jautājumus, it sevišķi, kas saistīti ar nesen nodibināto Invalīdu apvienību.

DV KV KASIERA A. LUČA ADRESE:
87 George Anderson Dr. Toronto 15, Ont.

STRĒLNIEKI, SASAUKSIMIES!

Pēc strēlnieku tēva J. Goldmaņa nāves strēlnieku organizācijas lietu kārtošanu un pašu strēlnieku apzināšanu ir uzņēmies pulkvedis Edv. Mednis. Uz viņa ierosmi 18. martā Čikāgā notika strēlnieku sapulce, kurā apspriesta strēlnieku organizācijas jautājumu un tālāko darbību. Sapulces dalībnieki vienprātīgi atzina, ka globālās strēlnieku organizācijas vadība jāuzņemas pulkv. Edv. Mednim, kurš ir strēlnieku biedrības valdes priekšsēža vietnieks un visu laiku aktīvi darbojies līdz šai organizācijā.

Līdz šim Čikāgā un tās apkārtnē apzināti 28 strēlnieki, bet to skaits ir krietni lielāks, jo līdz šim nebija izdevība visus apzināt un ar tiem nodibināt sakarus. Sapulces dalībnieki atzina, ka Čikāgā jādarbojas strēlnieku kopai un par kopas vadītāju ievēlēja R. Poruku un viņa vietnieku Ed. Kalniņu, kurš veiks kopas kasiera pienākums. Sapulcējušies strēlnieki atzina, ka strēlnieku kopai jāizveido visciešākā sadarbība ar Daugavas Vanagu organizāciju un, ja apstākļi prasīs, arī ar citām latviešu nacionālām organizācijām.

Biedru naudu noteic $3,- gadā bet tos strēlniekus, kuŗi vairs nestrādā, var atbrīvot no biedru maksas. Sapulces dalībnieki izteica sirsnīgāko vēlēšanos, lai seno cīņu bieļri visi būtu vienoti savā organizācijā.

Sapulci vadīja R. Poruks, protokolēja H. Kreicers.

Sakarā ar strēlnieku sapulcē izteikto vēlēšanos apvienot visus vecos strēlniekus savā organizācijā, strēlnieku organizācijas Čikāgas kopa aicina visus Čikāgā un tās apkārtnē dzīvojošos strēlniekus paziņot savas dzīves vietas kopas vadītājam R. Porukam 3132 N. Naragansett Ave., Chicago 34,, Ill., tālr. NA-2-0740; vai kopas kasierim Ed. Kalniņam 5021 W. Irwing Park Road, Chicago, Ill., tel., MU-5-9049.

R. P.

PAZIŅOJUMS

Lielajā Piektdienā un Otros Lieldienu svētkos LA birojs un DV grāmatnīca būs slēgti. Zaļajā Ceturtdienā atvērti līdz plkst. 8 vakarā.

KANADĀ

TORONTO

Mednieku un makšķernieku kluba kārtējā biedru sanākmsē 5. aprīlī, plkst. 8 DV namā Mežu departamenta ierēdņi demonstrēs 2 krāsu filmas par medībām, sniedzot paskaidrojumus un norādījumus par medībām Ontario provincē.

13. aprīlī 10 Lansdowne Ave., pl. 8 Mednieku un makšķernieku klubs rīko biedru un lūgtu viesu sezonas noslēgšanas vakaru. Biedri lūgti abus šos vakarus apmeklēt kuplā skaitā.

Mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējā pilnsapulce notiks 22. aprīlī, plkst. 2 DV namā, 123 Huron ielā. Darba kārtībā sapulces amata personu vēlēšanas, protokola pieņemšana, valdes, revīzijas komisijas un goda tiesas ziņojumi, īpašuma iegāde, budžeta pieņemšana, vēlēšanas un dažādi jautājumi. Visi biedri lūgti ierasties.

Kopš pāris mēnešiem Toronto no St. Katerīnas pārcēlās modiste A. Vītoliņa, kuŗa šeit īsā laikā ieguvusi plašu atzinību un iekārtojusi savu darbnīcu, kuŗu tuvākā laikā domā vēl paplašināt. A. Vītoliņa līka par sevi runāt jau pēc sv. Jāņa draudzes rīkotās modes skates, kur viņas modeļi radīja patiesu prieku un apbrīnu skatītājās, tādēļ arī nākošajā lielākajā sarīkojumā — Kalpaka-ballē, laba tiesa dailāko tērpu bija viņas roku darināti. A. Vītoliņa pašreiz sastopama, 66 Dorval Rd. (Bloor un Dundas ielu krustojumā), LE 5-7907.

VANKUVERĀ (B.C.)

Savu 75. dzimšanas dienu 17. martā nosvinēja viens no vecajiem Vankuveras latviešiem — Džons Dambrovics. Šis vecais latvietis nav aizmirsis savu mātes valodu, kaut gan jau no bērnības dzīvo svešumā.

Krievijā dzīvodams, viņš sakrāj cela naudu un 22 g. vecumā aizbrauc uz Ameriku, kur čakli strādā un taupīgi dzīvo, līdz tiek pie sava īpašuma.

Amerikā Dambrovics nodibina ģimenes dzīvi, izraugot latvieti par savu dzīves biedri. Sākums nav viegls, bet Dambrovici grūtības pārvar. Tagad viņi ir vieni no turīgākiem latviešiem Vankuverā, interesējas par latviešiem un piedalās mūsu sabiedriskajā dzīvē. Dambroovics pats bija ev.-lut. latviešu draudzes valdes loceklis, bet viņa dzīves biedre vairāk gadus no vietas VLB dāmu kom. priekšniece.

Jubilāru apsveikt bija ieradušies: VLB pr-ks V. Velde, draudzes mācītājs K. Avotiņš, baznīcas prks prof. Dr. Leimanis ar kundzi, draudzes dāmu kom. pr-ce Avotiņa un daudz draugu.

Jaunu ierosmi Vankuverā atveda Grīvnieks, atbraucot no Edmontonas. Gan jau pirms viņa ierašanās mēģināja iestudēt kādu lugu, bet līdz izrādei nebija laimējies tikt. Tā mēs šeit tikai reizi dabūjām noskatīties latviešu teātri, kad sietlieši bija pie mums ar Gatavības apliecību.

Tagad Grīvnieks teātra lietu ņēmis savās rokās: trupa pastāv pie VLB, kas 18. martā rīkoja pirmo teātra izrādi, ar Grīvnieka iestudēto R. Blaumaņa komēdiju No saldenās pudeles.

Grīvnieks pats tēloja Taukšķi, Ezerlauku saimnieci — Berta Kalniņa, viņas meitu Maiju — Maija Pūpola, krustmāti Lavīzi-Līna Veisa, Mārtiņu — Vilnis Siliņš, Krišu — Fricis Pūpols, Pīčuku — Vidvuds Kalniņš, Auci — Irēne Granta, Rindēnu — Andrejs Dicmanis. Dekorātors bija Arvids Grants, apgaismotājs — Arnolds Miglāns.

Kaut gan šī luga redzēta jau daudz reižu, to vienmēr var skatīt ar prieku. Lomu tēlotāji pa lielākai daļai uz skatuves bija pirmoreiz, bet tēlošana liecināja par režisora spējām un aktieŗu labo gribu.

Draudzības apliecinājumu bija parādījuši Edmontonas tautiešī, atsūtot sveicienu: „Lai dzīvo Saldenā pudele, tās režisors un aktieŗi!"

Arī vankuverieši apliecināja režisoram un aktieŗiem savu prieku, pasniedzot ziedus un izsakot atzinību par lielajām pūlēm un pašaizliedzību, sniedzot šo jauko izrādi.

Ar šīs lugas izrādi nodomāts iepriecināt arī Viktorijas latviešus, ja izdosies tur dabūt telpas.

Apmeklētāju bija diezgan daudz, kaut varēja cerēt uz lielāku ieinteresēto skaitu. Par lugas izrādi un turpmāko jauko vakaru apmeklētāji izsakās ļoti atzinīgi. Par kafiju un maizītēm bija gādājušas VLB dāmas, par mūziku — J. Siliņš.

Dejoja vairāk jaunieši, bet tautiskās rotaļas gāja roku rokā vecie ar jauniem. Kaut biežāk būtu šādi jauki vakari!

A. Z.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

LIELDIENĀS ATCERĒSIMIES

kara invalidus, slimos, vecos ļaudis un trūkumcietējus. Ziedojumi iemaksājami: ASV — DV ASV kasierim vai vietējās DV apvienības. Kanadā — 123 Huron ielā Toronto vai vietējās DV nodaļās.

DV ASV un KANADAS VALDES

UZ STAĻINA TROŅA DRUPĀM

Tautas pretestība apdraud padomju iekārtu

III
JAUNATNES PĀRAUDZINĀŠANA

Komūnistu izdaudzinātā jaunatnes pāraudzināšana, šķiet, ir stipri bēdīgā stāvoklī. No viņu laikrakstu ziņām un pārbēdzēju nostāstiem secināms, ka skolās un augstskolās politisko mācību priekšmetiem pavisam maza piekrišana. Bieži vien šo mācību uzspiešana izraisot pat naidu un „huļigāniskus" aktus lekciju laikā. Tāpat padomju rakstnieku propagandas sacerējumi ne jaunatnē, nedz tautā vispār netiekot cienīti. Toties lielā godā klasiķu un citu pirmsrevolūcijas autoru darbi. Tas nozīmē, ka padomju skolas jaunatnē un intelliģencē(tās lielajā vairumā) nav izdzēsta dziņa pēc augstākām gara vērtībām, ko spārno vecais ideālisms. Turpretim miljoni darba jaunatnes, kas no pamatskolas sola nonāk fabrikās, smagajā darbā, pusbadā un slikti ģērbti — arvien dziļāk iegrimst pesimismā. Viņu acīs neesot tā mirdzuma, kas brīvajās tautās pauž jaunatnes dziņu dzīvot un sacensties par labāku nākotni un nacionālajiem mērķiem. No šīs jaunatnes, kuras liels vairums audzis patversmēs, izveidojoties žūpas, huļigāni, zagļi.

Toties sarkanās aristokratijas jaunieši, dzīvodami pārticībā un savam priekam, baudot dzīvi pēc izveidojušamās jaunbagātnieku tradicijām. Kā Marksa un Ļeņina, tā arī Kristus vai Kanta mācības viņus interesējot maz.

Citiem vārdiem, materiālismā iežņaugtā un partijas dzīta, jaunatne spiesta iet garīgā tukšuma ceļu, nesot sevī visu ko citu, tikai ne možu komūnisma garu un gribu ziedoties iekārtai. Tādēļ Kremļa vīri atzinuši, ka jaunatne vairs neesot politiska vienība, kas spēlētu kādu ievērojamu lomu valsts sociālajā dzīvē. Esot pienācis laiks revidēt jaunatnes un partijas savstarpējās attieksmes, lai novērstu jaunās audzes vienaldzību un pieaugošo apātiju.

Tātad arī komjaunatne, uz kuru komūnisma mācībā liktas lielas cerības, nav tās attaisnojusi. Pat Bībele atkal atradusi ceļu uz šo jauniešu sirdīm: daudzi jo daudzi laulājas un kristī bērnus baznīcās. Bieži vien slepus to dara arī partijas biedri, par ko, protams, kā vieni, tā otri saņem pārmetumus presē un partijā sodus.

Sevišķi interesants komjauniešu pasīvās pretestības piemērs bija Kazachstanas apgabalā, kurp Chruščevs 2 g. laikā nosūtīja ap 350.000 jauniešu viņa iecerēto 2 miljardi pudu labības ražošanai nomadu stepēs. Kā vēlāk pierādījās, laba daļa šo jauniešu, novietoti neciešamos apstākļos ,no stepēm aizbēguši, par ko vēlāk nonākuši Čekas cietumos un piespiedu darba nometnēs.

No min. 350.000 jauniešiem Chruščeva uzslavu izpelnījušies tikai kāds tūkstotis. Pārējos šīgada sanāksmē Maskavā viņš nodevēja par slinķiem, kas valstij nodarījuši lielus zaudējumus. Taču, cik, tas jocīgi arī izklausās, šoreiz jaunieši ar savu „slinkumu" pakalpojuši pašam Chruščevam. Proti, Kazachstanas un Altāja stepēs, kas arkla nepazīst kopš zemes garozas izveidošanās, kur klimats un augsna labības kultūrām maz piemēroti, jaunieši uzplēsa un apsēja ap 30 milj. ha stepju. Izauga arī kvieši, bet vietām tik īsi un reti, ka nezināja kā nopļaut. Iznākumā, par akcijā sovchozu radīšanai ieguldītajiem vairākiem 100 milj. rubļu tautas naudas labi, ja pag. karstajā vasarā izaugusi sēklas tiesa, pie kam to pašu kārtīgi savākt kaitējusi jauniešu nolaidība. Šoreiz gan, kā jau minēts, tās nāca par labu Chruščevam, kas visu savas nemākulības vainu varēja novelt uz jauniešiem, kuri neesot strādājuši tā, kā partija pavēlējusi.

Beidzot arī Chruščevs bijis spiests atzīt, ka stepes graudkopībai nav „īsti" piemērotas. Bet tas nekas, viņš apgalvo, tur audzēšot aitas, kas dos vilnu. Tikai vienu „sīkumu" viņš piemirsis, proti, ka uzartās stepes sausie un skarbie vēji vietām jau pa daļai pārvērtuši tuksnesī, kur tik ātri zāle neiezels.

PASĪVĀ PRETESTĪBA

Kas ir šis brīnumainais spēks, kas tagadējos Kremļa valdniekus spieda teātrāli sagraut Staļina troni, uz kura drupām tie grib atsperties, lai turpinātu pasaules iekarošanu?

Tā ir tautas pasīvā pretestība: **ar brutālu varu cilvēkā apspiestās iedzimtās dziņas brīvi dzīvot izraisītā naida pret apspiedējiem klusā izpausme domās un ikdienas darbos.** Ilgus gadus diendienā strādājot garas stundas lēti atalgotā darbā, ciešot uztura trūkumu un aukstumu, smokot cietumos un piespiedu darbu nometnēs, milzīgajās tautas neprivilēģētajās masās bezmērķa dzīvē šī pretestība izveidojusies individuāli. Tā progresē, bērni to pārņem no vecākiem, kā padomju sistēmas izraisītu un ieaudzinātu verga morāli. Politiskās mācības un komūnistu propagandu šāds individs uzņem un cieš kā nenovēršamu ļaunumu; strādnieks un kolchoznieks, maz rūpēdamies par darba kvalitāti un kvantitāti, darbā iet par tik, par cik partijas vagaris viņu dzen. Ja, piem., kolchoznieks nes maisu ar labību, kuram radies caurums, viņš to neaizbāž, bet ļauj kviešiem birt dubļos — tad vieglāka nešana!

Personiskās brīvības, īpašuma tiesības, pašiniciātīvas iespējas un taisnīgi izvērtēta sava darba augļu paturēšana un izlietošana pēc paša gribas un vajadzības ir galvenie dzenuļi, kas cilvēku mudina censties un veidot sev piemērotu brīvu, cilvēcisku dzīvi. Ja tas ar varu tiek liegts vai cilvēks spiests darīt citādi personiskajā dzīvē, kā tas notiek padomju zemēs, tad zūd dzīves īstā jēga, un tajā vietā veidojas verga morāle.

Valsts varai pasīvā pretestība ir bīstamāka par atklāto naidu. Impulsīvu iekārtas pretinieku Čeka ātri notver un izolē, bet pasīvais iet savu lēno soli, katrā izdevīgā brīdī apstādamies. Un tā parastā normāla cilvēka darba spēja tiek reducēta līdz iespējamam minimam, kas pakāpeniski sagrauj visus partijas un valdības plānus un grafikas.

Taču komūnistu nelaime ir vēl tā, ka šī vienaldzība ar laiku pielīp arī vagariem. Tāpēc vienā rāvienā pag. gadā Chruščevs bija spiests nomainīt 30.000 kolchozu priekšnieku, bieži maina fabriku direktorus u. c. darbu vadītājus. Pasīvā pretestība attīsta arī zādzības un nelietīgu valsts mantas izšķērdēšanu, kā par to lasām padomju laikrakstos. To redzam arī no paša Chruščeva neatbildīgās rīcības Kazachijas stepēs; arī viņam pielipusi šī tautas garīgā kaite.

Turpinājumā: Jaunā taktika

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

VAI AIZVESTO SARAKSTI JĀSAPLĒS?

Šajās dienās latviešu aktīvo pretkomūnisma darbinieku acis vēršas vairāk kā jebkad uz Latvijas sūtniecībām, Komiteju Latvijas brīvībai ,centrālām zemju organizācijām un uz to tukšo vietu, kur vajadzētu būt pasaules globālās apvienības valdei.

Kremļa jaunā taktika spiež mainīt ne tikai Rietumu valstu politiku, bet tā piespiež mainīt arī trimdinieku politiku un cīņas taktiku. Trimdinieki gaida atbildi uz liktenīgo jautājumu: kādai jābūt mūsu taktikai un cīņas saturam, ko likt pretī Kremļa jaunajai, apvērsumam līdzīgajai pasaules iekarošanas taktikai?

Šī jautājuma svarīgumu illustrē līdzīgie jautājumi Vašingtonas, Londonas, Parīzes, Bonnas un citu valstu ārlietu ministrijās, vēstniecībās un laikrakstu redakcijās. To jautā arī mazais cilvēks uz ielas. To jautā arī mūsu trimdinieki.

Andrejs Eglītis Austrālijas ceļojumā jau minējis mūsu jaunās cīņas taktikas dažus paņēmienus, un jau tie vien radījuši nepiedzīvotu psīchoioģisku lūzumu mūsu tautiešos. Daudzi bijuši pārsteigti un pat vīlušies. Kāds DV nodaļas priekšnieks pēc Andr. Eglīša referāta pat izsaucies: „Ko mēs esam izdarījuši! Esam ataicinājuši komūnistu aģentu!"

Andrejs Eglītis iedrošinājies pateikt, ka, lai gan komūnistu mērķis iznīcināt un izkliedēt latviešu tautu palicis tas pats vecais, esot krasi mainījusies komūnistu taktika — neesot vairs terrora, masu apcietināšanu un izsūtīšanu. Tagad komūnisti mēģina tautu pievilt un aizvilināt ar darbu, sevišķi jaunatni. Daudzi esot atgriezušies no deportācijām spaidu darbu nometnēs. Aizvesto sarakstus vairs nevarot lietot pretkomūnisma propagandai, jo no tiem jāizplēšot veselas lapas puses izsūtīto, kas atgriezušies. Vergu nometnēs vairs nevergojot, bet strādājot gan ļoti smagu, bet samaksātu darbu. Ārzemju ekskursijas brīvi braukājot apkārt un tām „pierādot," ka emigrantu briesmu stāsti pat apstākļiem Latvijā esot nepatiesi utt.

Protams, par saviem vārdiem Andrejs Eglītis atbild pats, bet par trimdinieku noskaņojumu un cīņas garu atbildam mēs visi, sevišķi organizācijas. Aizvesto sarakstus varam arī turpmāk lietot pretkomūnisma cīņā, jo šajos sarakstos minētie ir deportēti nevainīgi, un no viņiem liela daļa, ja ne vislielākā, ir jau miruši vergu darbos, badā, aukstumā un pazemojumā. Noziegums ir izdarīts, un tas vēl nav sodīts, jo ne Molotovs, ne Maļenkovs, nedz Chruščevs nav Maskavā pakārti par saviem starptautiskajiem noziegumiem pret latviešu un citām tautām, ko viņi un citi kopā ar Staļinu izdarīja toreiz.

Komitejā Latvijas brīvībai ir cilvēki un līdzekļi, lai izdarītu pamatīgu „visu vērtību" pārvērtēšanas darbu mūsu brīvības cīņā. Un ir arī citi iestādījumi, latviešu un visu trimdas tautu kopējie, kas var izstrādāt trimdinieku jauno cīņas taktiku.

Kāds augsts komūnistu varas vīrs nesen teica: „Mūsu iekārtā demokratija ir priekš tautas, bet diktātūra pret buržuāziju." Latvijā komūnistu varas vīri deviņus no katriem desmit latviešiem pieskaita pie buržuāzijas. Tātad, Latvijā komūnisma diktātūra turpināsies, būs jauni apcietinātie, izsūtītie, nogalinātie.

Arī trimdinieku cīņa par Latviju turpināsies — nepiekāpīga un asa.

*

Georgijs Maļenkovs, ko Staļins bija audzinājis par savu pēcteci, plati smaida Londonā un ir pārsteigts par londoniešu lielo sirsnību. The Christian Science Monitor diplomātiskais korespondents Josefs Haršs raksta, ka Maļenkovs var laimīgi smaidīt, jo ir pirmo reizi ārzemēs, bez tam kā Staļina mantinieks laimīgi nav kritis nežēlastībā un, galvenais, Kremļa valdība var justies savās tagadējās robežās droša un neapdraudēta, kamēr Rietumu valstis sākušas strīdēties savā starpā.

Kārļa Marksa vārdu šajās dienās bieži piemin Valsts departamentā un ārvalstu vēstniecībās. Kārlis Markss paredzēja, ka kapitālistiskā pasaule beigās sabruks pati iekšējos strīdos. Kipras, Vidējo Austrumu, Afrikas un citi konflikti izraisījuši nevienprātību ASV, Anglijas un Francijas starpā. Pirmoreiz pēc aukstā kara sākšanās Rietumu valstsvīri sastopas vaigu vaigā ar šo komūnista Marksa doktrinu. Vai Rietumu valstsvīri pierādīs, ka Marksam nav taisnība? Maļenkovs turpina pašapzinīgi smaidīt — tā slikta zīme.

Saturns.

Darba un dzīvokļa galvojums iecelotājiem Masačuzetā

IGAUŅA ATBILDE ČEKAS ĢENERĀLIM MICHAILOVAM

Jaunanglijas Amerikas baltiešu apvienības gada ceturkšņa sanāksmē Bostonā, 18. martā, Internacionālā institūta ģenerālsekretāre Pauline Gardesku, kura ir arī priekšsēde 30 Masačuzetas valsts organizāciju padomei, kas rūpējas par darba un dzīvokļu galvojumu sagādi iecelotājiem Masačuzetas valstī, teica, ka galvojumu pietiek katrai ģimenei ,kas vēlētos iecelot ASV un apmesties uz dzīvi Masačuzetā. Apavu rūpniecībā un slimnīcās esot pat liels darbinieku trūkums. Masačuzetas valsts esot ceturtā ārzemnieku iecelotāju uzņemšanas skaita ziņā. Līdz šim valstī sagādāti darba un dzīvokļu galvojumi 6000 ģimenēm, iecelojušas ir jau 1000 ģimenes. Ja kādai baltiešu ģimenei Vācijā, Austrijā, vai citās zemēs, kas drīkst iecelot ASV uz 1953. g. iecelošanas likuma (Act of Refugees) pamata, būtu vēl vajadzīgi darba un dzīvokļa galvojumi ,tos var pieprasīt Internacionālā institūtā Bostonā. Gardesku slavēja amerikāņu darba devēju lielo atsaucību galvojumu došanā, tādēļ galvojumu sagādāšana nedrīkstētu būt nevienai ģimenei par šķērsli, lai iecelotu ASV.

Finanču ministrijas valsts krāšanas bondu (Saving Bonds) daļas direktors Francis Bērke aicināja jaunos ASV iecelotājus ieguldīt savus ietaupījumus valsts krāšanas „bondos," kas ir visdrošākais un ienesīgākais naudas noguldījuma veids. Valsts par tiem maksā 3% gadā.

„Naudu jūs varat pazaudēt un to jums var nozagt, bet ja jūs pazaudējat, jums nozog vai arī ja sadeg valsts „bondi", ASV finanču ministrija zudušo vietā nekavējoties izdod duplikātus" teica Bērke, demonstrējot pussadegušus „bondus, ko valsts iemainījusi pret duplikātiem.

Valsts aizņēmuma zīmes var pirkt katrā bankā vai arī tās uzkrāt darba vietās ar regulāriem atvilkumiem no darba algas. ASV ir 40 miljonu valsts „bondu" īpašnieku 40 miljardu dolaru vērtībā. Ar šo aizdoto naudu valsts veicina izglītību, būvē ceļus, skolas, nodrošina sociālo apgādību. t. t.

Sanāksmi vadīja apvienības prsēdis igaunis E. Kalams.

Koncerta daļā spēlēja igauņu kontrabasa solists Ludvigs Juchts, kurš tagad spēlē Bostonas simfoniskajā orķestrī, bet pirms iecelošanas ASV bija Rīgas valsts konservātorijas mācības spēks. Izrādīja arī ASV finanču ministrijas izdotu filmu „Skaistā Amerika", ko organizācijas var saņemt izrādīšanai saviem locekļiem par brīvu.

Ludvigs Juchts ir saņēmis no padomju komitejas Par atgriešanos dzimtenē priekšsēža ģenerāļa Michailova piecas vēstules ar vilinājumiem atriezties Igaunijā. L. L. Juchts atbildējis: „Pat tad, ja jūs man piedāvātu Igaunijas ministru prezidenta amatu, es tur neatgrieztos, jo Igaunijā komūnistu vergu ir jau tā daudz." V. L.

NEPIEDZĪVOTA SNIEGA VIESUĻVĒTRA JAUNANGLIJĀ

40 nogalināto un miljoniem zaudējumu

Tikai trīs dienas pirms pavasara sākuma, 18. martā pār Jaunangliju drāzās smaga sniega viesuļvētra, kāda nav piedzīvota kopš 1888. g. katastrofas.

Dažu stundu laikā, sniegputenis, kas plosījās ar 60 jūdžu stundas ātrumu, sadzina ielās un uz ceļiem līdz 8 pēdām augstas sniega kupenas, kas apturēja un parallizēja katru satiksmi, izraisīja tūkstošiem satiksmes nelaimju. Atlantijas okeana piekrastē vētru ar viļņiem namu augstumā, prasot līdz šim 40 nogalinātu un nodarot miljoniem dolaru lielus zaudējumus.

Flotes departaments Vašingtonā ziņoja, ka vētrā Jaunanglijas piekrastē nogrimuši četri iznīcinātāji, bet uz sēkļa uzskrējis un vidū pārlūzis italiešu tirdzniecības kuģis, tomēr apkalpes izglābtas.

Bostonā un citās pilsētās apstājās satiksme, un no darba nākošie miljoniem cilvēku nebija vairs spējīgi nokļūt mājās, un tie, no sniega viesuļvētras glābdamies, meklēja patvērumu viesnīcās, namu gaiteņos, apakšzemes dzelzceļa staciju trepju telpās un citur. Ielas aizsprostoja tūkstošiem pamestu automobiļu, kas bija iestiguši sniegā.

Policijas priekšnieki izteicās, ka līdz Dievu, lai neizceltos ugunsgrēki, jo sniega un pamesto automašīnu aizsprostotās ielas neļautu ugunsdzēsēju mašīnām steigties palīgā. Un tomēr Bostonā viens ugunsgrēks izcēlās pilsētas centrā, un tur sadega trīs sievietes, jo ugunsdzēsēji nespēja laikā nokļūt līdz degošajam namam.

Kad otrā rītā viesuļvētra bija aprimusi, ielās un uz laukiem bija dziļa, balta ziema, kādu latviešu trimdinieki Jaunanglijā vēl nebija pieredzējuši.

Latviešu vidū nelaimes gadījumi nav reģistrēti, bet izslndinātie sarīkojumi, arī prof. V. Purvīša vakars, bija jāatceļ un jāatliek uz vēlāku laiku; mācības nenotika arī latviešu skolā, aizputināto ielu un pārtrauktās satiksmes dēļ.

V. L.

KREMĻA ‚POLITISKAIS TŪRISTS' LONDONĀ

KAD „ELEKTRIĶIS" MAĻENKOVS SLEPENI APSPRIEŽAS AR ĪDENU

Britu ārlietu vadība vēl arvien apgalvo, ka Maļenkova ierašanās Londonā bijis necerēts pārsteigums. Britu valdība gan ielūgusi padomju elektriķus iepazīties ar britu elektriskām un atoma spēkstacijām, bet līdz pat pēdējam brīdim tai ne prātā nevarējis nākt, ka šīs tīri techniskās delegācijas priekšgalā atradīsies Maļenkovs, Staļina labā roka un līdz pat 1955. g. februārim Kremļa boss, kas arī vēl tagad ir Kompartijas prezidija loceklis, kas lemj par apspiesto tautu likteņiem.

Ka Maļenkovs ir visai rosīgs „politisks tūrists", to mūsu ilggadīgie lasītāji atcerēsies no kādas rakstu serijas mūsu slejās, kad Maļenkovam nākot pie varas Kremlī, norādījām, ka šis tautu apspiedējs savā laikā (1941. g.) bija arī Rīgā, kur, apmeties Ulmaņa bij. vasarnīcā pie Sarkandaugavas, strostējis vietējos čekistus par gausu deportācijas akcijas risināšanu.

Ikvienam ir skaidrs, ka izcils kompartijas dūzis brauca uz Angliju ne kā elektriķis, un tikpat skaidrs, ka britu valdība, tēlodama Maļenkova „pārsteiguma apciemojumu," kaut ko slēpj, pie kam šis sarkanais ciemiņš uzturēsies Anglijā turpat trīs nedēļas. Ļoti nozīmīgi, ka tikko Maļenkovs būs atvadījies no britu salas, Londonā 12 dienas uzkavēsies jaunais padomju tiranns Ņikita Chruščevs, padomju premjēra Bulgāņina pavadīts. Pēc viņiem Īdens jau ielūdzis pasērst padomju veiksmīgo ārlietu ministru Molotovu, acīmredzot, lai galīgi noformulētu Maļenkova – Chruščeva – Bulgāņina viesmīlīgās un padevīgās uzņemšanas rezultātus. Brīvai pasaulei vajadzētu šīm Kremļa diktātoru ilgstošām tūristošanām Anglijā veltīt nopietnu uzmanību, jo Chruščeva – Īdena flirts nav acumirklīga aizraušanās, kas izgaisīs mīlniekiem šķiroties. To vislabāk liecina jau tas vien, ka ir Īdens, ir Chruščevs šiem apciemojumiem veltī pārāk svarīgu ievērību.

Kremļa dižvīri arī pie britiem lieliski nospēlēs savas lomas: viņi būs „jautri veci kungi", kas mīl pamatīgi pielieties vodkas un kokteiļus banketos, sist draudzības glāzes pret sienu un mētāties „asprātībām". Un arī briti jūsmos par viņiem un uzticēsies viņiem, jo „šitie jau nu nekādi nav Staļina laika bīstamie komūnisti." Nacistiskie trimdinieki vienīgi viņus par tādiem izdaudzinājuši. Atļaujot Chruščevam ar kompaniju pēc savas patikas izrīkot politisko maskerādi Lielbritanijas metropolē, Īdens parādījis, ka uzķēries uz Maskavas propagandas makšķeres un jau norijis sarkano ēsmu. Viņš iedomājas, ka pašreizējā politiskajā krīzē viņam piešķirta vēsturiska sūtība „izkārtot lietas ar krieviem" un ka viņš vienīgais spējīgs to veikt. Kad Kremļa bosi pag. gadu braukāja pa Indiju, britu ārlietu vadība un prese asi kritizēja Indijas premjēru Nēru par bitdrošanos ar krieviem. Cik maz ūdens Temzā aiztecējis, lai Īdens censtos pārtrumpot kritizēto Nēru! Nav noslēpums, ka Eiropas valstsvīri jau sen atklājuši Īdena ārpolitikas teoriju: pēc Staļina nāves Kremlis mainījies uz labo pusi! Pēdējā laikā Īdena ļaudis pauž jaunu saukli: ASV lai dod brīvai Eiropai dolarus, bet Eiropas politiku vadīsim mēs! Kā viņš „vada" šo politiku, to mums vislabāk liecina pēdējo nedēļu virsraksti laikrakstu pirmajās lapas pusēs, kas tikpat drūmi, cik Londonas slavenās miglas. Par tik svarīgu lēmumu, ka deportēs grieķiskos nacionālistus no Kipras, viņš pat neatzina par vajadzīgu iepriekš informēt „savu draugu" Dallesu, Vašingtonā. Pirms tam konservātīvais „Daily Mail" īdeniski mācīja amerikāņus: „Labākais, ko ASV varētu darīt, ir nekrāmēties gar Kipras salu un turēt savas mutes. Briti ir pilnīgi spējīgi pašī nokārtot šo lietu!" Viņu „izkārtojums" nu radījis nopietnus draudus nemierīgajos Vidusaustrumos. Jāšaubās, vai briti būs spējīgi ar Maskavu izkārtot arī Eiropas lietas. Avīžu ziņa, ka Īdenam jau bijusi privāta konference ar „elektriķi" Maļenkovu, kas ir Chruščeva – Bulgāņina politiskās viesizrādes priekšsagatavotājs Londonā, liek mums turēt vaļā acis un ausis. Īdena uzraušanās uz Kremļa ēsmas ir notikums, kas liek mums būt modriem.

Lux.

Protestē pret garīdznieku viesošanos

Latviešu, igauņu un citu apspiesto tautu garīdznieki, kopskaitā 46, parakstījušiš deklarāciju, kurā tie protestē pret ASV ev.-lut. garīdznieku viesošanos Padomju Savienībā. Deklarācijā aizrādīts, ka, meklējot saprašanos ar baznīcas vadību Padomju Savienībā, var tikai stiprināt komūnisma ietekmi brīvajā pasaulē.

Izcila lauksaimnieka un sabiedriska darbinieka 65 gadi

17. martā Bostonā uz 65 gadiem atskatījās lauksaimnieks un ievērojams sabiedrisks darbinieks — Ernests Auniņš.

Jubilārs dzimis Koņu pag. lauksaimnieku ģimenē, bet pēc Latvijas atbrīvošanas cīņām strādā Rūjienā. Nometis karavīra mēteli, dzīves prieka pārpilnais jauneklis sāk strādāt ne vien savā saimniecībā, bet ar lielu sirdsdegsmi metas sabiedriskā dzīvē, lai allaž būtu tās centrā. Te viņš piedzīvoja sava mūža laimīgākos un raženākos gadus.

Grūti būs uzskaitīt visus pasākumus, kas tapuši šai Ziemeļvidzemes pilsētā, un pie kuriem nebūtu darbojies līdzi jubilārs. Vai tas būtu pieminekļa celšanā, priekšlasījumu organizēšanā vai vietējā laikraksta izveidošanā, visur darbojās līdzi E. Auniņš un dod lietišķus norādījumus. Daudzi gadi aizvadīti arī Rūjienas patērētāju un zemkopības biedrībā, Piensaimniecības, Krājaizdevu un apdrošināšanas sabiedrībā, Rūjienas pilsētas valdes revīzijas komisijā u. c. Jubilārs bija Latvijas Linkopju centrālās savienības vicepriekšsēdis, zemnieku pārstāvju kongresā Rīgas latviešu biedrībā E. Auniņš formulēja prasību, ka eksports un imports jāizņem no svešstautībnieku rokām un tas nododams pašiem ražotājiem. Auniņa deklarācija radīja milzu piekrišanu ne vien kongresā, valdības aprindās, bet jo sevišķi lauksaimniekos. Zemkopības ministra V. Gulbja laikā Auniņa idejas tika arī iedzīvinātas, kas nāca par svētību mūsu tautai un valstij.

No Vācijas Auniņš 1951. g. ar dzīves biedri, meitu un znotu inž. Uli iecelojā ASV un uz dzīvi apmetās Bostonā.

Šeit viņš maizes darbu strādā slimnīcā, bet neraugoties uz iedragāto veselību, ir ļoti rosīgs arī vietējā sabiedriskā dzīvē. Viņš ir liels patriots, tic Latvijas nākotnei, un viņa lielākā vēlēšanās ir nokļūt atkal brīvajā dzimtenē. Īsā laikā E. Auniņš Bostonā savā iniciātīvā noorganizēja Jēkaba Sieberga fondu, kas tagad izveidojies par mūzeju. Jubilārs ir šī fonda priekšsēdis. Bez tam pateicoties viņa enerģijai Bostonā ALP fondam ir jau 300 dalībnieku.

Gaviļdienu E. Auniņš pavadīja savā ģimenē un draugu pulkā. Viņu sveica Amerikas latviešu patriarchs Jēkabs Siebergs, māc. K. Selmers, O. Akmentiņš, bet telegrafiski ALPF priekšsēdis L. Bērziņš, Dr. C. G. Sheps no darba vietas un daudzi citi.

Osvalds Akmentiņš.

Savienotās VALSTIS

KALAMAZU

● Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudze, sava draudzes mācītāja Jāņa Turka 50 g. dzimšanas dienas atceres jubileju rīkoja sestdien, 17. martā, to ievadot ar svinīgu dievkalpojumu Sv. Trīsvienības baznīcā. Dievkalpojumā piedalījās vairāki mācītāji - viesi. Ievada runu teica kaimiņu draudzes Kalamazū mācītājs A. Piebalgs, bikts runu teica mācītājs J. Lazda, svētrunu mācītājs P. Kirsons, lūgšanu stud. theol. L. Grendze, bet beigās svētīšanu mācītājs J. Turks. Dievkalpojums bija kupli apmeklēts. To ar ērģeļu solo kuplināja prof. Ā. Ābele, bet ar solo dziesmām P. Lielzuika.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējās telpās notika kopīgs azaids. Tur apsveicot jubilāru, tika teiktas sirsnīgas runas, pasniegtas vērtīgas balvas un jauki ziedi. Visiem apsveicējiem sirsnīgos vārdos pateicās jubilārs.

Mācītājs Jānis Turks dzimis 16. martā, 1906. g. Lielmēmeles pag. Mācītāja amatā to ordinējis bīskaps Irbe 1930. g. 22. jūnijā. Turks ir korporācijas Ventonijas filistrs. Sākumā bijis vikārs Latgales iecirknī, vēlāk Blīdenes draudzes mācītājs. Tur viņa ierosmē uzcelta jauna baznīca un kritušo varoņu piemineklis. Nākošā vieta ir jaundibinātā Vecauces draudze, kur Turks nostrādājis līdz dzimtenes atstāšanai. Turks ļoti aktīvi darbojies arī daudzās organizācijās un sabiedriskā dzīvē, par ko apbalvots ar vairākām mūsu valsts goda zīmēm. Vācijā dzīvojis Valkas nometnē, būdams nometnes mācītājs un nometnes komitejas priekšsēdētājs. Kalamazū Turks maizes darbu strādā fabrikā. Bez draudzes gana pienākumiem viņš strādā draudzes latv. skolā, lasa jaunatnei referātus, kā arī izdod un rediģē draudzes Ziņotāju. Pašreiz ir iznācis jau 103. Ziņotāja numurs. Draudzes locekļi māc. Turku ļoti cienī, jo viņš ir saticīgs un izpalīdzīgs katram. Lai veselība un darba prieks ir arī viņa turpmākās gaitās.

● Kalamazū ev.-lut. draudzē 18. martā bez draudzes mācītāja A. Piebalga piedalījās arī viesis prāv. J. Ozols no Grand Rapidiem. Amatā ieveda draudzes padomes, sieviešu komitejas un palīdzības fonda locekļus. Dievkalpojumu kuplināja ar solo dziesmām A. Silis, prof. Ā. Ābeles ērģeļu pavadījumā. Pēc dievkalpojuma draudzes darbinieki kopā ar mācītājiem pulcējās draudzes namā uz kopējām pārrunām. Tur arī visus sanāksmes dalībniekus dāmu komitejas darbinieces aicināja pie kopīga azaida.

Kalns.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes valde un padome jau vairākkārtīgi apsvērusi nekustama īpašuma iegādes jautājumu, pie kam apskatīti arī diezgan daudzi vajadzībām atbilstoši nami. Telpas nepieciešamas baznīcai, skolai un daudz citiem pasākumiem, bet tagad draudze tās spiesta īrēt. Sakarā ar minēto draudzes padome griezusies pie visiem draudzes locekļiem ar ierosinājumu padomāt par šādu stāvokli, lai vēlāk varētu nākt ar saviem priekšlikumiem īpašās aptaujas lapā, kuru drīz katram piesūtīs. Aicinājumā draudzes locekļiem, starp citu, teikts: „Tagad, dzīvojot svešā malā, svešos ļaudīs, mēs nedrīkstam aizmirst latvieša lepnumu un goda prātu. Pierādīsim šejieniešiem, ka mūsu cildinošās runas par mūsu dzimtenes augšupeju un labklājību neatkarības laikā nav tukša un nepamatota plāpāšana un lielība, bet gan dzīva patiesība, un labklājības sasniegšanas dzinulis ir un paliek mūsu tautas rakstura pamatos. Pierādīsim, ka mums ir saglabāta cieša kopības un savas tautas un ticības vērtības apziņa. Pierādīsim ar darbiem, ko mēs spējam. Pierādīsim šīs miera un pārticības malas pilsoņiem, ka mēs, kuriem mūsu zeme ar varu atņemta un paši svaidīti pasaules viesuļos, neesam vis kaut kādi vraki un žēlastības saņēmēji, bet gan, nedauzus gadus būdami šinī zemē, varam iezemiešus pārspēt vienprātības un uzupurēšanās ziņā."

● Vienības draudzes jauniešu pulciņa Auseklis gadskārtējā pilnsapulcē ziņojumus par pulciņa pagājušā gada darbību sniedza valdes pr-de un pārējie valdes locekļi. Noturēti 20 priekšlasījumi un referātu vakari un notikušas 25 sanāksmes un izbraukumi vasaras periodā. Darbojusies rokdarbu sekcija un meiteņu koris, kas kuplinājis dievkalpojumus, rosīgi darbojusies sporta sekcija. Valdes priekšēdi arī turpmākam darbības gadam izraudzīja Ireni Unglenieci, viņas palīgu Pauli Lazdu, sekretāri Silviju Zirnīti, kasieri Ausmu Stagari un mantzini Māri Krūmiņu. No skolotāju puses pulciņa vadībā piedalīsies skolot. Zelma Lapsiņa, kura darbojās par pulciņa priekšnieci arī līdz šim.

● 17. martā Grand Rapidos, Batervorta slimnīcā, no dzīves šķīrās bijušais Svētciema pagasta pamatskolas pārzinis Eduards Buliņš, kurš tur darbojies par audzinātāju vairāk nekā 40 gadus. Viņš izvadījis dzīvē divas paaudzes, vadījis aizsargu kori, darbojies ar teātra trupu un piedalījies daudz citos sabiedriskos pasākumos. 1944. gadā izbraucis uz Vāciju, kur kādu laiku darbojies par audzinātāju Fišbachas nometnē. Līdz ar ģimeni un citiem piederīgiem 1949. gadā iecelojis Savienotajās Valstīs un kopš tā laika strādāja Grand Rapidos. Nelaiķis dzimis 1886. gada 18. martā un beidzis Valmieras skolotāju semināru. 18. martā notika aizgājējam veltīts svētbrīdis, kuru vadīja māc. J. Lazda, bet 21. martā, piedaloties kuplam pavadītāju pulkam, to guldīja zemes klēpī Woodlawn kapos Vienības draudzes kapu nodalījumā.

V. Z.

— Kādēļ jūs pārdevāt savu māju? Vai tad vecā nebija ļoti jauka?

— Bija gan, bet tā atradās pārāk tuvu nodokļu inspekcijai, un mūsu bērni saklausījās uz ielas pārāk daudz rupju vārdu.

LATVIJAS AMERIKĀ

abonēšanas maksu un informāciju pieņem

IND. SKRASTIŅŠ

3360 St. ZOTIQUE E., APT. 6, Rosemount — Montreal, P.Q.

CEĻA VĀRDI

Dzīve pastāv kustībā un tanī sevi arī izsaka.
Aristotels

*

Svēto izveidot no mežoņa ir vieglāk nekā no pedanta.
G. Santjāna

*

Visu, kas notiek, Dievs tikai pārmet no savas kreisās rokas labajā. Kirkegords

*

Mēs dzīvojam vislaimīgākajā vai arī visnelaimīgākajā laikā — atkarā no tam, kādu mēs to izveidojam.
Ortega

*

Kas ir labs tagadnei, noder arī nākotnei.
M. E. Ešenbacha

Alb. Veselauks

SPALVAS KĀTA, KAMERAS UN MIKROFONA BRUŅINIEKI

LATVIEŠU KARA ZIŅOTĀJU GAITAS OTRĀ PASAULES KARĀ

III

TAS, KAS PALIKS VIENMĒR ATMIŅĀ

Latviešu kara ziņotājiem frontē vispirms bija jāpierod, jo viņi visi tai laikā vēl bija pārāk jauni, kara kailuma nepiedzīvojuši sapņotāji. Viņiem pavisam nav frontes ikdienas rutīnas, nav par to nekāda reāla priekšstata, viņi krīt, kad lode jau sen garām, kad granāta izsprāgusi, krīt tieši kā mācīti — visu augumu cieši pieglaužot zemei, un grāvju kanakiem bieži par viņiem jāsmīn. Bet tas tikai sākumā, pirmajā, otrā frontes apmeklējumā. Nepaiet ilgi, kad mūsu mazliet iedomīgie, tomēr sirsnīgie jaunieši savās ierastajās lomās frontē drīz vien iejūtas tāpat kā redakcijas druģainājā gaisā. Kāds godkārības dēļ, cits milzīgas ziņkāres karsēts, viņi aizvien vairāk sāk pašī brīvprātīgi piedalīties šaurāka apmēra kauju pasākumos, bīstamos nakts izlūku gājienos, pat pāris reizes kopā ar pārdrošniekiem aizklīst ienaidnieka aizmugurē, kur paliek divas un trīs diennaktis. Sevišķi ievērojami kara piedzīvojumu un asu izjūtu meklētāji kļūst 1944. gada vasaras mēnešos laikrakstu reportieri no itn. Šleipa grupas 15. divīzijas sektorā starp ezeriem.

Vienīgi attiecības strp darba darītājiem Krievijā un elegantajiem mājiniekiem PK redakcijā kļūst arvien nemīlīgākas. Sevišķi tad, kad Rīgas stāba vīri, vai nu ar jeb bez Geslinga ziņas, sagādāja vislielākās nepatikšanas kara ziņotājiem frontē, 1944. gada Jāņos, pilnīgi bez ievērības atstājot viena gada pastāvēšanas apcerējumus par pulkveža V. Januma kaujas pulku. Divas dienas diviem reportieriem, baudot sirsnīgu viesmīlību, bija laime iepazīties ar visa pulka slaveno kauju gaitu vēsturi. Turklāt raksti tika arī laicīgi nosūtīti uz Rīgu, bet Rīgā tos vienkārši ignorēja, un apcerējumu rakstītāji — Pauls Kalva un Alb. Eglītis — piedzīvo pavisam negaidītu pārsteigumu. Arī pulkā pēc šī gadījuma rodas savs īpašs uzskats par toreizējiem frontes reportieriem un protams, ne sevišķi labvēlīgs. Vēl tagad jāatceras toreizējā sarūgtinājuma un neērtības sajūta arī visā kara ziņotāju grupā pie Bordovas ezera. Žurnālistu grupas vecākais J. Gulbis par gadījumu gan raksta Ducmanim uz Rīgu skaidri formulētu vēstuli, bet notīkušo tas vairs negroza.

15. divīzijai frontē piekomandētie kara ziņotāji savās kopējās attiecībās veidoja dižas draudzības draudzi, kuru vienmēr nedaudzie vēl dzīvi palikušie pieminēs kā visas savas kara laika dzīves skaistāko piedzīvojumu, kuŗā prieciģi elpoja vienīgi garīgi stiprie jaunieši. Tādus svētkus laikam nekad vairs mūžā neiznāks svinēt, kā toreiz Molokovā, tikai 4 kilometrus no brīvības pasaules beigām, dzīres uz elles kaŧla malas.

Frontes dunoŧa centās noslāpēt lakstīgalas gavilēšanu ezera krastā. ūmos, kad svinējām savam neaizmirstamajam leitnantam Šleipam dzimšanas dienu. Baltie ūdensrožu vainagi un meijas mūsu zemo krievu zemnieka istabu bija pārvērtušas par sapni, kad pie mums kādā jūnija setdienā ciemojās kara ziņotāji no 19. divīzijas kopā ar draugiem, Skaistlauka artileristiem. Tad vairs nebija nežēlību pilnā ikdiena, mēs vienkārši dzīvojām, bijām laimīgi, un tā bija skaisti. Tādās reizēs mēs visi 10 bijām mājās, un bez ierunām klausījām mūsu lietpratēja — galda klājēja Laimoņa rīkojumus, jo viņš, mums likās, šai mākslā bija nepārspējams, tikpat kā mājas māte.

Nāves līgošanu Kripēna pulka Kailajā kalnā, starp Učenojes un Chvoino ezeru, kas latviešu vīriem sākās 22. jūnija rītā un turpinājās vairākas dienas, līdzi piedzīvoja reportieri J. Gulbis, P. Kalva un filmētāji Laimons ar Frici, kuŗus arī pašus viegli ievainoja, bet kādas viesuļuguns laikā šķembas saplosīja arī uzņemšanas aparātus. Šais 1944. gada Jāņos mēs visi bijām grāvjos pie kaujas vienībām un mēmām sirdīm klausījāmies drausmīgo „līgo". Visā divīzijā valdīja trauksmes stāvoklis. Taču visdziļākais iespaids, kas pārspēja saprašanu un jūtas, bija laikā, kad bruka frontes ziemeļu spārns Krievijā, kad 1944. gada jūlijā starp pulkstens 11 un 3 pēcpusdienā mūsu abas divizijas pameta ienaidniekam savas pozīcijas un, maisa dibenā iespiestas, sāka drāmatisku atkāpšanos, kas turpinās līdz pat Vidzemei un vispāri būtībā vairs neapstājas, kamēr pienāk beigas Otrajam pasaules karam.

Tāpat nekad neaizmirsīsies arī tas, kad īsi priekš Vodbeku milzīgā sastrēguma 15. divīzijas komandieris, militārās spējās stipri aprobežots vācietis Heilmanis, no sava apvidus vāģa ierauzdījis Janumu pie pulka raidstacijas, ļauj vaļu savai brutālitātei. Likās, ka tūlīt viņš laidīs darbā arī pistoli. Bet Janumā nesatricināmais miers, ķ arī viņa stāba virsnieku ātrie roku tvērieni pēc pistolēm, līdz dzīvnieciskai pakāpei satrakojušos divīzijas komandieri mazliet aptur, tikai viņa mute atkārto bļāvienu: „Ja man būtu šādi virsnieki, es viņus personīgi apšautu!" Pēc savas nomestās cepures viņam jānoliecas pašam.

Bet tai pašā dienā vēlāk, lielajā cilvēku sajukumā maisīdamies, viņš it kā par ģlēvulību šauj mūsu kara vīrus un degradē atsevišķus virsniekus. Vēl jāpiezīmē, ka pēkšņi gadījušos milzīgo latviešu karavīru sablīvējumu Vodobeku pusē no drausmīgā likteņa tai reizē glāba vienīgi pats Dievs un mūsu grenadieŗu pulku komandieŗu gudrība un latviešu virsnieku drosme.

Šinī atkāpšanās laikā bez vēsts pazuda Selga, Agrums; par Alb. Egliti vienībā runāja, ka tas esot kritis kādā tuvcīņā tūlīt aiz Vodobekiem, bet nebija tiesa. Viņš, turēdamies kopā ar Januma pulka Blūma bataljonu, bija vienīgais no kara ziņotājiem, kuŗš bija vēl palicis pie kaujas vienībām, un kopā ar leitnanta Kopštāla rotas atliekām zem sarkanarmiešu mašīnpistoļu uguns 14 km augšpus Opočkas pārpeldējis Veļikaju.

Un tikai pēc visiem pārdzīvojumiem, kā kādā brīnumā jau degošās Opočkas pievārtē uz Idricas šosejas viņš satiekas atkal ar savējiem, kas, viņu pamanījuši, skatās viņā tikpat kā rēgā, bet viņš pats ar Ernesta Jansona palīdzību iekāpis mašīnā starp Kalvi un Rolavu Jāni, tūlīt iemieg ilgā, bezsamaņas miegā. Šad tad vēl jāatceras arī satraukumu bagātā atkāpšanās Krasnoje Gore ciemā. Tad tuvošanās Latvijas robežai, kur cerējām sastapt svaigus spēkus un ieraudzīt jaunas aizsardzības līnijas, bet tas viss bija bijis tikai baumas. Kārsavā pirmo reizi pēc vairākiem mēnešiem atkal elpojam tēvzemes gaisu, kā arī dzidrā upes atvarā tūlīt aiz miesta ilgi mazgājam Krievijas putekļus un slīcinām frontē iegūtās utis.

Turklāt Stāmerienes Liepkalnos veselu nedēļu baudām visus mierīgās aizmugures dzīves jaukumus un esam iemīlējušies mājas meitēnē Rūtā. Viņai bija lielas, mirdzošas acis, mīksti, brūni mati, un viņas smaids sirsnīgi svētīja visas mūsu maiguma ilgas. Kaujas troksnis atkal dzirdams. Naktīs skatāmies Balvu degšanā, dienā mūsu apmetnei garām steidzas Balvu un apkārtnes bēgļi. Arī mūsu ceļš uz Rīgu caur Gulbeni sākas pavisam pēkšņi.

(Turpinājums sekos)

glezno portretus, freskas u. c
alfreds brūveris
em 4-0512,

KABELIS ZORINA DĀRZĀ

Vai PSRS sūtnis Bonnā noklausās visas Dr. Ādenauera sarunas?

Pirms neilga laika kļuvis zināms, ka Rietumvācijā jaunceptās padomju sūtniecības dārzu šķērso Bonnas tālrunu vadu galvenais kabelis, pa kuŗu plūsot arī visas kanclera Dr. K. Ādenauera un ārlietu ministrijas dienesta sarunas ar ārzemēm. Vai Zorins, savās Bonnas sūtniecības telpās „Rolanseck" sēdēdams, tiešām šīs sarunas var noklausīties. Šis jautājums Rietumvācijā bieži tiek pārspriests

Ļaundaŗi izdemolējuši Sidrabeni

Toronto 1. ev.-lut. latviešu draudzes lauku īpašumā Sidrabenē nezināmi laundaŗi uzlauzuši gandrīz visas vasarnīcas. Daži no vasarnīcu īpašniekiem atraduši, ka nekas nav paņemts, bet tik izdauzīti loģi. Apstākļus noskaidrot izbrauca Sidrabenes pārvaldes locekļi, lai ievadītu vainīgo meklēšanu ar policiju. Domājams, kā uzlauzējiem iedzīvošanās nolūki nav bijuši.

KAS NOTIEK KANADĀ?

ASTRONOMIJA KANADĀ

Pēdējos 50 gados Kanāda izveidojusies par vienu no pasaules galvenajiem astronomijas centriem: Dominijas observātorija Otavā, Dominijas astrofizikālā observātorija Britu Kolumbijas Viktorijā un Dēvida Danlopa observātorija Ričmondhilā pie Toronto. Viktorijas observātorijai ir 72 collu teleskops-minijas astrofizikālā observātorija jai ir 74 collu teleskops. Pēc lieluma šos abus teleskopus pārspēj tikai 200 collu lielais Palmora kalna un 100 collu lielais Vilsona kalna teleskopi Kalifornijā un82 collu Mekdonalda observātorijas teleskops. Teksasā.

TCA LABS GADS

Trans-Canada Airlines, kas pieder valdībai un apkalpo Kanadu no viena krasta līdz otram, kā arī sūta savas lidmašīnas šķērsot Atlantijas okeanu un uz leju līdz Savienotām Valstīm un Rietumindijai, 1955. gadā piedzīvojusi sasniegumu rekorda gadu. Tās kopīgie ieņēmumi kāpuši līdz $77.400.000 un gaisa līnija ieguvusi $190.095 skaidra atlikuma.

1955. gadā TCA sāka izmantot satiksmei pirmo turbīnes propellera lidmašīnu Ziemeļamerikā — britu ražoto Vikersa Viskauntu, un Savienotās Valstīs iepirka zināmu skaitu jauno Lockhēe Super Constellations. Gaisa līnijai tagad piederot 69 lidmašīnas un tai ir 8.900 darbinieku. 1955. gadā tā pārvadājusi 1.682.000 pasažieŗu.

ĢIMNAZISTI SPĒLĒ TEĀTRI UN GATAVOJAS LIELDIENĀM

Tie, kas nezina, domā, ka Toronto pastāv tikai trīs latviešu teātri, pie tam pie viena no tiem darbojas trīs atsevišķi ansambļi. Bet nekā! Ir četri teātrī! Un šis ceturtais teātris pašos Lieldienas svētkos nāks atklātībā ar savu pirmo īsteno uzdevumu, Annas Brigaderes lugu Maija un Paija. Tā ir latviešu ģimnazijas drāmatiskā kopa, kas nu jau trīs gadus Mildas Bērziņas-Muižarājas zinīgās skatuves gudrības vadīta, audzina — kas zina — jaunus skatuves meistarus.

Pagājušajā gadā ģimnazijas audzēkņi uzveda Maijas un Paijas pirmo cēlienu, un aizkaram aizveroties, viesiem tik ļoti gribējās redzēt arī pārējos cēlienus, jo tik jauki un dabi jaunie aktieŗi bija iedzīvojušies Annas Brigaderes radītajos tēlos. Tādēļ jo liels prieks tagad dzirdēt, ka ģimnazisti tiešām sadūšojušies un 1. aprīlī Sv. Andreja baznīcas zālē precīzi pl. 4 rādīs Maiju un Paiju no sākuma līdz galam.

Skolēni, ar dažu piedzīvojušu ļaužu padomiem, gandrīz bez jebkādiem līdzekļiem un vienīgi ar savu paškarbību un izdomu radījuši tīros brīnumus gan ar dekorācijām, gan apgaismošanu, gan arī ar kostīmiem, pielietojot pavisam modernus, interesantus un gluži pārsteidzošus paņēmienus.

Nelaimīgā kārtā šinīs nedēļās Kanadas skolās ir eksāmenu laiks, un mūsu ģimnazisti cīnās ne tikai „pa divi gaŋģi," bet ar teātri kopā sanāk pat trīs gaŋģi... Tie, kam nav tikušas lomas, uzņēmušies citus amatus un pienākumus, un visa ģimnazijas saime ar plīnu eparu nodevusies lugas un pārējās programmas izkārtošanā.

Pēc izrādes pāredzēti deju un rotaļu prieki — ar diviem orķestriem, kas spēlēšot nepārtraukti. Vecāku padome būs rūpējusies par atspirdzinājumu galdu, un tenu apmeklētājus sagaidīs visdažādākie Lieldienu pārsteigumi. Tradicionālu Lieldienu ēdienu izvēlē būšot gan visvecākie, gan arī vismodernākie Lieldienām raksturīgie ēdieni. Tie, kas zina, pačukstēja, ka dzert varēšot pavisam īstas bērzu sulas. Protams, netrūks arī olu, bet ir dielie, ir mazie viesi lūgti ņemt arī no mājām līdzi savas izrakstītās olas, lai varētu mainīties un cīnīties.

Ir iecerēta arī olu izstāde, kur latviskākām olām dos godalgas. Rīkotāji ceŗ, ka izstādē nodos labi daudz olu, lai jaunā audze varētu mācīties no vecākās paaudzes kā olas jākrāso un jāizraksta, un arī otrādi. Pagaidām paredzēts godalgot tikai latviskākās olas, bet ja sanākšot vairākas moderni krāsotas olas, tad godalgas varbūt došot arī par abstraktākajiem un sirreālistiskākajiem mākslas darbiem...

Izstādei domātajām olām jāpieliek zīmīte ar vārdu, un tās pēc godalgošanas varēs saņemt atpakaļ.

Tā kā Lieldienas šogad sabrauc 1. aprīlī, tad ģimnazisti izmantos šo izdevīgo gadījumu un jau tagad plāno un domā par aprīļa jokiem, bet pats sarīkojums gan būšot pavisam dziļa nopietnība.

Paredzēti un plānoti tiek arī daudzi citi šeit neminēti Lieldienu prieki kā lieliem, tā maziem, kā veciem, tā jauniem, bet rīkotāji visi ir noslēpumainas dabas ļaudis un neko daudz nestāsta — lai mākot, tad redzēšot. Vienu gan pateica — ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, un arī pašā sarīkojumā netrūkšot izdevību atvieglināt naudas maku ģimnazijas labad. Ceku grāmatiņas varot arī līdzi neņemt.

HITLERA LĪĶIS MASKAVĀ?

Bez Hitlera „kambarsulaiņa" Linges, kuŗa atmiņas lasītājiem sniedza mūsu laikraksts, no PSRS gūsta tagad Vācijā atgriezies arī kāds cits augstāks SS virsnieks, kuŗš nevēlas izpaust savu vārdu. Viņš bieži atradies Hitlera tuvumā, piedalījies viņa līķa sadedzināšanā un tagad stāsta:

Pēc četru gadu pavadīšanas vienā Sibirijas soda nometnē, mani 1949. gadā nosūtīja uz Lubjankas cietumu Maskavā. Kāds augstāks Čekas virsnieks un kāds Padomju Savienības tieslietu ārsts man jautāja, vai esmu piedalījies Hitlera sadedzināšanā. Es to apstiprināju. Čekisti man jautāja, vai es vēl pazītu Hitlera un Ēvas Braunas līķus. Atbildēju, ka tie sadedzināti, bet čekisti viszinīgi piebilda, ka ar benzīnu nevarot līķus sadedzināt, ka apdegot tikai miesu ārējās daļas. Man par pārsteigumu čekisti paziņoja, ka abi apdegušie līķi esot Maskavā; nolika man priekšā divas fotografijas, uz kuŗām bija redzami apoglojušies līķi, kādus karā biju redzējis neskaitāmos daudzumos. Man šķita, ka fotografijas ir foto montāža — apdegušajiem ķermeņiem visai neveikli bija piekopētas apdegušas galvas. Čekisti man jautāja, vai attēlā redzamie ir Hitlera un Braunas līķi? Es to nevarēju ne noliegt nedz apstiprināt, kaut apdegušajiem ķermeņiem, īpaši galvām, bija nenoliedzama līdzība ar Hitleru un viņa sievu. Pratināšana ieilga un kļuva arvien mocošāka. Čekisti arvien no jauna uzaicināja teikt patiesību, bet patiesībai par labu es tiešām varēju teikt, ka attēlos redzamajiem līķiem ir tikai līdzība ar abiem minētajiem. Beidzot es lūdzu līķus parādīt, jo tad tos varbūt pazītu labāk. Čekisti man atcirta: „Jūs laikam neticat, ka līķi ir Maskavā un tiek rūpīgi uzglabāti ledus skapī?" Atbildēju ar nē. Čekisti tomēr sacīja: „Hitlera līķis pie mums ir uzglabāts labāk, nekā to varētu izdarīt zem Brandenburgas vārtiem Berlīnē — beigtie ir bīstamāki par dzīvajiem. Ja Fridrichs Lielais nebūtu apglabāts Potsdamā, tad jūs, vācieši, pēdējos divos gadu simteņos nebūtu sākuši tik daudz karu. Mēs zinām, ka vācieši mīl mocekļus un tādēļ Hitleru pievācām." Hitlera un Braunas līķus neuzrādot, manu pratināšanu izbeidza, un dažas dienas vēlāk es atkal atrados savā iepriekšējā soda nometnē Sibirijā.

Angļu tanki nogrimst Vācijas purvos

Kopš pagājušā rudens manevriem Rietumvācijā, Ziemeļos no Mindenes, turienes purvainajās pļavās arvien dziļāk grimst 14 jaunākā parauga Centurion tanki. Līdzi tankiem pļavās nogrimst arī vairāki glābšanas traktori, kuŗi iestigušī, mēģinot tankus izvilkt uz ceļa. No dažiem tankiem virs pļavas tagad rēgojas tikai vairs bruņu torņi. Angļu armija šos neglābjamī iestigušos kara rīkus norakstījusi zaudējumos.

Grand Rapidos skauti un gaidas rīko preses balli

Skautu un gaidu žurnāla Sirojums redakcija rosīgi gatavojas savai „Preses ballei," un tā liekas būs pirmais tāda veida sarīkojums, kādu vēl nav organizējuši jaunieši un „mazās preses" ļaudis šinī kontinentā. Sarīkojuma sākumā paredzēta centīgāko preses darbinieku apbalvošana un Sirojuma organizētā darba skate, kur būs iespēja vērot dažādus zīmējumus, rakstus un citus preses atribūtus. Sekošot dažādi priekšnesumi, Preses pīles izloze un groziņu vakars. Saprotams, varēšot arī padejot. Tomēr, kā no redakcijas puses paskaidro, esot daudz noslēpumu, ko varēšot redzēt tikai sarīkojuma vakarā apmeklētāji paši.

66. turpinājums

— Cienīgais iepriekšrunātājs mums pārmet, ka tai pagājušā teāterī būtu par daudz vellu minējuši un tā to gabalu piedauzīgu darījuši. Negribu šo viņa liecību kā pilnīgi netaisnu noliegt, jo ikvienā cilvēciskā darbā misēkļus atradīsim, kaut censtos no tiem izbēgt. Tik to gribu teikt, ka ir arī taisnība, ko vecā sakāmvārdā dzirdam, un proti: Viss iesākums ir grūts! Tā tas nu ir arī ar mūsu teātera spēlēšanu, jo tiklab mūsu teātera gabalu pārcelēji, kā to spēlētāji ir vēl iesācēji, kam viņu darbs ar grūtām pūlēm jāveic. Teikšu, ka tā nav ar labam pratējam viegla lieta, kādu lasāmu vai spēlējamu gabalu no citas valodas latviskajā pārcelt, un tur tos vārdus tā salikt, lai tie pa mūsu vīzei skanētu un lai lasītājs vai skatītājs tos tā saprastu, kā rakstītājs domājis. Arī jādomā par to, ka tai joku spēlei sava daba ir jāpatur un ka tā to varētu zaudēt, kad tos joku vārdus atmestu. Vēl mēs varam uzdrīkstēties sevi aizstāvēt arīdzan ar to, ka tie, kas šo pašu spēli Rīgas latviešu teātrī skatījuši, tur to vellu nemaz tik daudz nav samanījuši. Beidzot teikšu, ka negribu vis mūsu teāteri daudz slavēt, jo īstu teātera sapratēju priekšā tas diezgan slikts vēl ir. Bet mēs pūlēsimies uzpriekšu jo apņēmīgi no misēkļiem izsargāties, lai tā jo dienas, jo vairāk iespēšanu panāktu un skatītājiem vairāk patikas darītu. —

Pirmais runātājs, kā likās, bija ar Matīsa paskaidrojumu apmierināts un necēla pret tiem iebildumus. Un, tā kā tādu nebija arī citiem, tad Matīss aicināja izteikt vēlēšanās, kas būtu jāievēro pie lugas izvēles nākamai reizai.

— Mums pienāktos nākamā reizā to lustes spēli Lustīgais Nerfis Jelgavā uz tirgus plača izrādīt, — kāds minēja, — jo tur daudz smiešanās notiekot, kas būs labi pa prātam kā jauniem, tā arī veciem. Tak arī Baltijas Vēstnesī stāv rakstīts, ka latviešiem tagad vēl visnotaļ noderīgas joku spēles, gan tāpēc, ka skatītāji, kas nule kā teātera rādīšanām atmodināti, tādas vislabāk sapratīs, gan arī tādēļ, ka spēlētājiem pie tādām visvairāk lustes būs un tās tiem labāk padosies nekā bēdu stiķi. Tie varēs tos spēlēt tad, kad būs pirms ar joku spēlēm izprovējušies. —

Nākošais runātājs domāja citādi:

— Man šķiet, — tas teica, — mums vis neder rādīt, ko kāds pilsētnieku nerrs uz tirgus plača dara, kur citi tādi paši par viņu var smiet, bet drīzāk pienākas rādīt kādus notikumus, kur kungi un gaspažas kopā sanākuši, par gudrām vai poēzīgām lietām savā starpā runā. Tādās runās klausīdamies tad dažs labs jauneklis vai jaunekle, kas tagad par zilām actiņām un rožu lūpiņām dzied, ko Vecais Stenderis vai Dinsbeŗģu Ernests savās ziņģēs cildina,pie augstākām domām nokļūs un, kas zina, varbūt tām darīs pakaļ.—

Taču šim labajām domām radās sīvs pretinieks, kuŗš, nenogaidījis Matīsa atļauju, pielēca kājās un sāka runāt diezgan satrauktā balsī:

— Kam mums nerru runās jāklausās vai arī jāzina, ko kungi un gaspažas savā starpā par poēziju sprież? Stiķi, kur tādas lietas top rādītas, mūs ne aukstus, nei karstus nevar darīt. Mums jāspēlē tādi stiķi, kur redzams, ka netaisnība vai ļaunums sliktu cilvēku rokās par ieroci top, ar ko tie godīgus cilvēkus grib samaitāt un postā iegrūst. Teātrim nu pienākas rādīt, ka ikvienam, kam ir krietna sirds, vai nu ar jokiem vai ar nopietnību pret ļaunu ļaužu blēdību būs cīnīties, tos pārvarēt un taisnību un patiesību pie uzvaras novest. Pie tam vēl būtu jālūko arī uz to, lai paši spēlētāji to jo labi saprastu un parādītu it skaidrā vīzē, tā ka tas lai nāktu par labu viņiem, kas teāteri noskatās. —

Kāds piezīmēja, ka pēc viņa domām runātāja prasības būtu tīri labi pildītas, ja par spēlējamo lugu izvēlētos Žūpu Bērtuli. Bet pirmais runātājs ar to nepavisam nebija miearā:

— Jaunā Stendera pārceltais joku stiķis mums nav nei derīgs, nei ar jebko ievērojams, — viņš skaļi sauca, — jo tur mazāk dzirdama joku valoda nekā rupjas un prastas runas. Ar tām top nozākāta visa zemnieku kārtas būšana. Tā kā paši šai kārtai piederam un mums nebūt no tā nav jākaunās, jo nei muļķi, nei arī ākstīgi žūpas esam, tad mums tādi teātera stiķi nepiepas un tāpēc nav arī jāspēlē. —

Prasības un aizrādījumi krājās diezgan lielā un raibā dažādībā, līdz Pilsātnieks izstāstīja, ka esot tikai trīs vai četri spēlējami gabali, kuŗus kā aktieŗu spēju, tā arī stipri šauro biedrības telpu un skatuves dēļ varētu izmantot. Prasības un iebildumi tad noklusa, un par runātāju pieteicās dakteris Jurjāns.

— Kad nupat vairāku runātāju domas par mūsu teāteri esmu noklausījies, — viņš teica savā arvienu mazliet it kā izsmējēja tonī, — tad spriežu, ka mēs uzpriekšu vis mūsu teātera dārzā āzi par dārznieku nelaidīsim, tāpat kā to neesam darījuši līdz šim. Bet, kad nu visas pasaules būšanas ir tādas, kā tām allažiņ jāatjaunojas un pilnīgākām jātop, tad arī teātera spēlēšana nevar uz vietas palikt, bet tai jo dienas labākai jātop. Tādēļ arī uzpriekšu gribam raudzīties, lai spēlējamos gabalos ne vien joki taptu rādīti, bet lai tur taptu celti skatītājiem priekšā notikumi no mūsu pašu latviešu dzīves, pie tam tādā vīzē, ka skatītājs līdz ar spēlētāju var savu garu savienot un to, ko teāterī redz, pats ar savu būšanu un dzīvi salīdzināt un tā sev labu priekšzīmi ņemt. Caur poēzijas skunsti labs spēlētājs gan pratīs ikvienu pārliecināt, ka ļauna un grēcīga sirdsapzināšana caur likteni var tapt lauzta un ka viltība un negodība savu pelnīto sodu saņem, bet goda prāts un taisnība, caur ciešanām skaidroti, top jo augsti pacelti. Un kad nu to būsim gaiši parādījuši, tad ar teātera spēli tautas apgaismošana taps pavairota un līdz ar to pieaugs mūsu pašu goda prāts. Tak to panākt nav nekāda vieglā lieta, jo labo spēlējamo gabalu mazais skaits mums rokas saista. Ne katrs no mums tos arī spēj sarakstīt vai no kādas citas valodas pārcelt, bet to var tikai tādi, kam no Radītāja uz to dots spēks. Bet mums visiem ir jo liela cerība, ka, ja ne šodien, tad varbūt jau rītu no mūsu vidus tādi vīri pacelsies, kas dailības pilnus spēlējamos gabalus rakstīs, kas skatītājus stiprinās garā un vedīs tos pie atzīšanas, ka tiem būs sevī labu, dailīgu un patiesu mīlēt un kopt un uz tādu vīzi par īsteniem cilvēkiem tapt. Tādā ticībā nu tos līdz šim vērotos teātera misēkļus visai bargi nesodīdami, no nākamības labāko gaidīsim.

Dakteris Jurjāns nolīdzināja traucējošos ciņus teātra līdumā, un komisijas tēvi lielā vienprātībā uzdeva Kaudzītes Matīsam un Pilsātniekam rūpēties par lugu svētku izrādei, kam vajadzēja kļūt par ievērojamu notikumu, jo varēja cerēt, ka to apmeklēs ne vien abu Piebalgu teātra mākslas cienītāji, bet arī ciemiņi no kaimiņu novadiem.

— Lūko tik vien, bāliņ, — kādi optimisti prātoja, — ka vēl nenotiek tāpat kā viņgad pa Ziemsvētkiem, kad saradās tāds ļaužu pulks, ka lielajā teātera kambarī visiem neiznāca rūmes un vajadzēja to pašu vakaru stiķi laist pa otrai reizai cauri. —

Pa to starpu lielajā klasē blakām apspriedes kambarim, dzirdēja arvienu skaļākas balsis, jo tur jau pulcējās dziedātāji koŗa mēģinājumam. Matīss tad paziņoja apspriedi par izbeigtu, jo, tiklab viņš pats ar Pilsātnieku, kā arī liela daļa no teātra komisijas locekļiem, bija dziedātāji.

XLI

Vējš pūš uz kuŗu pusi gribēdams
Mērnieku laiki

Kronvalda šaurajā rakstāmā kambarī ar paprāvo grāmatu plauktu, nelielo galdu, piekrautu avīzēm un manuskriptiem, un veco, stipri apdilušo zvilni, tikko atlika vietas četriem cilvēkiem, ja tie bija savā starpā draudzīgi. Tie četri vīri, kas tur patlaban bija sapulcējušies, likās arī tādi bija, spriežot pēc viņu sarunām.

Tērpies diezgan apbružātā mājas uzvalkā, kājās nošķiebtām tupelēm, mājastēvs sēdēja pie galda, turēdams rokā manuskriptu žūksni. Viņš to lasīja pārējiem priekšā, reizām apstādamies un pateikdams pa kādai piezīmei vai arī uzklausīdams tās no pārējiem. Turpat viņam blakām sēdēja Kaudzītes Matīss. Viņa pēc modes apcirptā zoda bārdiņa, brilles un pēc pilsētas parauga šūtais tērps bija pilnīgā pretstatā brāļa Reiņa ārējam izskatam. Reinis sēdēja tālākajā kambaŗa kaktā un ar savu mazkopto bārdu pavājajā sejā, izcilo ērgļa degunu un balto apkakli, no kuŗas redzēja tikai mazu daļu, atgādināja garīdznieku, kas tērpies no pelēkas vadmalas šūtā un līdz zodam sapogātā sutānā. Reinim ieblakus, atspiedies ar elkoni krēsla sānos un atbalstījis zodu plaukstā, Zvilnēja Mika Krogzemis, tērpies pilsētā darinātā uzvalkā ar platu, sastīvinātu krekla apkakli un šaurā cilpā sasietu kakla saiti.

(Turpinājums sekos)

SENIE STĀSTI

Latvijas vēstures lasāmgrāmata. Sakārtojis E. Dunsdorfs. Melburnā 1955. gadā

Mūsu vēsturi līdz pat Latvijas brīvvalsts laikiem ir rakstījuši svešu laudis ar savām speciālām interesēm, kuŗas bieži vien ir bijis grūti savienot ar patiesību. Tādēļ arī saprotams, ka šī svešinieku rakstītā vēsture nav atradusi tautas apziņā to atsaucību, kādu varētu sagaidīt. Citiem vārdiem, mēs diendienā sastopamies ar vāju interesi par mūsu tautas senajām tekām. Ja daudz, tad mīlam pakavēties pie atsevišķiem spilgtiem epizodiem. Mūsu jaunā valsts darīja visu, lai tautā šo vēstures interesi un apziņu paceltu. To darīja gan univeristāte, gan ļoti izteikta veidā Ulmaņa valdība pēdējā brīvības posmā. Bet pa laikam, ja cenšas atgūt ko nokavētu, to dara drudžaini un steidzīgi. Nopietnā vēstures pētnieciba tad nespēj sekot satraukto prātu prasībām pēc ieskata tautas pagātnē. Tā ir dzimusi tā mūsu vēstures, sevišķi senvēstures aina, kur fakti jaucas kopā ar skaistiem sapņiem.

E. Dunsdorfs pieder pie tās mūsu vēsturnieku paaudzes, kas uzauga mūsu brīvajā zemē un speciālizējās saimniecības vēsturē. Desmitajā trimdas gadā viņš ir aizpildījis kādu lielu trūkumu mūsu trimdas literātūrā. Grūti saprast, ka esam iztikuši mūsu skolās visus šos gadus bez savas vēstures lasāmās grāmatas. — Vislabākais vēstures pārskats nevar aizstāt vēstures pirmavotus. Var gadīties, ka to valoda ir īsa un trūciga, bet tie ir un paliek avoti. Tie dod iespēju lasītājam ne tikai ieskatīties vecajos dakumentos, bet arī pašam secināt un spriest. Vēl vairāk — dažas trūcīgas avotu rindas pamodina dažreiz neklusināmu interesi un gribu zināt vairāk. Citiem vārdiem, tādā kārtā tiek stimulēta pētnieciska interese.

Sakārtotājs ir izvēlējies simts trīs zināmu autoru un lielāku skaitu dokumentu, kas publicēti šai krājumā. Tie ir tulkoti no kāda duča dažādu seno un tagadnes valodu. Esmu pārbaudījis tikai dažus tulkojumus, un autoram par godu jāsaka, ka tie ir veikti rūpīgi. Tas pats arī jāsaka par rakstu izvēli vispār. Pēc īsa paša autora ievada par aizvēsturi seko chronoloģiskā secībā sakārtoti izvilkumi, sākot ar Herodota (apm. 500. g. pr. Kr.) ziņām par ziemeļu tautām. Piecās nodaļās ar sausu dokumentu valodas palīdzību sakārtotājs mūsu acu priekšā liek iznirt daudzām neaizmirstamām ainām. Būtu lieki te tās minēt. Pēdējā — sestā nodaļa ir veltīta ciešanām un cerībām. Te ir sakopoti dokumenti, sākot ar 1939. g. par Otro pasaules karu un Latvijas okupāciju. Te pievienotas arī Virzas un Breikša pazīstamie dzejoļi.

Grāmatu izlasot, katrā ziņā ilgi nevar atbrīvoties no kādas smagas jutoņas. Mūsu tautas likteņu ceļi ir pārāk smagi. Bet norimstot šīm jūtām, pāri paliek arī kāda cita sajūta — un tas ir grāmatas lielākais nopelns — proti, ka šai tautai uz vēstures skatuves visus laikus ir bijusi sava vieta. Sakārtotājs, šo grāmatu izdodams, ir ne tikai apliecinājis savu vēstures mīlestību, bet tanī ieguldījis ļoti daudz solida darba. Trimdā būs grūti atrast kādu citu tik labu ieskatu mūsu vēstures faktu materiālos. Būtu žēl, ja šo grāmatu, tāpat kā citas vēstures grāmatas, mēs aizmirstu un lautu apputēt plauktos.

Grāmatas beigās ir pievienots saraksts ar biografiskām ziņām par darbā izmantotājiem autoriem. Tas varēja arī izpalikt, jo ziņas tanī ir nepilnīgas un pa daļai kļūdainas. Tāpat tur svešo īpašvārdu rakstībā nav nekādas konsekvences.

Doc. H. Biezais

LATVIETIS — PIRMAIS ĢEOFIZIĶIS LEDUS KONTINENTA ATTĀLĀKĀ VIETĀ

Vēsts no Antarktidas

Pag. gada beigās publicējām ziņu par prof. Dr. math. Leonīda Slaucītāja došanos uz Antarktidu Argentīnas valdības rīkotajā dienvidpolārā ekspedīcijā. Tagad no Ušuaijas (Ushuaia) - Ugunszemes galvaspilsētas saņemta prof. Slaucītāja vēstule, kuŗā viņš pastāsta, ka ekspedīcijai izdevies sasniegt dienvidu platuma 78 gr., no kuŗa līdz polam atlikušas „tikai" 700 jūŗas jūdzes. Izņemot divas lidmašīnas ģen. Ernana Pujato (Hernān Pujato), vadībā, ar kuŗām sasniegts dienvidu platuma 83 gr., nolidojot turp un atpakaļ ap 1000 km, pamata ekspedīcija nodevusies Vedela (Wedell) jūŗas un tās krastu pētīšanai. Dažās vietās prof. Slaucītājs kā pirmais ģeofiziķis spēris kāju uz šī baltā ledus kontinenta un pētījis magnētismu. Iegūti vienreizēji rezultāti un iespaidi, jo šoreiz ekspedīcijai izdevies nokļūt ļoti tālu Vedela jūŗā un uz tā saucamās „ledus barjēras" (kontinentālais ledus 500 — 1000 m augstumā). No ekspedīcijas bazes resp. ledlauža ar helikopteru nogādājuši pētnieku jo tālu kontinenta iekšienē — uz vietām, kuŗas līdz šim vēl neviena ekspedīcija nav apmeklējusi.

RAKSTNIEKU VAKARS INDIĀNĀPOLĒ

Indiānāpoles latviešu jaunatnes organizāciju padomes sarīkojumā 17. martā Indiānāpolē notika gadskārtējais rakstnieku vakars, kuŗā ar saviem darbiem piedalījās kā vecās, tā jaunās paaudzes pārstāvji — deitonieši Ģirts Salnais un Hugo Puriņš, kalamazūnieši Aivars Ruņģis un Lalita Lāce un „pašu mājas" pārstāvis Ēriks Krūmkalns.

Pirmais negaidīti kuplā klausītāju pulciņa priekšā stājās Ģirts Salnais, sniegdams plašāku nesen Daugavas apgādā Zviedrijā, iznākušā romāna Uguns avoti fragmentu. Šis fragments, kā visi S. vitālajā valodā rakstītie darbi, saistīja klausītāju nedalītu uzmanību.

Noapaļots darbs šķita Hugo Puriņa psiholoģiskā novele Spēle, kuŗā autors, pierādīdams teicamas novērotāja spējas, zīmīgi risina kādas slimnīcas 4 pacientu — amerikāņu Džo, Džimija un Čarlija un latvieša Pablo — slimīgi hazardisko, amerikāņiem raksturīgo aizraušanos, tālredzes aparātā vērojot kolledžu basketbola meistarības izcīņas fināla spēli, kas beigās prasa Džo dzīvību, salaužot arī latvietī Pablo. Patika raksturīgais spēles reportiera ziņojuma un iestarpināto sludinājumu atstāstījums.

Divus Aivara Ruņģa dzejoļus izteiksmīgi lasīja Lalita Lāce, taču dzeja nav R. stiprā puse. Daudz nopietnāki jau R. mēģinājumi nesaistītā valodā.

Pēc īsa starpbrīža vakara programmu atsāka Ēriks Krūmkalns ar noveli Dzīves krustceles. Atstādams savu ierasto tematu — 2. pasaules kaŗa un frontes dzīves tēlojumus, K. šoreiz pārcēlās nākotnē — laikā, kad pošamies atpakaļceļam uz brīvo Latviju. Pie vīra nāves gultas doto solījumu - dzimtenē aizvest viņa pelnu urnu un bērnu un mazbērnu pulciņu — vēlas pildīt Krasta kundze, bet ne tādās domās sievas — vācietes ietekmētajam vecākajam dēlam, kas atsakās pat izmaksāt jaunākā brāļa mantojumu daļu. Mazliet garlaicīgi, nevajadzīgi stiepts šķita noveles sākums.

Īsu skici — Nesaprastais lasīja rakstniecībā vēl pilnīgi nepazīstamā Lalita Lāce, taču jaunās autores debija uzskatāma par neiezīmīgu. Īsa skice ir daudz par maz, lai spriestu par kāda autora spējām un nākotnes izredzēm, taču Nesaprastais lika par tām šaubīties.

Vakaru izvadīja Aivara Ruņģa stāsts Amerikāņa brūte. Kā jau teikts, R. mēģinājumi nesaistītā valodā vērtējami daudz nopietnāk kā lasītie un dzirdētie lirikas paraugi, taču arī pirmajos atrodamas pa nopietnai kļūdai. R. lielākā nelaime šķiet nespēja atšķirt nopietno no humoristiskā — nopietnā stāstījumā nereti paziņ feletoniski izteicieni un apraksti. Nopietnam darbam banāli skan arī stāsta virsraksts Amerikāņu brūte. Taču par spīti šīm nepilnībām R. stāstu gribas atzīmēt kā labāko jaunās paaudzes pārstāvju darbu šinī vakarā.

Gundārs Grīslītis

TRĪNE GRĒKO ČIKĀGĀ

MILVOKIEŠU VIESIZRĀDE

17. martā šeit viesojās Milvoku DV teātŗa ansamblis ar Blaumaņa Trīnes grēkiem, ko bija iestudējusi režisore Millija Valtere-Einberga. Viņa pati arī labi tēloja Mazbērzu māti, bet Mazbērzu tēvs bija Jēkabs Strīķkalējs. Blaumanis šai lūgā rāda, kā tad ir, kad groži nonāk saimnieces rokās: pīpes dūmu nedrīkst uztaisīt ne pats saimnieks, ne kalps, dēlam aizliegts precēt tādu sievu, kas viņam patīk, jāņem tāda, ko Trīne ieteikusi. Bet šī Trīne, izrādās, ir pats velns sievietes izskatā. Un skatītājs dabū redzēt, kā dzīve rit tādās mājās, ko apsēdis velns. Trīnes lomu tēloja Elza Tauriņa, un tik meistariski, ka dažās vietās mēs nezinājām, vai jāsmejas, vai nē. ka Trīne ir raksturs, bet Tauriņa mums viņu vairāk rādīja kā tipu.

Brenci, šo vientiesīgo lauku puisi, tēloja Ēriks Leimanis. To nu gan autors ir zīmējis kā tipu. Eriks Leimanis ar šo lomu var kļūt slavens, tāpat kā Mierlauks kļuva slavens ar Vulfa Bumbieri.

Maruta Ludeka Annules lomā mirdzēja kā zvaigzne naksniņā. Gatavības apliecībā viņa dabūja gatavības apliecību, bet Trīnes grēkos ieguva tiesību saukties par mākslinieci.

Emīlijas lomai labi piemērota bija Astrīda Pētersone. Saulains tēlojums. Dāvi labi tēloja Jāzeps Zeps, Juri — Viktors Zālītis, Ati Guntis Bruņiņš, Madi — Gundega Amola, Rembenieti — Marija Kalna, Jaņuku — Āris Peniķis, Ābrāmu — Osvalds Blūms, Joski — Valdis Bēdelis, Vili — Juris Valters, Ludi — Agris Rozītis, Mārci — Andrejs Saksa.

Dejas bija iestudējusi Dagmāra Belkovska, mūzikas pavadījumus izpildīja Biruta Kreišmane, Mīķelis Grants un Edgars Gagainis. Skaista bija Herberta Zeļļa dekorācija Lielbērzu pagalma skatam.

S.

R. KALNIŅA MĀKSLAS GALERIJA ŅUJORKĀ

R. Kalniņa mākslas galerija French Art Center, 2 King St., Manhatanā, (tel. CH 2-8763) pastāvīgi izstādīti latviešu gleznotāju darbi, kuŗus galerija piedāvā pirkšanai. Turpat ierīkots grāmatu galds. Galerija atvērta darbdienās no plkst. 5-8 vakarā, bet sestdienās un svētdienās no plkst. 2-8 vakarā.

Dr. Heincs Ungers Toronto ceturtajā koncertu serijā 17. un 24. aprīlī un 8. un 15. maijā Itona auditorijā dirigēs Bēthovena, Brāmsa, Šūberta, Mocarta u. c. autoru darbus. Kā solistes piedalīsies Maurīne Forestere (alts), Beatrise Benete (klavieres) un Elizabete Bensone (sopráns)

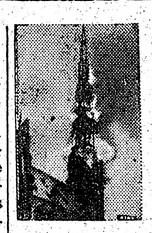

SVĒTRĪTA PĀRDOMĀM

KO LAI ES DARU AR JĒZU, TĀ SAUKTO KRISTU?

Mācītājs Arnolds Lūsis

„Tad Pilāts saka tiem: „Ko lai es daru ar Jēzu, tā saukto Kristu? Viņi visi saka: Sist viņu krustā!
Mateja ev. 27. 22.

Mēs visi dzīvojam vienā pasaulē. Mēs visi piedzimstam zem vienām un tām pašām debesīm, un viena un tā pati planēta, žilbinošā ātrumā lidojot, nes mirušo trūdus un dzīvo sapņus un cerības.

Un tomēr — vienā pasaulē dzīvojot, mēs it kā piederam dažādām pasaulēm. Šīs dažādās pasaules neiezīmē ģeografiskās robežas; šīs dažādās pasaules ir izaugušas un tapušas no ideāliem, dzīvesziņas, religijas, kādas sevī glabājuši dažādo laikmetu cilvēki, un tie, kas viņus audzinājuši, vēlēdamies tiem piešķirt kaut ko arī no sava ģimja un savas līdzības.

Bet arī šo dažādo garīgo aprīšu iedzimtās robežas mēs varam sašaurināt un teikt, ka ir tikai divas pasaules — Jēzus un Barabas pasaules. Un svarīgākais jautājums, uz kuŗu katram cilvēkam mūžā kādreiz ir jāatbild, ir tas: kuŗai no šīm divi pasaulēm viņš gribētu piederēt? Tai, kuŗu cēlis Jēzus, vai tai, ko veidojuši cilvēki, kas rada Barabam? Abās no šīm pasaulēm mēs dzīvot nevaram. Un arī nedrīkstam. Mums ir jāizšķiras. Mēs nedrīkstam vienā dienā sekot Jēzum un otrā — Barabam. Līdz ar Pontiju Pilātu mums jāprasa: „Ko lai es daru ar Jēzu, tā saukto Kristu?" (Mt. 27. 22.)

Visneatvairāmāki šis jautājums mums uzmācas ciešanu laikā. Klusai nedēļai sākoties, kad atceramies lielāko traģēdiju, kāda notikusi pasaules vēsturē. „Jā, ko lai es daru ar Jēzu, tā saukto Kristu?...

Lai mēs vieglāk uz šo jautājumu varētu atbildēt, raudzīsimies un mēģināsim uzzināt, ko šie divu pasauļu veidotāji prasa no mums? Un — ko tie sola mums un cilvēcei?

Pirmā, ko acs visskaidrāk var samanīt, ir Barabas pasaule, Barabas valstība. Tajā mēs sastopam cilvēkus, kuŗu Dievs ir viņu pašu iegribīgais un vienmēr izsalkušais „Es pats". Šajā Barabas pasaulē augstākais likums ir tas, kas cilvēku skubina visupirms rūpēties pašam par sevi, sargāt pašam sevi, iznīcināt, lai netiktu iznīcināts. Šajā pasaulē — homo hominis lupus est. Šajā pasaulē, Barabas pasaulē, lielākais ir tas, kam izturīgākie elkoņi un smagākā dūre. Barabas pasaulē bagātākais ir tas, kas visveiklāk māk laupīt salaupīto. Barabas pasaulē bieži vien ar slavas vainagu kronē tos, kas nojaukuši robežas starp labo un launo, kas iznīcinājuši starpību starp meliem un patiesību.

Šķiet, ka nekad šī Barabas valstība nav piedzīvojusi tādu triumfu kā tieši mūsu laikmetā. Ar sarkaniem karogiem tā ir apsegusi asins traipus zemes vaigā. Uz neskaitāmās vergu nometnēs bojā gājušo izžuvušiem kauliem tā ir uzcēlusi milzīgas rūpnīcas, grandiozas celtnes un spēkstacijas. Vīri, kas dažreiz valda šajā valstībā, ir slepkavas, ar kuŗiem salīdzinot, Baraba liktos tīrais iesācējs. Un tomēr — karaļi tiem dāvā zelta zobenus; prezidenti tos apber ar goda zīmēm. Naīvi vai uzpirkti garīdznieki par tiem lūdz Dievu, un starptautiskās sanāksmēs tiem ierāda goda vietu pie apaļā apspriežu galda...

Bet — ko mums sola, un ko mēs atrodam tajā pasaulē, ko veidojis mūsu reiz krustā sistais Kungs un Pestītājs? Tā mums sola mīlestību, no patiesības piedzimušu brīvību, piedošanu un dvēseles mieru.

Liekas, tas ir maz.

Tamdēļ nebrīnīsimies par jūdiem, kas barā salīduši, atbilldēja uz Pontija Pilāta jautājumu, ko darīt ar Jēzu, brēkdami: „Krustā! Sit viņu krustā!" Nebrīnīsimies, ka domātāji un valstsvīri arī tagad meklē jaunas un svaigas idejas jaunas un labākas pasaules radīšanai. Jau Ničše teicis, ka kristīgā reliģija sludinot tikai vājo un vergu morāli. Tamdēļ tai neesot nākotnes... Un Ničšem vēl šodien ir daudz sekotāju. Varbūt tie atklāti nenostājas viņa pusē. Bet savās domās tie viņam pievienojas...

Un tomēr — cilvēka dzīve bez mīlestības nav ne iedomājama, ne iespējama. Ja cilvēki aizmirstu jauno bausli, ko Kristus tiem devis, tad sabruktu visi balsti, uz kuŗiem celta un veidota mūsu ģimenes dzīve, mūsu sabiedriskās attieksmes, mūsu kultūra un mūsu civilizācija. Pat Barabas tīrumā Dievs ir iesējis mīlestības sēklu. Un kaut arī tur to uzlūko par nezāli, tā tomēr aug un nav izravējama.

Kristus savā valstībā mums apsola brīvību, kas piedzimusi no patiesības. „Un jūs atzīsit patiesību, un patiesība jūs darīs brīvus." (Jāņa ev.).

Kristus zināja, ka, Dievu meklējot, vispirms cilvēkam pašam jātop labākam. Un tikai tad viņš varēs radīt arī labāku kārtību zemes virsū. Tikai tad viņš varēs atrast patiesību un kalpot arī cēlam brīvības ideālam, jo bez patiesības brīvība bieži vien pārvēršas tikai patvalā. Bez tām atziņām, ko Kristus cilvēcei devis, īsta brīvība nemaz nav iespējama. Jo arī brīvais cilvēks bez Kristus ir un bieži vien paliek tikai savas paštaisnības, savu iegribu un savas iedomības vergs. Vai, piemēram, Savienotajās Valstīs jau kopš Ābrama Linkolna laikiem nepastāv likums par visu pilsoņu brīvību un vienlīdzību? Bet vai krusttēvam Tomam tur vēl šodien nav jādzīvo savā būdā? Vai nēģeŗu bērniem nav jāiet atsevišķās skolās? Vai nesen kādai nēģeŗu meitenei nebija jāatstāj universitāte tamdēļ, ka pārējie studenti viņu gribēja ar akmeņiem nomētāt? Mēs nezinām, kuŗš šai gadījumā ir īstais vainīgais, bet visi atskārstam, ka, tikai Kristum sekojot, cilvēce atradīs ceļu uz īsto brīvību, brālību un vienprātību. Tikai tur, kur valdīs Kristus, stiprākais nedrīkstēs iekalt važās vājāko; tikai tur, kur valdīs Kristus likumi, tautas un valstis dzīvos mierā un atradīs veidu, kā savus strīdus atrisināt miera ceļā...

Nē — tā nav illūzija! Kristus likumi der arī starptautiskā politikā.

Šī gadu simteņa sākumā, piemēram, starp divām Dienvidamerikas valstīm — Paragvaju un Urugvaju draudēja izcelties kaŗš. Abu valstu armijas jau stāvēja uz robežām, pilnīgi apbruņotas, kaujas gatavībā. Likās, ka sadursme ir nenovēršama. Bet tad notika brīnums. Abu valstu vadītāji atzina, ka kaŗš nebūs viņu strīdus labākais atrisinājums. Armijas tika atbruņotas, kaŗavīri varēja atgriezties mājās, un no lielgabalu tērauda tika izgatavots milzīgs Kristus tēls, kas tagad stāv augstā kalnā uz Paragvajas un Urugvajas robežām.

Tiesa, šis gadījums ir izņēmums. Tomēr valstīs, kur nopietni iesakņojusies Kristus mācība, tādu gadījumu varētu būt vairāk. Tagad, piemēram, par mieru ļoti daudz runā Padomju Savienība. Bet katrs saprātīgs cilvēks atzīs, ka uz bezdievīgas varas solījumiem, kas dauzusi visus kristīgās ētikas pamatprincipus, neviens nevar paļauties. Cilvēkam bez Dieva nav morāles. Ar šādiem cilvēkiem noligtie līgumi ir vārdi, kas rakstīti ūdenī...

Protams, Kristus valstība nerodas pati no sevis. Tā ir jāizveido. Tā ir jāuzceļ. Un šis uzdevums nav veicams bez upuriem, bez pašaizliedzības, bez degsmes, un bez mīlestības.

Lielas imperijas dažkārt pastāv gadu simteņiem, balstoties uz pagātnes sasniegumiem uz pagātnē izcīnītām uzvarām. Citādi tas ir ar Kristus valstību — ar tādu pasauli, kādu veidot mūs skubinājis mūsu Pestītājs. Tā nevar pastāvēt un dzīvot tikai no pagātnes mantojuma. Katrai paaudzei tā ir jāatjauno. Katram cilvēkam, uzņemoties dzīves uzliktos pienākumus un ar tiem saistīto atbildību, ir jāizšķiras, ko viņš darīs ar Jēzu, tā saukto Kristu? Kādu vietu savā dzīvē viņš Kristum ierādīs? Kādus upurus viņš būs ar mieru nest Kristus mīlestības labā? Cik tālu viņš sekos Kristum savā mājas dzīvē, sabiedrībā un valstī?

Skaistu liecību par to, cik ļoti Kristus mācība spēj pārveidot visu cilvēka dzīvi, mēs, piemēram, atrodam Brāļu draudzes ievadītajā reliģiskās atmodas kustībā, kas 18. g. s. vidū norisa mūsu dzimtenē, īpaši ziemeļu Vidzemē.

Blakus reliģiskajai atmodai Brāļu draudze ievadīja arī tikumisko un nacionālo atmodu mūsu tautā. Muižnieku uzceltie krogi palika tukši, zādzības mitējās. Izlaidība tikumiskā dzīvē nebija vērojama. Un Vidzemes gubernātors ierosina slēgt dažus cietumus, jo tie vairs neesot vajadzīgi... Kaut arī šai atmodai gāja līdzi zināmas negatīvas parādības, tā tomēr liecināja ka Kristus mācība var cilvēku savstarpējām attieksmēm dot jaunu noskaņu — jaunu seju pasaulei.

Jā — ko lai es daru ar Jēzu, tā saukto Kristu?

Mēs dzīvojam laikmetā, kas var kļūt liktenīgs visai cilvēcei. Nebūs citas varas, kas varēs aizturēt Barabas triumfu pasaulē, kā vien tā mācība un dzīvesziņa, ko mums atstājis Jēzus, tā sauktais Kristus. Mums tamdēļ ir jāizšķiras. Mums ir jāzina, vai mēs paliksim pie Kristus, vai arī — gaidīsim un vērosim tik ilgi, kamēr Viņu piesitīs krustā, bet, brīvībā atlaidīs — Barabu.

Kristum sekojot, mēs varam kļūt par Viņa valstības cēlējiem.

Nogaidot un paliekot uz v
mēs palīdzēsim uzvarēt Ba
„Jo, kas nav ar mani, tas
mani," skan Kristus n
„Un kas ar mani ness
izkaisa."

Ko mēs darīsim?

TĀLIVALDIS DANGAVS

Ed. Keiša vīpsto

STĀSTS

no cikla Strandējošo salā

(25. turpinājums)

Pagājušo ziemu, izmukušai reiz no meitas, Žannetei steidzami bija jāatgriežas Viļarikā, jo vīra brālis laida ziņu, ka ar Mirjamu vairs netiekot galā. Un tā es abas neredzēju ilgi — līdz pavasarim.

„Redzi, kāda nu esmu," Žannete man atrādījās pēc garās promjienes. „Sirma. Un tas no meitas: nekā galā tikt. Skolā kaujas. Ir kā puika... Vai! tādu skuķi! Nu gan es gribu bērnu, jo no tās laulības nekas labs nav iznācis."

Patiesi, viņa bija sākusi sirmot.

Bet es izskatoties tik svaigs kā pirmā laikā. Vai es vairs mīlēšot šo, tādu vecu? Un reiz mums arī jāprecoties. Viņa arī man atvedusi algu. Tūkstošus. Atvedīšot vēl. Uzkrāšoties pie manis un tā noderēšot mūsu pašu dzīvei. Bez Mirjamas.

Nolēmu izraut ķīli, kas radījis plaisu starp māti un meitu.

Mēģināju Mirjamu ieviikt sarunās. Viņa bija skopa vārdos, brīžam nelaipna, brīžam spītīga, vienmēr it kā ar kādu pārmetumu acīs. Kad sarunas nevedās un es gāju prom, vipņa cieta, kad atkal tuvojos — acis iesmējāss. Aiziedams nodomāju, ka viņa laikam zina manus sakarus ar māti un tāpēc ir tāda.

Viendien viņa iegriezās noliktavā pa siestas laiku, atsēdās pie jerbas maisu kalna un teica, ka šai esot iepaticies sarunāties ar mani. Izskatījās, ka viņa būtu greznojusies, ielikusi citus auskarus, uzmaukusi uz rokas tievu zelta sprādzīti. Ar šo roku viņa sāka glāstīt jerbas maisu.

„Tā tev vajadzētu savu māti glāstīt nevis maisu," man nu bija pamats teikt.

„Māti?..." viņa kratīja galvu. „Maisus gan, jo pa tiem, kad draugi bijām, zemē laidāmies."

Atsēdos viņai blakām.

„Redzi," es sāku, „cilvēki ir dzimuši tam, lai vīrietis mīlētu sievieti un sieviete — vīrieti."

„Jā," sāpīgi izskanēja no viņas.

„Tava māte vēl ir jauna..."

„Jauna!..." viņa izsaucās sarkasmā. „Es esmu jauna, ne viņa!"

„Tā jau ir, tā jau ir," brīdi man trūka citu vārdu. „Nu protams, ka esi jauna, bet arī viņa nav veca un tāpēc nevar pārmest, ka mīl mani."

„It kā citas sievietes tevi nemīlētu," paspruka Mirjamai.

„Kuŗas citas?"

Viņa iecirta manī skatienu, no kuŗa bija skaidrs, ka tās citas ir viņa pati. Satvēru viņu pie pleciem un kratīju:

„Atmosties prātā! Mīlu tavu māti un būšu tavs patēvs. Tu vari mani mīlēt kā meita."

„Nē, Eduard!"

„Bet, Mirjam!..."

„Tu esi muļķis! Muļķis!" viņa kliedza un sāka sist man sejā, tad skūpstīt sisto ar muti, kas vēl neprot skūpstīties.

Stūmu viņu prom no sevis un par to viņa man iekoda vaigā. Nu liecu viņu uz savā ceļgala un pēru. Mirjama aizskrēja.

Tad tādas bija tās lietas!

To es nestāstīju mātei.

Citu dienu Mirjama atkal ieradās pie manis. Nosaucu mani par muļķi, tad jautāja:

„Kāpēc tu neskrien sist? Sit mani! Es gaidu: sit!"

Raidiju prom. Viņa pretojās, kad gribēju izmest pa durvīm.

„Iešu pati, ja tu man ko apsolies."

„Un tas būtu?"

„Zvēri man, ka neprecēsi manu māti."

Vilcinādamies arī apsolījos, jo cerēju, ka viss nokārtosies labi.

Redzēju, ka nu iestājas miera stāvoklis starp abām sievietēm, un tas deva mieru arī manai sirdij. Mirjamas atbildes mātei tagad bija pieklājīgas, vai arī viņa kaut kur nolida ar kaudzi grāmatu, nerādīdamās citu acīm.

Viņa lasīja visu, kas pagadījās, pat grāmatas par čūskām, to sugām, bīstamību un iznīcināšanu, lasīdama tikai pašas lasīšanas dēļ, tāpat kā vecs smēķētājs vairs nesmēķē, lai apreibinātos, bet aiz paraduma. Bet vai arī es tagad nemīlēju Žanneti tikai aiz tā paša iemesla?

Savādi ir ar cilvēku, ko no pierastās dzīves izsit kas neparasts, un tas man bija Mirjamas piekeršana mīlestībā. Jutu, ka manā ķermenī iekļuvis kāds piliens indes, kas mani sazāļo dienu no dienas vairāk, kaut nevēlos to un pretojos. Tāpēc arī piespiedos ticēt, ka viss iet tāpat, kā gājis, un manā un Žannetes mīlestībā nav nekas grozījies.

Bet vai tā bija?

Dienu no dienas manas acis it kā ieguva labāku redzi, kas rādīja Žanneti tādu, kāda tā bija īstenībā ar pasirmiem matiem jau, krunkām sejā un ķermenī, zobiem, kas sākuši bojāties... Un bieži es sevi pieķēru, ka viņas vietā redzu Mirjamu gultā. Es purināju galvu, lai izkratītu šo murgu no tās, meloju Žannetei, kad viņa taujāja iemeslu; bet murgs atkal atgriezās.

Manās acīs Mirjama sāka veidoties par pabērnu, un arī tas mātei nenāca par labu. Zināju, ka estansjēro bijis izlaidīgs. Tērējis naudu. Dzīvojis ar sievietēm. Pat uz Parīzi tāpēc braucis. Atradis Žanneti, kas bijusi viegla rakstura. Vedis šurp rotaļai, nevis māti bērnam Tāpēc arī Mirjama bija augusi bez vecāku mīlestības. Pēc vīra nāves Žannetei vajadzēja piegriezties bērnam. Viņa metās man ap kaklu un bērnu aizmirsa. Tā dara hetēras, ne mātes. Tāpēc arī viņa nevēlējās bērnus, nevēljās sāpes, nevēlējās rūpes...

Tagad gan Žannete mani mudināja, lai mums būtu bērni, domāja par precēšanos, bet ne jau Mirjamas dēļ.

Un tā bieži jo beiži, dažreiz gluži negribot, mani skatieni aizklīda pie meitenes. Nekad nebija tā, ka viņas acis tos nebūtu saņēmušas. Žēlodams reiz arī piespiedu savu vaigu pie viņas galvas. Mirjama aizgriezās, un viņas pleci nodrebēja.

„Redzēsi, cik labi būs! Apprecēšu tavu māti un būšu tev īsts tēvs."

Viņa cirtās pretim.

„Tad tu solījumu neturēsi?"

Biju par to galīgi aizmirsis.

Mirjamas rokās atkal parādījās grāmata par čūskām.

Gribi sevi par Likteņa odzi sagatavot, nodomāju. Bet tāda jau esi, un tavu dzēlienu jūtu.

Mirjama atkal mainījās pret māti, un Žannete teica man:

„Es jau domāju, ka viņa tikai apklususi kā ugunsvēmēja kalns. Drīz viņu izvirdumi sāksies, pasarg,' Dievs!"

Iestāstīju Žannetei, lai tak viņa gādā, ka Mirjama tiek pie vīra, atcerēdamies nelaiķa Čačalakas nemirstīgos vārdus: Klēpi nevar ilgi tukšu turēt. Prāti samaitājas.

„Jā, jā, tā ir laba ideja!" jūsmoja Žannete. „Paprieks meitai kāzas, tad pašiem."

Vasaras beigās viņa sarīkoja meitai izprecināšanas balli Viļarikā, uzaicinot daudzus jauniešus. Viesības notikušas lepnākajā hotelī. Netrūcis ne mūzikantu. Bijušie estansjēro, rūpnieku, lieltirgotāju, ārstu, advokātu un augstu ierēdņu meitas un dēli. Bet Mirjama jau no sākuma bijusi kā pūce, jo saņemdama viesus, skaitījusi meitenes tā: „Viena aita atnāca, otra aita atnāca..." Tad, iedzērusies vai, meklējusi kļūdas zēnos: tas par resnu, tas par tievu, šitam ēzeļa ausis, tam zirga ģīmis, dažam radi dumji, cits no indiāņu slakas... Tēvocis, krustmātes un Žannete metušies Mirjamu rāt. Tā krītusi histērijā, un balle izjukusi.

(Turpinājums sekos)

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ SPIESTUVE
TORONTO

pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus:

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c.

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar praksi

Pasūtinājumus pieņem:

spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239
un kantorī, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792,
Toronto, Ont., Canada

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape,
tel. HA 9911, Toronto

Lieldienas svētkiem piedāvājam bagātā izvēlē: pūpolus, maijpulkstenīšus, lilijas un daudz citu grieztu ziedu. ● Ziedošas podu puķes: Lilijas, hortenzijas, rozes u. c. ● Tropiskos un zaļumu stādus. ● Keramiku, audumus, sudraba un ādas izstrādājumus. ● Ziedus sūtām uz citām pilsētām un valstīm.

Pasūtinājumus lūdzam nodot
Mēs piegādājam mājās

HIGH PARK FOOD MARKET

1669 Bloor St. W. (pie Indian Rd)
Tel. LE 5-3453, Toronto

Piedāvājam visāda veida pārtikas preces eiropiešu gaumē

DAŽĀDAS GAĻAS DESAS KONSERVUS MAIZES
CEPUMUS SALDUMUS OLU LAKAS

Ing. M. MARDI'S
AUTOVADĪŠANAS SKOLA

490 College St., tel. WA 4-8219, Toronto
Automatisko un standarta transmisiju auto

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 ST. CLARENS AVE. tel. LE 1-5937
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

PIRMDIENĀS SLĒGTS

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.
Runā krieviski, vāciski un latviski

Kas?... kvalitātes, kvantitātes vai cenas ziņā var līdzināties ar

Wilson's
SINCE 1875

APELSĪNU AUGĻŪDENS
COLA SODA ŪDENS

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās
3537 PARK AVE, MONTREL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas

DZĪVE KANADĀ

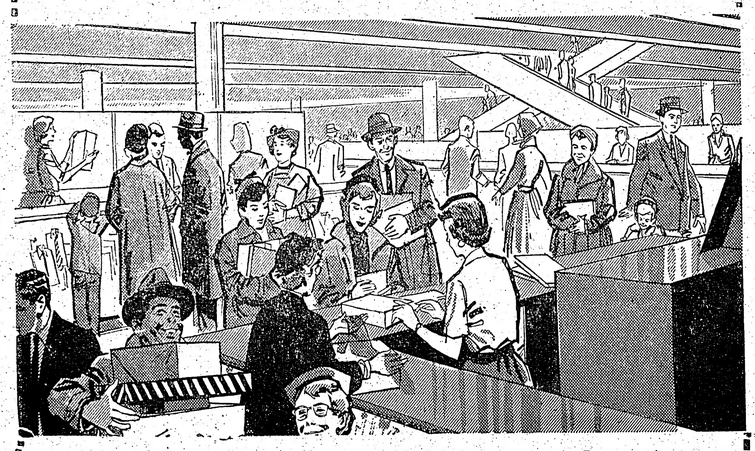

Kā atvieglot iepirkšanos Kanadā

Kanadā ir daudz veikalu, kur iespējams iegādāties dažādas preces. Daudziem no šiem veikaliem ir speciāli klientu apkalpošanas veidi. Šī izpalīdzība atvieglina iepirkšanos.

PIRKŠANA UZ NOMAKSU: Jūs iepērkat mantas un par tām maksājat vēlāk. Ir trīs galvenie veidi iepirkumiem uz nomaksu.

1) **Charge Account:** Jūs iepērkat preces no veikaliem. Tad mēneša beigās veikals jums pieprasa rēķinu, par ko jūs samaksājat.

2) **Installment Plan:** Jūs iepērkat preces, iemaksājot vienu daļu, preci saņemot. Atlikušo daļu maksājat pa mēnešiem līdz tam brīdim, kamēr maksājums nokārtots.

3) **Revolving Credit:** Ja jūs vēlaties iepirkt preces, piem., $80.00 vērtībā, veikals jums izkārto kreditēšanos šīs summas apmērā. Teiksim, jūs samaksājat $10.00 no iepirkuma summas katru mēnesi, pēc dažu maksājumu izdarīšanas jums ir iespējams atkal izdarīt iepirkumus — ar aprēķinu, ka kredita summa nepārsniedz augšminētos $80.00.

Lielāko tiesu veikali, pirms tie atvēl jums kreditu, pārbauda jūsu maksāt spējas, kā arī to, vai citās vietās izdarītie iepirkumi uz nomaksu tiek savlaicīgi kārtoti.

C.O.D. — CASH ON DELIVERY — jūs varat pasūtināt preces no daudziem veikaliem pa telefonu vai rakstveidā un par tām samaksāt tad, kad tās tiek jums piegādātas.

MAIL ORDER — daudzi lielie veikali izdod illustrētus katalogus ar aprakstiem un cenām, pie tam šīs preces jums iespējams pasūtināt pa pastu. Parasti šie sūtījumi tiek piegādāti uz C.O.D. noteikumiem.

EXCHANGE — daudzi Kanadas veikali atļauj jums apmainīt iepirktās preces, ja tās neatbilst jūsu prasībām, kā, piem., ja krekls nepiemērots jūsu augumam, to iespējams apmainīt pret citu.

REFUND — daudzi veikali ņem atpakaļ preces, kuras jums nav piemērotas, un atmaksā atpakaļ samaksāto naudu.

TULKU DIENESTS — daudziem lielajiem veikaliem ir tulki, lai palīdzētu tiem klientiem, kuri nepārvalda angļu valodu.

Krājumā ir brošūriņas ar aprakstiem par iepirkšanās veidiem un iespējām Kanadā. Pie prasiet tās veikalos, kā arī pilnīgas informācijas saņemšanai apmeklējieties ar pārdevējiem vai veikalu personālu. Tie ar prieku jums palīdzēs.

Publicēts, lai palīdzētu veidot dzīvi Kanadā, uz BRĒDINGS (BRADING) vēlēšanos

BRADING'S Cincinnati Cream

BREWERY LIMITED • WINDSOR, ONTARIO

emiet šo informāciju līdz, ja ejat iepirkties ikkurā veikalā.

To Storekeepers and Clerks: Please help this person to shop in your store.

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Viens un divi tiek likvidēta

KRŪŠU UN KAKLA apaukstēšana

Te teikts, kā var sev palīdzēt:

1 — Iemasējiet ar Buckleys White Rub krūtis, kaklu, muguru un līdz ar to jutīsities labāk.

2 — Elpojot vienmērīgi, jūsu ķermenis atgūs siltumu ar katru elpas vilcienu. — Tā White Rub viens un divi likvidē apaukstēšanos. Par 59 centi katrā vietā varat iegādāties šo kombinēto krēmu.

IESPĒJA SAŅEMT NAUDU ATPAKAĻ DUBULTI,

ja jūs konstatēsit, ka BUCKLEY'S WHITE RUB nav labākais un ātrākais ierīvēšanas līdzeklis, ko vispārī esat lietojuši pret nepatīkamām sāpēm.

N-184-Dept. LA

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimības
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

ARĪ PANKOVAS REPUBLIKĀ LATVIEŠI

Vācu bēglis no Austrumvācijas stāsta par mūsu tautiešiem

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ

Bēgļu straume no Austrumvācijas uz Rietumiem plūst nepārtraukti. Pēdējo gadu laikā „Vācu demokratiskās republikas" iedzīvotāju skaits samazinājies par krietnu miljonu. Arī sarkano brutālās metodes bēgļu sodīšanā nav cilvēkus spējušas attūrēt no bēgšanas uz brīvo pasauli.

Daudzajās bundesrepublikā iekārtotajās caurlaides nometnēs pulcējas tie, kuriem laimējies izbēgt no čekistu pistoles un asinssuņu zobiem. Te nu viņi gaida un arī sagaida brīdi, kad Bonnas valdība piešķir bēgļa statusu, lai tad izklīstu pa visiem valsts apgabaliem, atrastu un strādātu darbu cilvēciskos apstākļos.

Vienā tādā nometnē sastapu vācieti, kas pirms 48 stundām vēl bijis Auerbachas pilsētiņā Saksijā, Fogtlandē. Uzzinājis, ka esmu latvietis, pārbēdzējs steidzās paziņot, ka viņš pēdējos gados strādājis vienu darbu ar divi latviešiem.

„Vai atceraties viņu vārdus?" jautāju.

„Protams. Bet vai būtu pareizi, ja es tos minētu. Viņi latviskos vārdus „aizsvieduši". To es zinu. To viņi man teica. Bijām sirsnīgi draugi. Mūs tuvināja senās kopīgās cīņas ar sarkanajiem. Viens no jūsu tautiešiem bija karojis 19. divīzijā, otrs — civilists.

1945. g. jūnijā, kad amerikāņi atstāja iekarotos apgabalus Austrumvācijā, tos atdodot krieviem, abi latvieši nav varējuši „piesist pēdu." Tā krievi tos pārsteiguši. Droši vien, austrumu joslā vēl šodien dzīvo vairāki latvieši, ja vien viņiem izdevies „sāvest savus dokumentus kārtībā", un ja valoda nav radījusi grūtības.

Tagad pāri trīsdesmit gadus vecais bij. karavīrs man stāstīja, ka krievu ienākšanas laikā atradies Auerbachas slimnīcā, kur tolaik bijuši vairāki latvieši. Dažas nedēļas pavadījuši krievu pārraudzībā. Tad kādā dienā ieradušies amerikāņu transporta kolonnas vīri un tos vāciešus un arī ārzemniekus, kas vēlējušies braukt uz amerikāņu joslu, aizveduši uz Rietumvāciju.

Jaunais latvietis sākumā bijis tik samulsis, ka izvēlējies palikt Austrumvācijā, lai vēlāk atgrieztos dzimtenē. Kāds Kalniņš no Rīgas Jūrmalas un Zeps no Rēzeknes, arī leģionāri, bet, tāpat kā mans paziņa, izvēlējušies mājās braukt, uz Latviju arī aizbraukuši.

Dzīvojot slimo vācu karavīru vidū, latvietis sācis tikai īsti pārdomāt savu rīcību. Kāpēc viņš toreiz nebrauca līdzi amerikāņiem un citiem tautiešiem?

Ar nodaļas ārsta palīdzību, izmantojot pēckara pirmo dienu neziņu un neuzmanību, kas valdījusi krievu armijas vīros, jaunajam latviešu zēnam izdevies „aizmest" savu īsti latvisko vārdu, lai kļūtu par „vācieti." Vēl šodien šis „jaunais vācu kungs" dzīvo Fogtlandē.

Sirmajam latviešu mēbelniekim no Daugavpils bijis citāds liktenis. Vēlēšanās izbēgt krievu nagiem bijusi liela, taču slimība nav ļāvusi „sviest plecā ceļa kuli" un doties uz tuvējo Hofu amerikāņu joslā, uz kurieni toreiz aizbēguši daudzi latvieši."

„Kāpēc abi latvieši tagad nepūlas atstāt Austrumvāciju?" iepras-sos.

„Tā ir tīri psiholoģiska lieta. Abi baidās, ka nevarēs pārkļūt robežai. Viņi cenšas novērst no sevis katru mazāko aizdomu, lai tas nepalīdzētu atklāt viņu vairāk kā desmit gadu glabāto noslēpumu. Viņi, kad runājām par bēgšanu, man arvien teica, ka labāk palikšot uz vieas, jo pārmaiņas jau tā kā tā nākšot, kas viņus tad atbrīvošot. Bet paši ko pasākt baidoties."

Par vācieša pārbēgšanu abi latvieši zinot. Pārbēdzējs teicās darīt iespējamo, lai no šīs puses mēģinātu sagatavot ceļu abu Auerbachā palikušo latviešu pārnākšanai uz Rietumvāciju. „Tagad, kad esmu brīvībā, vēl vairāk saprotu, ko nozīmē dzīve komūnistu valstī. Vēl vairāk izprotu tos pārdzīvojumus un dvēseles mokas, ko mani labie draugi tagad pārcieš austrumu joslā. Mēģināšu viņiem palīdzēt, man tas jādara. Ja man laimējās izkļūt no tumsas, kāpēc lai viņiem nelaimētos."

— „Par dzīvi Austrumvācijā jau nav ko stāstīt," saka pārbēdzējs. „par to daudz lasīts un dzirdēts. Eksistence grūta."

Bavārijā martā.

Mks.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. KRONE - BALDUMA

KO DOSIM LIELDIENU GALDĀ?

Ir pienākušas Lieldienas, un katra namamāte pārdomā, ko likt Lieldienu galdā.

Lieldienām, tāpat kā visiem citiem svētkiem, ir savs raksturs, un gadu no gada namamāte var gatavot to pašu. Lieldienām ēdienus var sagatavot jau iepriekš, lai svētku diena būtu brīva.

Izcila vieta svētku galdā ir Lieldienu olām, kuras var dabiski krāsot.

Vispatīkamākais olu krāsošanas veids ir sīpolu mizās, bērzu lapās un rudzu zelmenī. Olas iepriekš labi jānomazgā, tad jāietin drāniņā, kuru iepriekš izklāj rakstu veidošanai ar skarām, bērzu lapiņām, smilgām, putraimiem vai arī atsevišķām spilgtākām sīpolu mizām. Drāniņu nosien ap olu un liek vārīt augu vai sīpolu mizu novārījumā. Skaistu krāsu olas dabū, ja tās vāra tikai sīpolu mizās. Pēc novārīšanas olas ieziež ar speķa ādiņu, kas olām dod spīdīgumu.

Olas sakārto groziņos vai arī bļodās, kuras izklātas ar sūnām, olas var likt arī starp izdiedzētiem miežiem. Ja nav ne sūnu, ne izdiedzētu miežu, var likt tāpat groziņos vai uz šķīvja, kas galdam piešķir dekorātīvu izskatu.

Lieldienās liek galdā aukstā veidā baudāmus ēdienu: mīkļā ceptu šķiņķi vai arī iepriekšējā dienā izceptu cāļa vai teļa cepeti, bez tam sieru, citrona kūku vai arī kādu citu līdzīgu cepumu. Svētku galdā var likt plāts maizi vai smalkmaizītes. Radīsus līdz ar mazām zaļām lapiņām var ielikt stikla trauciņā un pārliet ar nedaudz ūdens. Tā radīsi nezaudēs savu spilgto krāsu.

No dzērieniem Lieldienu brokastīs var pasniegt kafiju, aukstu pienu un arī medusalu. Patīkami, ja ir arī pirmie pavasara ziedi — tulpes, narcises vai pirmie pavasara zaļumi — bērzu zari.

Ļoti iecienīts ir Lieldienās biezpiena maisījums, to var gatavot vārītā un nevārītā veidā.

BIEZPIENA MAISĪJUMS (PASCHA) NEVĀRĪTĀ VEIDĀ

2 mārc. biezpiena, 4 olu dzeltenumi, 200 gr. sviesta, 200 gr. rozīņu, ¼ ltr. putu krējuma, 100 gr. cukura, 1 pac. vaniļas cukura vai 2 tējkar. vaniļas ekstrakta.

Biezpienu 2 reizes izmaļ caur gaļas mašīnu un izrīvē caur sietu. Pieliek saputoto sviestu ar olu dzeltenumiem un garšvielām. Masu labi izmaisa, pieliek nomazgātas un nosusinātas rozīnes, liek formā vai arī vienkārši mitrā, servjetē, cieši saņemot stūrus uz augšu, nosienot un uzliekot slogu.

Pēc 2 dienām masu izņem no servjetes vai formas un uzliek uz šķīvja. Garnē ar saputotu putu krējumu vai arī vaniļas krēmu.

BIEZPIENA MAISĪJUMS VĀRĪTĀ VEIDĀ

2,5 mārc. biezpiena, 5 olas, 200 gr., sviesta, 100 gr. mandeļu, ¼ ltr. saldā krējuma, 1 pac. vaniļas cukura, 200 gr. cukura, 50 gr. sukādes.

Svaigu un sausu biezpienu izmaļ gaļas mašīnā un izrīvē caur sietu, liek katliņā, pielej krējumu, pieliek pussakultas olas. Trauku liek karstā ūdens peldē un maisot karsē līdz vārīšanai, tad noņem un atdzesē. Aukstajai masai piemaisa saputotu sviestu, cukuru, nomizotas mandeles, mazos gabaliņos sagrieztu sukādi. Visu labi izmaisa. Formā ieklāj mitru servjeti un ielej masu. Pārsien servjetes galus un uzliek slogu. Pēc 2 dienām izņem no formas, uzliek uz šķīvja un garnē ar vaniļas krēmu.

KAFIJMAIZĪTES

2,5 mārc. miltu, 0,5 ltr. piena, 50 gr. rauga, 3 olu dzeltenumi, 8 graudiņi kardemona, 200 gr. rozīņu, 1 tējkar. sāls, 1 sarīvēta citrona miza, 200 gr. cukura, 200 gr. sviesta.

Pagatavo rauga mīkstu, uzrūgušai pieliek sarīvētu citrona mizu, sagrūstu kardemonu, sāli, saplucinātu sviestu un izsijātus miltus. Labi samīca un pieliek nomazgātas un nosusinātas rozīnes, vēl mīca, kamēr mīkla top viļīga un nelīp pie rokām. Uzraudzē un veido dažādas maizītes. Liek uz iezieztas plāts un pārziež ar sakultu olu. Cep vidējā karstumā gaiši brūnas. Gatavas pārkaisa ar pūdercukuru vai pārvelk ar nevārīto cukura glazūru. Rozīņu vietā var ņemt 100 gr. saldo mandeļu un 75 gr. sukādes.

CITRONA KŪKA

500 gr. miltu, 200 gr. sviesta, 250 gr. cukura, 1 citrons, ¼ ltr. piena, 4 olas, 3 tējkar. cepamā pulvera.

Sviestu ar cukuru saputo, pieliek pa olu dzeltenumam un sarīvēto citrona mizu. Pārmaiņus pieliek izsijātus miltus ar cepamo pulveri, pienu un citrona sulu. Iecilā saputotos olu baltumus, liek ieziestā un ar rīvmaizi izkaisītā formā. Cep mērenā karstumā līdz vienai stundai. Atdzesētu izgāž un pārkaisa ar pūdercukuru. Ja vēlas, var arī pārvilkt ar citrona glazūru.

MEDUS DZĒRIENS

400 gr. iesala, 50 gr. rauga, 8 ltr. ūdens, 600 gr. cukura, 200 gr. medus.

Uzvārītām ūdenim pieliek cukuru un iesalu. Atdzesē līdz 30 gr. C un pieliek raugu. Uzraudzē. Kad medus dzēriens norūdzis un viss cukurs izkusis, pieliek medu.

PLAŠĀKĀ

DV GRĀMATNĪCA

123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA, TEL. EM 8-0792

VIENMĒR KRĀJUMĀ:

- VISJAUNĀKIE IZDEVUMI
- ROMĀNI
- STĀSTI
- NOVELES
- DZEJAS
- BĒRNU GRĀMATAS
- REITERA KOĶA SKAŅU PLATES
- ŽURNĀLI
- „DELTA" SMARŽAS

DELIKATEŠU VEIKALS

LITTLE RIGA

343 RONCESVALLES AVE, TORONTO

TEL. LE 4-8974

Lieldienu galdam augstākās kvalitātes preces

VEIKALS ATVĒRTS: Darbdienās līdz plkst. 7 vakarā, Zaļajā Ceturtdienā līdz plkst. 9, Lieldienu sestdienā līdz pl. 6 vakarā.

Lielajā Piektdienā un Otros svētkos, 2. aprīlī, veikals būs slēgts.

ĪPAŠNIEKS JURIS DZEGUZE

LATVIEŠU VEIKALS THE SPRIN MARKETERIA

Pārtika — Delikateses

- SVAIGA GAĻA
- AUGĻI — SAKNES
- EIROPAS KONSERVI
- SIERI UN MAIZES

113 Roncesvalles Ave.

Sunnyside rajonā Toronto

Tel. LE 4-2515

A. & M. KŪLAIŅI

MODERN DELICATESSEN

281 Danforth Ave., Toronto, GE 3331

Lielā izvēlē visāda veida gaļas produkti, augstākās kvalitātes Eiropas meistaru ražojumi, piemēroti jūsu garšai. Svaigi žāvēti zuši un laši. Krievu kaviārs. Labākie Eiropas ziņu konservi. Dažādu šķirņu sieri. Maize, kūkas un citi cepumi.

Jūsu gaumei piemērota galda klāšanai un jūsu izsmalcinātā apetīta apmierināšanai visi produkti dabūjami mūsu veikalos.

Pārliecinieties par preču kvalitāti!

2. veikals: 746 Dovercourt Rd. (pie Bloor), tel. LE 2-4805, Toronto

ZELMA BELTE

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

Frank Vass B.A

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

(College un Spadina ielu stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112, Toronto

DVF apgāds Londonā

izdevis latviešu valodā pirmo grāmatu par dzīvi Padomju Savienības vergu nometnēs Sibirijā. Maz ir to latviešu ģimeņu, kurām viens no piederīgiem vai paziņām tur nebūtu. Vācu ārsts Dr. Šolmers pavadījis vairākus gadus kopā ar viņiem un par piedzīvoto stāsta grāmatā

MIRUŠIE ATGRIEŽAS

Grāmatai 240 lpp., iesieta maksā $3.00.

Dabūjama

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto

S. VASARĀJA

Transporta uzņēmums

Tel. LE 4-1403

Toronto

KANADA GATAVO PAPĪRU VISAI PASAULEI

Šodien vairāk kā 60% no pasaules cellulozas nāk no Kanadas bagātīgajiem mežiem, un tā arī ir pasaules lielākais šo ražojumu eksportētājs.

Kā visiem zināms, gandrīz visā pasaulē laikrakstiem tiek lietots papīrs, kas nācis no Kanadas.

Augšējā illustrācija un teksts ir viena no sludinājumu serijām, ko The House of Seagram publicē žurnālos un laikrakstos visā pasaulē. Šie sludinājumi domāti, lai ar Kanadu labāk iepazīstinātu pārējās zemes, kā arī lai rādītu citām zemēm Kanadas ražojumu kvalitāti un nozīmi.

The House of Seagram

PILSĒTAS centrā izīrējamas 2 nemēbelētas istabas un virtuvīte. Zvanīt līdz plkst. 6 vak. EM 8-0792, pēc plkst. 6 EM 6-0101, Toronto. (388)

IZĪRĒJAMA istaba un virtuve ar vai bez mēbelēm pilsētas rietumos, uz vēlēšanos ar garāžu. Zvanīt pēc pl. 6 vak. LE 2-2208, Toronto.

HIGH PARK rajonā izīrējama liela glīti mēbelēta-dekorēta istaba ar vārīšanas iespējām, piemērota vienam vai diviem cilvēkiem vai pārim. Parkošanas iespējas. Zvanīt RO 7-5370, Toronto. (400)

J. J. ELLIS, REAL ESTATE Ltd.

ŠĪSDIENAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI:

RUNNYMEDE rajonā, $13.500 pilna cena atsevišķai 6 istabu ķieģeļu mājai. Moderna virtuve ar iebūvētu automatisko saldētāju (difrizers). Eļļas apkure, garāža, skaists dārzs. Iemaksa $4.000. Atlikums uz vienu obligāciju.

ST. CLAIR — OAKWOOD $14.800 atsevišķa 8 istabu ķieģeļu māja 2 stāvos, 2 virtuves, 2 vannas istabas, ūdens - eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš, 2 garāžas. Daļējā pabeigta sarīkojumu telpa pagrabā.

BLOOR — DUFFERIN $14.500 atsevišķa 7 istabu ķieģeļu māja. Eļļas apkure, liels dārzs, ar iebraucamo ceļu. Iemaksa $4.500. Atlikums uz vienu obligāciju.

E. HENIŠS

1072 Bloor St., W., Toronto, tel. LE 1-2471

Ja jūs vēlaties kvalitātes ražojumus savam svētku galdam, pasūtiniet

PAVASARA MAIZNĪCĀ - KONDĪTOREJĀ

398 Queen St. E., tel. EM 4-4993, Toronto

PASCHAS UN KULIČUS. TORTES, KŪKAS UN CEPUMUS SPEĶA PĪRĀGUS VĪNES MAIZĪTES, STRICELES UN GALDA MAIZĪTES

Pasūtinājumus lūdzu nodot laikus

UZMANIBU TAUTIEŠI

Laipni lūdzu laikus izdarīt pasūtinājumus: tortēm, kūkām un cita veida cepumiem, kā arī paschām.

Pasūtinājumus var izdarīt pie A. Kūlaiņa LE 4-2515, E. Steinharda LE 2-4028 un A. Anšmita EM 8-2361, kā arī tieši

BROADVIEW DELICATESSEN & HOME BAKERY

731 Broadview Ave, tel. GL 9905, val

277 Dundas St., E., Toronto, tel. EM 8-8525

ED. TĪLMANIS

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

Bruklīnā, Beltemes baznīcā, 30. martā, plkst. 8 Lielās Piektdienas vakara dievkalpojums ar sv. vakarēdienu, māc. R. Zariņš un K. Freimanis, mūzika.

1. aprīlī, plkst. 3 Lieldienas svētku dievkalpojums, māc. R. Zariņš, kristības, solists, pie ērģelēm Bruno Skulte.

Bronksā, Sv. Toma baznīcā, 30. martā, plkst. 6.30 Lielās Piektdienas vakara dievklapojums ar Sv. Vakarēdienu, māc. A. Ozols, dziedās koris, pie ērģelēm Rita Pētersone.

1. aprīlī, plkst. 7 Lieldienu rīta dievkalpojums, māc. A. Ozols, dziedās koris Ritas Pētersones vadībā.

Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā, 29. martā, plkst. 9 Zaļās Ceturtdienas vakarā ar dievgaldu, māc. A. Ozols, pie ērģelēm Velta Anševica.

1. aprīlī, pl. 7 Lieldienu rīta dievkalpojums kopā ar vietējo draudzi.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, 30. martā, pl. 6.30 Lielās Piektdienas vakarā ar dievgaldu, māc. F. Treus.

1. aprīlī, pl. 2.00 dienā Lieldienu svētku dievkalpojums, māc. F. Treus, pie ērģelēm Valda Rozensteina.

Hempstedē, Žēlastības baznīcā, 30. martā, plkst. 9.30 Lielās Piektdienas vakars ar dievgaldu, māc. D. Grauds.

1. aprīlī, plkst. 2 Lieldienas svētku dievkalpojums, māc. D. Grauds, pie ērģelēm Annija Vītola.

Beišorā, sv. Lūka baznīcā, 1. aprīlī, plkst. 3 Lieldienas svētku dievkalpojums, prāv. J. Kullītis, pie ērģelēm Austra Ķikāne.

Draudzes namā 29. martā, pl. 8 Zaļās Ceturtd. vak. dievvārdi, mācītājs R. Zariņš, Gaismas bildes.

Dievgaldniekus lūdz pieteikties iepriekš.

Detroitā, Kristus latviešu draudzē dievkalpojums 1. aprīlī, plkst. 2 pp. (sv. Markus bazn., 1045 E. Grand Bl.), jaunatnes iesvētīšana, dievgalds, prāv. A. Skrodelis.

Detroitā, sv. Pāvila ev.-lut. draudzē Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu 30. martā, plkst. 6.00 vakarā, Emaus ev.-lut. baznīcā, 4432 12th Street. Dziesmu lapiņas, māc. Valters Līventāls.

Detroitā, sv. Pāvila ev.-lut. draudzē Lieldienu rītā, 1. aprīlī, plkst. 8.00 dievkalpojums, Emaus ev.-lut. baznīcā. Dziesmu lapiņas, māc. Valters Līventāls.

ČIKĀGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Cīnas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Saginavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēnešā 2 un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave, S.E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katrū svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Minepoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Lielā Piektā, 30. martā, Sv. Vakariņa dievkalpojums.

Svētdien, 1. aprīlī, plkst. 7.30 rītā Lieldienas rīta dievkalpojums.

Svētdien, 22. aprīlī, plkst. 6.30 v.v. dievkalpojums.

Dievkalpojumi notiks Fort Viljamā Trīsvienības baznīcā, 560 May St. Sākums plkst. 6.30 vak. Svētdienās pusstundu pirms dievkalpojuma Svētdienas skola bērniem.

Māc. V. Šēfers, 659 Piccadilly St., London, Ont.

Londonā, 30. martā, Lielā Piektdienā, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums ar dievgaldu.

Niagārā, 1. aprīlī (1. Lieldienu svētkos) pl. 2 pp. dievkalpojums. ar dievgaldu, sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. N.

Londonā, 7. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā Karoga iesvētīšana latvju jaunatnei Londonā.

Londonā, 8. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīvienības baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnās, 15. aprīlī, plkst. 3 pp. Kristus baznīcā dievkalpojums.

Londonā, 22. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Bērziņš, 5833-45 Ave, Red Deer, Alta.

Edmontonā, 30. martā, plkst. 3 pp. Grace lut. baznīcā, 114 St. un 99 Ave krustojumā Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Kalgārijā, 1. aprīlī, plkst. 3 pp. Mt. Calvary baznīcā Lieldienas svētku dievkalpojums.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel. WA 4-1563.

30. martā, plkst. 7 vakarā Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Dziedās draudzes koris.

1. aprīlī, Pirmās Lieldienās, pl. 10 rītā dievkalpojums.

Jaunatnes iesvētīšana 1. jūlijā. Jaunieši lūgti laikus pieteikties pie mācītāja.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Zaļā Ceturtdienā, 29. martā, pl. 8 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu sv. Trīsvienības baznīcā.

Lielā Piektdienā, 30. martā, pl. 6 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu sv. Jāņa baznīcā.

Lieldienu rītā, 1. aprīlī, plkst. 5.30 no rīta — agrais dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Lieldienu dienā, 1. aprīlī, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Trīsvienības baznīcā.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 4-8171.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

30. martā, Lielā Piektdienā, pl. 4 pp. dievkalpojums ar dievgaldu sv. Barnaba baznīcā.

1. aprīlī, Pirmās Lieldienās, pl. 6 no rīta dievkalpojums sv. Barnaba baznīcā.

Māc. T. Aviks, 109 Emerson Ave tel. LE 2-6175, Toronto.

1. Lieldienās, 1. aprīlī, plkst. 1.30 sv. Olava baznīcā (Bloor un Windermere ielu stūrī) dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So).

Lielā Piektdienā, 30. martā, pl. 7 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

Svētdien, 1. Lieldienās, 1. aprīlī, plkst. 4 pp. dievkalpojums ar dievgaldu.

Kas vēlētos vasarā iesvētīties, lūgti pieteikties pie mācītāja līdz š. g. 1. aprīlim. Iesvēte paredzēta jūlijā.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Lielā Piektdienā, 30. martā dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 9.30 no rīta.

Lieldienās, 1. aprīlī dievkalpojums plkst. 9.45 no rīta.

Svētdienas skola ik svētdienas, izņemot Lieldienas, plkst. 10.45 no rīta.

Kičenerā dievkalpojums Lielā Piektdienā, plkst. 2 pp. ar dievgaldu.

Māc. E. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa 2, Ont. Otavā 30. martā, Lielā Piektā — dievkalpojums ar dievgaldu pl. 3 pp. baznīcā. Dievgaldniekus lūdz iepriekš pieteikties. Kollekte pašu draudzei.

1. aprīlī, Lieldienu dievkalpojums baznīcā plkst. 3 pp.

8. aprīlī, bērnu un jaunatnes dievkalpojums baznīcā pl. 3 pp. Pēc tā ticības mācības stunda jaunatnes grupai.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft **Dr. Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.**

Sadberijā, Lielajā Piektdienā, 30. aprīlī, plkst. 13 ar Sv. Vakarēdienu dievkalpojums, (238 Pine St.), sv. Jāņa baznīcā.

Norsbejā, Lielajā Piektdienā, 30. aprīlī, plkst. 17. lut. baznīcā dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Kirklandleikā, Lieldienās, 1. aprīlī, plkst. 8.45 lut. baznīcā dievkalpojums.

Virdžinjtaunā, Lieldienās, 1. aprīlī, plkst. 14 anglikāņu bazn. dievkalpojums. Bērniem mācības pl. 12.

Norandā, Lieldienās, 1. aprīlī, pl. 17 United baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, pl. 14.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B. C. Kitsilano luterāņu baznīcā, 12. avenijas un Stephens ielas krustojumā.

30. martā Lielajā Piektdienā, pl. 3 dienā dievkalpojums ar dievgaldu.

1. aprīlī, Lieldienās, plkst. 3 dienā svētku dievkalpojums.

Māc. Elmārs Caune (10127 - 124 St. Edmonton, Alta, tel. 8-2174.

Edmontonā, Lielā Piektdienā, 30. martā, plkst. 6 pp. dievkalpojums ar dievgaldu un mūzikāliem priekšnesumiem. Dziesmu lapiņas.

Pirmās Lieldienās, 1. aprīlī, pl. 1.00 pp. dievkalpojums ar meiteņu sekstetu piedalīšanos.

Abi dievkalpojumi sv. Jāņa baznīcā 10759-96 ielā.

Kalgārijā, Lielā Piektdienā, pl. 10 no rīta dievkalpojums ar dievgaldu. Pirmajā luterāņu baznīcā.

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Piektdien, 30. martā, plkst. 14.00, Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziesmu lapiņas.

Svētdien, 1. aprīlī, plkst. 14.00 Lieldienu dievkalpojums. Dievkalpojumu kuplinās Vinipegas latviešu vīru koris. Dziesmu lapiņas.

Vinzorā (Kanadā), sv. Pāvila ev.-lut. draudzes kopās Lieldienu svētku dievkalpojums 1. aprīlī, pl. 2.00 dienā, First Luth. Ch., Giles un Victoria ielu stūrī. Dziesmu lapiņas. Māc. Valters Līventāls.

MONTREĀLAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

KATOĻU DIEVKALPOJUMS

notiks Lieldienās, š. g. 1. aprīlī, pl. 11.30, Newman kluba baznīcā, 89 St. George ielā.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU

draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walker Rd. angļu baptistu baznīcas telpās.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienotu Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tiešī ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāčs, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

No dzimtenes pienākusi sēru vēsts, ka Dieva mierā aizgājuši mūsu mīļā māte

NATĀLIJA LEITENS, dz. BĒRZIŅŠ,

dzimusi, 1896. g., mirusi 1948. g. 3. augustā, un mūsu mīļais tēvs

AUGUSTS LEITENS,

bijušais Gatartas pag. Ezerkalnu māju saimnieks, dzimis 1888. g., miris 1953. g. augustā. Abi apglabāti Drustu draudzes kapos.

Nesiet, vēji, pāri svešumam
Siržu sāpes klusā vakarā
Un, ar zvaigžņu stariem apaustus,
Glāstiet viņu kapus dzimtenē.

Viņus mīļā piemiņā paturēs
dēls ar ģimeni Montreālā un meita
— Sibirijā.

LĒDIJA TATJĀNA, NOSLĒPUMAINĀ KRIEVU SPIEDZE

Noslēpumu plīvurī tītas krievu spiedzes Tatjānas, kādas britu lēdijas, gaitas 2. pasaules karā. Viņas tuvinieki Anglijā un Šveicē par šo jautājumu klusē. Kādam izveicīgam žurnālistam tomēr izdevies iepazīties ar vairākām vēstulēm, kas saistās ar lēdijas Tatjānas noslēpumaino pazušanu un kas atklāj, ka naudas vai mīlas dēļ arī augstākās sabiedrības dāmas labprāt kalpo komūnistiem.

1. VĒSTULE VJAČESLAVAM MOLOTOVAM, KREMLĪ, PSRS.

„May dear Mr. Molotov,

Kā britu ārlietu ministrijas valsts apakšsekretāram, kara gados man bija tas gods sastapties ar Jums konferencēs un vēlāk arī personiski iepazīties. Šo personisko sakaru dēļ izlūdzos no Jums tiesību apgrūtināt Jūs pavisam privātā lietā. Iespējams, ka Jūs atcerēsities, ko Jums kādreiz stāstīju: 1937. g. Kannās iepazinos ar kādu krievu izcelsmes jaunavu Tatjānu Baronovu, kuŗa pēc gada kļuva mana sieva. Viņas nelaikā tēvam bija attālas radniecības saites ar krievu cariem. Viņas māte Anna Baronova reiz bija slavena balerīna Maskavā. Revolūcijai izceļoties viņa devās ar toreiz 2 gadus veco Tatjānu uz Berlīni, vēlāk pārcēlās uz Parīzi .Mana ģimenes dzīve ar Tatjānu bija laimīga. Pēc manas labākās apziņas viņai nebija nekādas politiskas intereses. Vienīgais, kas viņai sagādāja prieku, bija šachs, spēle, kuŗā, manuprāt, jau ikviens krievs ir eksperts.

1944. g. martā, mani izsauca pie sevis britu slepenā dienesta šefs sērs Čarlzs Varrens un pateica, ka viņiem esot pierādījumi, ka mana sieva esot krievu spiedze, kas mani apprecējusi vienīgi nolūkā vieglāki piekļūs pie Viņa Majestātes valdības slepenām ziņām. Es katēgoriski noraidīju šos apgalvojumus, bet, pārradies mājās, es Tatjānu tur vairs neatradu. Viņa neatgriezās. Nākošajā dienā es atstāju dienestu ārlietu resorā.

Visus šos gadus man nav izdevies sadzīt pēdas manai sievai. Tenko, ka, apvainota spiegošanā, viņa aizbraukusi no Britu salām, lai pa apkārtceļiem nokļūtu Krievijā.

Izlūdzos Jūsu palīdzību izziņai par manu sievu, kas, iespējams, atrodas Maskavā, kur viņa dzimusi. Nelaimīgā kārtā es pats nevaru pieprasīt iecelošanas vīzu PSRS un doties uz Maskavu, jo augšā minēto notikumu dēļ mani piemeklēja daļēja trieka, kas man joprojām laupa kustības brīvību. Bet mani ārsti cer, ka kādas ziņas par manu sievu visai uzlabotu manu veselības stāvokli. Jūsu padevīgais Elistans Thomas."

2. MOLOTOVS „APLIECINA", KA TATJĀNA NAV KREMĻA SPIEDZE

Sēram Elistanam Thomasam, London W 1, Anglijā.

„Dear Sir, Jūsu kundzes lēdijas Tatjānas jeb Tatjānas Baronovas lietā Jūsu vēstules norakstus nosūtīju piekritīgajām iestādēm. Esmu tagad saņēmis visai saskanīgas atbildes. Ar īpašu uzsvaru es vēlētos Jums apgalvot, ka Jūsu kundze nekad nav bijusi mūsu aģente. Mūsu iedzīvotāju reģistrācijas sistēma nerada nekādas šaubas, ka Tatjāna Baronova Maskavā nedzīvo.

Lūdzu rakstiet man bez vilcināšanās, ja es vēl kādā ziņā varētu Jums būt piepalīdzīgs. Jūsu padevīgais Vjačeslavs Molotovs."

3. VĒSTULE SKOTLANDJARDAM

Sēram Čārlzam Varrenam, Skotlandjardā, Victoria Embankement, London SW 1.

„My dear Charles, Lūdzu ielūkojies klātpieliktajā Mr. Molotova vēstules norakstā no kuŗa Tev būs skaidrs, ka Tatjāna, pretēji Tavām aizdomām, nekad PSRS aģente nav bijusi. Man ir ļoti svarīgi manas sievas godu un līdz ar to arī manējo rehabilitēt. Tādēļ darīšu visu, kas manos spēkos, un par cik tas būs iespējams, toreizējos notikumus noskaidrot. Varbūt Tu varētu man šajā ziņā palīdzēt? Tavs Elistans."

Atbilde Sēram Elistanam Thomasam, London W 1.

„My dear old Boy, Neņem lūdzu jaunā, ja tūlīt jau pasaku, ka Tavas sievas jautājumā man nekad aizdomas nav bijušas —tie bija fakti, pamatoti uz pierādījumiem, kas man toreiz bija Tev jānoklusē. Tu taču nebūsi aizmirsis, ka Tava sieva ar vārdu Tatjāna, strādāja līdz „London Times". Reizi nedēļā viņa tur publicēja šacha uzdevumus; tie bija visai iecienīti un izpelnījās pat meistara G. B. Janovska atzinību. Mr. Janovskis bija arī tas, kuŗam bija dūries acīs, ka uzdevumā pēc katra sestā gājiena šacha figūras atradās visai neparastā stāvoklī. Īsi un skaidri: ar šiem šacha uzdevumiem laikrakstā Times Tatjāna ziņoja krievu slepenajam dienestam šifrētas ziņas.

Gadījumam, ja Tu tomēr vēl arvienu vairāk tici Mr. Molotovam nekā man, esmu lūdzis Dr. B. Henleju, pazīstamās Henlejsanatorijas vadītāju, neatteikt Tev paziņot, kas viņam zināms par tavu sievu. Līdz šim Dr. Henleja klusuciešanu saistīja goda vārds. Man patiesi ļoti žēl Tev nolaupīt Tavas pēdējās illūzijas. Samierinies ar patiesību un novēlu drīzu atveseļošanos. Tavs Čārlzs."

4. KĀ BRITU LĒDIJA SAGATAVOJĀS CEĻOJUMAM UZ KREMLI

Sēram Elistanam Thomasam, London W 1.

„Dear Sir Elystan, 1944. g. 23. martā Henlejsanatorijā ieradās lēdija Thomas un nodeva man uz Ārlietu ministrijas blankas rakstītu un Jūsu parakstītu rakstu, kuŗā bija norādīts palīdzēt lēdijai Thomas viņas vēlmju īstenošanā. Tikai vēlāk noskaidrojās, ka Jūsu paraksts bija viltots.

Lēdija Thomas man uzticēja, ka sakarā ar viņas krievu valodas zināšanām sērs Čārlzs Varrens, tā laika britu slepenā dienesta vadītājs, esot nolēmis viņu caur Portugali un Šveici nosūtīt uz Padomju Savienību kā britu aģenti. Bet tā kā viņas attēls vairākārt publicēts preses izdevumos, viņai nu bija jākļūst nepazīstamai, kosmētisku operāciju ceļā.

Vispirms mēs novērsām viņas profilam tik raksturīgo mazo deguna līkumiņu, likvidējām dzimumzīmīti viņas kreisajā vaigā un veicām vēl dažas korrektūras izskatā. Pēc šīm operācijām, ko veica Dr. Džēms A. Landrijs, mūsu zobārstniecības nodaļas ārsts Dr. Evans-Vīvers, pēc lēdijas Thomas norādes izurba dobumu viņas kreisajā gudrības zobā, kur novietoja kādu mikrofilmu, pēc kam zobu aizcementēja un pārvilka ar porcelāna kapi.

Mēs visu to darījām labā apziņā, ka pakalpojam valdībai. Mēs nekādi nezinājām, ka Jūsu kundze bija Jūsu mājas atstājusi, jo viss tas tika turēts slepenībā. Kad es beidzot iedomājos pa tālruni apjautāties sēram Varrenam, bija jau par vēlu. Kad sanatorijā ieradās detektīvi, lēdija Thomas, kaut viņas seju vēl sedza pārsējumi, bija jau nozudusi, pametot savas mantas un saraksti. Austin Reed Regenstrīt ielā lēses liecināja, ka lēdija bija sev pasūtinājusi vairākus pēc mēra šūdinātus vīriešu uzvalkus. Matu cirtas, ko detektīvi atrada kādā atvilktnē, norādīja, ka Jūsu kundze, pirms viņa atstāja mūsu sanatoriju, pārveidojusi arī savu matu veidojumu. Mans personisks ieskats, ka lēdija Thomas patiesi meklējusi ceļus, kā caur Šveici nokļūt Krievijā, kaut arī ne britu slepenā dienesta uzdevumā. Jūsu ļoti padevīgais Dr. Bazils Henlejs."

5. LĒDIJAS PĒDAS SADZĪTAS PORTUGALĒ

Mr. Antonio Lopes. Hotel de Facho, Lisbon Portugal.

„Dear Mr. Lopes: apakšā parakstītājs lūdz Lisabonas viesnīcas un pansijas neliegt viņam izziņu par kādu dāmu, kuŗa iespējams, apmetusies tur 1944. g. aprīlī vai maijā.

Šī dāma ir lēdija Tatjāna Thomas, kas varēja gan arī lietot kādu pseudonimu. Viņa toreiz bija 29 g. veca, melniem matiem, kas varētu būt apgriezti visai īsi, pelēkzilām acīm. Gara auguma, šmauga, izcila ar savu daiļumu un eleganci. Viņa tekoši runāja sešas valodas, arī angļu un krievu. Uztraukuma brīžos viņa bieži vien drusku šļupstēja. Pa laikam viņa cieta no kunga kaites. Pievienoju fotouzņēmumu un laipni izlūdzos Jūsu atbildi, ja pēc Jūsu viesu grāmatām izdibināms, ka lēdija Thomas būtu apmetusies Jūsu viesnīcā. Ar iepriekšēju pateicību par Jūsu pūlēm, palieku Jūsu Elistans Thomas."

Atbilde Sēram Elistanam Thomasam, 12 Grosvenor Square, London W 1.

„Sēr, Atvainojos par savām vājām angļu valodas zināšanām, bet vēlētos Jums paziņot, ka par lēdiju Tatjānu Thomas mums nekādu ziņu nav. Mums ir liela viesnīca ar 75 istabām, pārāk daudz dažādu sešu te nāk un iet. Kad Jūsu piesūtīto fotogrāfiju devu apskatīt, mana meita Karmena uzstājās, ka ģīmetnei esot ļoti liela līdzība ar kādu kungu no Francijas, kuŗš Jūsu minētajā laikā pie mums bija apmeties. Monsieur Bernard Beon, tāds bija viņa vārds, gan runāja vienīgi franciski. Angliski vai krieviski runājām viņu netikām dzirdējuši . Viņam vairākkārt bija kunga krampji, viņš dzēra daudz piena un nekad vīnu, kā to franči paraduši. Mesjē Bernards Beons no mums izrakstījās 1944. gada 17. aprīlī, uzrādīdams, ka dodas pie Madame Anna Baronov, Hotel de Paris, Monte Carlo. Klātpieliekot mūsu viesnīcas illustrētu prospektu, palieku Jūsu pakalpīgais Antonio Lopes."

(Turpinājums sekos)

ARĪ ŠVEICIEŠIEM IR SAVAS RŪPES

Morāli graujošās kafejnīcas un Cīriches nakšu Īrisa

Cīriche ar saviem 418.000 iedzīvotājiem, būdama mazliet lielāka par kādreizējo Rīgu, nav tikai Šveices lielākā pilsēta, bet arī lielpilsēta. Viss tomēr neļaujas mēroties ar iedzīvotāju statistiku, jo gluži kā katrā Šveices mazpilsētā, pulksteņiem sitot pusnakst stundu, arī Cīriches restorāni un krogi slēdz savas durvis. Izņēmums ir trīs nakts kafejnīcas, kuŗas ir atvērtas līdz pulksten diviem naktī un tādēļ kļuvušas ievērojams temats nevien puritāniskajiem iedzīvotājiem, bet arī presei. Pēc šveiciešu domām trīs Cīriches nakts kafejnīcas apdraudot morāli un tikumus, īpaši tādēļ, ka no pulksten diviem naktī līdz rīta kafejnīcu atvēršanai esot tikai trīs stundas, un „zvērināti iemetēji" nemaz necenšoties doties mājup... Kad apmēram pirms trim gadiem, pēc ilgām un vētrainām debatēm, valdības iestādes šīm trim kafejnīcām atļāva palikt atvērtām pāris stundas ilgāk, tad atļauju motivēja ar to, ka Cīrichei kā lielpilsētai ar saviem daudzajiem apmeklētājiem ārzemju tūristiem esot jāpiedāvā arī kaut kas sevišķs. Protams, izlepušākajiem Cīriches viesiem gan šķiet, ka tas, ko piedāvā trīs kafejnīcas, nav nekas sevišķs, ja pēc pusnakts nav atļauts dejot un nedrīkst sēdēt uz augstajiem bāra sēdekļiem. Naksnīgajiem viesiem jāsēd uz parastajiem krēsliem, jo sēdamo dažu centimetru augstuma dažādība, pēc šveiciešu domām, morāles jautājumos ir izšķirīga. Lai pievilktu „labākos" apmeklētājus, kafejnīcas ņem arī īpašu iejas maksu un par nakts uzdzīvi liek piekļājīgi samaksāt — tase Šveices lielākā pilsēta, bet arī lielkafijas 3 franki un pārītis desiņu 6 franki. Sākumā nakts kafejnīcu pretinieki gaidīja „Rietumzemes kultūras un tikumības" bojā eju, bet — vismaz policijai nebija ko sūdzēties. Tā vienīgi spēja konstatēt, ka nakts kafejnīcās, kuŗas bija domātas kā sevišķa atrakcija ārzemnieku priekam, visvairāk iegriežas paši zvēresta brāļi, piepildot to telpas līdz pēdējai robežai.

Šveicieši taisās prasīt tautas nobalsošanu arī par kādu citu morāles vai nemorāles notikumu, kas Šveicē pazīstams ar nosaukumu Cīriches nakšu Īrisa. Īrisa, par ko šeit ir runa, nav ne seno grieķu dievu sūtne, nedz puķe, bet Bāzeles advokāte — cienījama pilsoņa un šīs pilsētas valdes locekļa sieva, Kundze Īrisa nesen kādā vēlā vakarā bija sadomājusi no Cīriches galvenās stacijas doties kājām pie savas studiju draudzenes pārnakšņot, bet puritāniskās lielpilsētas labi apgaismotās ielas ventuļām sievietēm tomēr izrādās bīstamas. Lai gan Cīriche, kā redzams, ir ļoti morāliska pilsēta, arī tur lielos daudzumos ir sastopamas „dāmas", kuŗas Šveices ļoti smalkjūtīgā policija dēvē par „milēdī dāmām" un kuŗas savus „kundes" zvejo, lēnām pastaigājoties naksnīgajās ielās. Ar šīm „milēdī dāmām" Šveices policijai nav gandrīz iespējams cīnīties, jo nav tāda likuma, kas viņu nodarbošanos aizliegtu, un policija var viņas tikai aiztriekt uz nomaļes ielīņām. Tā kā ļoti eleganti tērptajai Īrisai nav bijis jāsteidzas, viņa gājusi lēnām līdz ceļu krustojuši divi policisti, apjautājoties, kurp dāma iet, un ieteikuši, cik steidzīgi vien iespējams pazust kādā šķērsielā. Bāzeliete, būdama vēl turklāt juriste, jutusies aizvainota, jo brīvajā Šveicē katrs var iet, kurp grib, nevienam paskaidrojumus nesniedzot. Kā juriste Īrisa vēlējusies arī noskaidrot, cik tālu policija var iet, rīkojoties ar varu pret tiesībām un asā saruna beigusies ar to, ka Īrisa iebāzta policijas automobilī un kā „milēdī dāma" novesta iecirknī. Pēc personības noskaidrošanas policija pazemīgi atvainojusies un Īrisa atbrīvota, bet juriste sacēlusi presē tādu traci, ka pēc šveiciešu domām policija, trenkājot „milēdī dāmas", aiziet par tālu. Lietu atkal varētu noskaidrot tautas nobalsošana, bet tā kā Šveicē balstiesības ir tikai vīriešiem, tad šveicietes domā, ka tā var beigties „milēdī dāmām" par labu, un tad policija, pret viņām cīnoties, būs vēl nespēcīgāka.

Pašapkalpošanās pārtikas preču veikals

ATLAS FOOD

PIEDĀVĀ:

Importētus konservus, sieru, saldumus un cepumus

Eiropas gaumē izstrādātus gaļas un desu ražojumus, maizes, kūkas un tortes.

Vienmēr svaigi piena produkti, augļi un saknes.

Pārbaudiet mūsu preču augstvērtīgo kvalitāti un to zemās cenas. Ietaupiet laiku, pasūtinot par tālruni

LE 2-4028

Ātra un brīva piegāde

1533 Queen St. W., Toronto

BĒRZIŅŠ un STEINHARDS

JAUNA VIESNĪCA UN ITAĻIEŠU KAFEJNĪCAS TORONTO

Krāsošanas darbus veicis latviešu uzņēmējs J. Broks

Šais dienās Toronto centrā, 89 Avenue Road, atklāja vienu no modernākajām un greznākajām viesnīcām, kādas celtas Toronto pēdējo 20 gadu laikā. Jaunajai „Regency Towers" viesnīcai ir 9 stāvi, bet plānotajai piebūvei tādu būs 12; pagaidām pilnā lietošanas kārtībā izbūvētas jau 100 istabas, katra citāda, bet, viesnīcu paplašinot, piebūvēs vēl 100 telpas līdz ar peldbaseinu un citām ērtībām viesiem. Bez modernās ēdamzāles apakšējā stāvā šai viesnīcai ir mājīgs bārs, — ar romantisko nosaukumu — „Rendez-Vous lounge."

Šīs viesnīcas īpašniekam, multimiljonāra Džona Dāvida Finberga tēvs iecelojis Kanadā no Latvijas, bet dēls savu veikalnieka karjēru sācis — ar siltu desiņu kiosku Dženksonpoint peldvietā.

Bet saprotams, Toronto latviešu saimi visvairāk var interesēt apstāklis, ka visus krāsošanas darbus šai modernajā hotelī veikusi J. Broka firma, nodarbinot ap 10-15 strādnieku. Darbs veikts teicami, un par tā labo kvalitāti viesnīcas īpašnieks personīgi izteicis J. Brokam sirsnīgu pateicību, labprātīgi paaugstinot līgumā paredzēto izmaksu. J. Broka krāsošanas uzņēmums ar labām sekmēm strādā jau vairākus gadus, un veicis daudzus lielus darbus — arī skolu un baznīcu krāsošanu.

Toronto pilsētā būs italiešu kafejnīca

Dr. Pino Riservato — visai temperamentīgs italietis no Venēcijas, ir viens no jaunkanadiešiem, kuŗš uzskata par savu sūtību — iekārtot „ekspresso" kafejnīcas visā dominijā.

Nesen viņš atklāja mirdzošu ielas malas kafejnīcu, kur var dabūt visāda veida itāļu delikateses.

Dr. Riservato ir savu Toronto iekšpilsētas kafejnīcu tā izdekorējis, ka tā var atstāt kaunā pat dažu labu mākslas galeriju. Piestākļi un sienu virsmas izstrādātas ar krāsainas keramikas izciļņiem. Pizas krāsns ir Vezuva kalna reprodukcija keramikā. Kasiere sēž sešas pēdas platā „kafijas tasē."

Pirms ierašanās Kanadā Dr. Riservato izcēla gandrīz vai „sociālu revolūciju" Anglijā, kur viņš iekārtojis 1500 itāļu stila kafejnīcas. Ziemeļamerikā viņš cer šo skaitli divkāršot.

JAUNAIS KENTAS HERCOGS KOMPROMITĒ ARISTOKRATIJU

Britu karaļnama piederīgo privātā dzīve angļu presei ir neaizkarama tema. Šo privilēģiju pārāk augsti bija novērtējis 20 g. vecais Kentas hercogs Edvards, kuŗa tēvs, britu karaļnama princis, 1944. gadā nositās lidmašīnas katastrofā, bet māte ir Grieķijas bij. karaļa mazmeita. Edvards, karalienes Elizabetes brālēns, iedomājies, ka uz satiksmes ceļiem priekšrocības tiesības un braukšanas noteikumus nosaka viņa augstā radniecība, ne pastāvošo likumu noteikumi. Tagad, pēc ceturtās nopietnākās auto katastrofas, kas notikušas hercoga vainas dēļ, karaliene Elizabete pavēlējusi savam aristokratiskajam brālēnam uz laiku atņemt braukšanas apliecību. Arī viņa nelaikā tēvam pēc kādas auto sadursmes Džordžs 6. savā laikā atņēma auto vadītāja tiesības. Edvarda bīstami nevērīgo braukšanu un neskaitāmos satiksmes noteikumu pārkāpumus līdz šim policija arvien „nokārtoja" bez sodiem. Bet kad jaunais hercogs auto stūri vadīja apkampies ar savu sirdsdāmu un iedrāzās kādā pretimbraucēja mašīnā, viņa mērs kļuva pilns. Tieši karaļnamam vistuvāk stāvošais lorda Bīverbruka laikraksts tad asi vērsās pret hercoga „ceturto kļūmu." Kopš tam pievienojās arī citi laikraksti, norādīdami, ka hercogiem piemērojami tie paši satiksmes noteikumi un sodi, kādi pastāv citiem mirstīgajiem. Kroni sava sabiedriskai neuzvedībai hercogs uzlika dodamies ārzemju līdzjumā, kad viņa nolaidības dēļ, lidmašīnai ar 32 pasažieriem nācās mierīgi gaidīt, kamēr Londonas policijas patruļmašīna kaukdama lielā ātrumā devās pēc hercoga aizmirstās ārzemju pases.

Kamēr Kentas hercogs tagad Šveicē ziemas sporta paradīzes dejas grīdās nenoguris lauž sirdis, kāds viņam izskatā līdzīgs jaunekļis Beļģijā, Antverpenē, izspēlējis joku. Kādu dienu lielā kino teātra Rex īpašniekam Heilenam it kā no britu ģenerālkonsula piezvana pa tālruni, lai pavēstītu, ka Beļģiju inkognito pašreiz apceļo britu karaļnama loceklis Kentas hercogs, kuŗš vakarā vēloties noskatīties filmu. Noteiktā laikā augsto viesi sagaida cienījama delegācija un pazemīgi pavada līdz rezervētai ložai. Preses fotografi izšķērdīgi zibsnīja gunis un uzņēma filmu. Tikai tad, kad attēli bija publicēti laikrakstos, atklājās, ka īstais hercogs vēl Šveicē turpina izcīnīt savu „Alpu Romeo" slavu. Sensāciju kārā prese pagudvusi jau aprakstīt hercoga līdzšinējās astoņas sirdsdāmas, tādējādi kompromitējot iedomīgo aristokratiju. Tiek minēts, ka Edinburgas hercogam vajadzētu ņemt Edvardu savā aizbildniecībā, „iepotējot" viņam karaliskāku stāju.

kk.

Interesants izdevums šīgada latviešu grāmatniecības ražā

Jūlija Ķīlīša

ES KARĀ AIZIEDAMS...

Iznāks aprīļa otrā pusē Toronto

Latviešu virsnieks spilgti tēlo savus piedzīvojumus Otrā pasaules karā un gūstā.

Grāmatai 288 lappuses, autora vāka apvalka zīmējums, cena $4.00, bet pasūtinot iepriekš līdz š. g. 20. aprīlim, jūs to saņemsit ar 20% atlaidi — par $3.20.

Naudas pārvedumus un saraksti lūdz sūtīt šī izdevuma galvenajam pārstāvim uz sekojošu adresi: **Mr. Ernests Zariņš, 5 Algonquin Ave, Toronto 3, Ont., Canada.**

TLT Augstskolas Sestdienas ģimnazijas teātŗa izrāde

A. BRIGADERES

MAIJA UN PAIJA

audzēkņu izpildījumā notiks 1956. g. 1. aprīlī, plkst. 4 pp. sv. Andreja baznīcas zālē, Toronto

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem

SPORTS

EDMARS MEDNIS DALA 2. UN 3. VIETU MARŠALA KLUBA MEISTARĪBĀ

Šais dienās beigusies pēdējā kārta vēl nepiedzīvoti spēcīgās Nujorkas Maršala kluba meistarības izcīņās, ar 6 meistaru un vairāku spēcīgu ekspertu piedalīšanos.

Šai secensībā Edmars Mednis ar 10,5:4,5 pk. dala otro vietu ar Santasjēru. Pērn šinīs sacīkstēs viņš dalīja 3. un 4. vietu, kas arī ļoti ievērojami pacēla viņa klasifikāciju meistarklasē. Pirmo vietu, ar 12:4 pk., piešķīra Seidmanim, kam stipri piepalīdzēja arī neprecīzais pulkstenis un nepareizais lēmums, pret kuŗu Edm. Mednis iesniedza vairākus protestus.

Studentu komandu šacha turnīrs notiks no 5-15 aprīlim Zviedrijā, Upsalā, un Edmars saņēmis atkārtotu lūgumu lidot līdzi amerikāņu studentu komandai, lai uzlabotu tās izredzes cīņās pret 14 citu valstu komandām, galvenokārt pret krieviem.

Šāds lidojums atrautu no universitātes apmeklēšanas amerikāņu studentus uz 3 nedēļām un uzveltu tiem divkāršu darbu slodzi pēc atgriešanās. Noteiktas grūtības nieciņā materiālā atbalsta dēļ, būtu jāpārvar arī sacīkšu laikā.

Par Edmara Medņa stilu turpina rakstīt šacha eksperti. Tie norāda, ka vērtējot kāda šachista panākumus, pirmām kārtām jāievēro pret kādas klases vai stipruma pretspēlētājiem tam jācīnās.

Ar spēles trikiem, upuriem vai briljantiem gājieniem ir viegli „spīdēt" pret vājākiem spēlētājiem. Lai gūtu panākumus savā klasē, Edmaram Mednim bija nevien jācīnās pret meistariem, bet arī jācenšas tos uzvarēt. Un pret spēcīgiem un ārkārtīgi piesardzīgiem meistariem ir jācīnās tikpat uzmanīgi un piesardzīgi, cenšoties iegūt pārsvaru ar tikko jaužamiem grammiem vai pat pusgrammiem, nevis kilogrammiem, kas iespējams tīrās briljanses spēlēs.

Antverpenē Johansens ieguva pirmo vietu briljansē, bet pēdējo finālistu tabulā.

Edmaram tomēr nav sveša arī spēles briljanse, ko rāda „Chess Life" jaunākā n-rā iespiestā viņa partija pret A. Frīmani (no Harvardas univ.), kas ieguvusi goda balvu.

Tomēr, spēlējot pret stipriem pretiniekiem nereti sekmīgāks ir tas spēles veids, kas ļauj gūt pārsvaru lēnā, neatlaidīgā cīņā.

FUTBOLS ŅUJORKĀ

DV I komandai pievienojies H. Jēgers, kas līdz šim spēlēja amerikāņu virslīgas komandā. DV I komanda piedzīvoja 1:2 zaudējumu pret Wembley un līdz ar to cerības iegūt pirmo vietu līgā ir zudušas. Vienīgos vārtus latviešu labā ieguva H. Jēgers.

DV II komanda Metropolitan kausa izcīņā pirmo spēli pret Stade Gaulois pienāca neizšķirtu 1:1, bet zaudēja tiesības tālākajām spēlēm, ja otrā spēlē pret Queen vienību piedzīvoja sāpīgu 1:8 zaudējumu. Abās spēlēs „goda vārtus" ieguva Blumfelds.

DV III komanda, uzsākot savas gaitas, pieveica Stade Gaulois ar rezultātu 5:1. Šajā spēlē Mežaks guva 3, bet G. Stots divus vārtus.

HAMILTONAS KAUSU IZCIŅA

Hamiltonas kausu izcīņai vīriešu basketbolā un sieviešu volejbolā pieteikušās 8 komandas. Pirmoreiz Hamiltonā spēlēs Filadelfijas latviešu volejbolistes. Sacensības notiks 7. aprīlī, McMaster universitātes zālē, Hamilton West. Volejbolā spēļu sākums 9.30. Pēcpusdienā vīriešu basketbols. Pirmajā spēlē pl. 2.00 satiksies Toronto DV ar Toronto YMCAu. Pašreizējie kausa turētāji ir Toronto DV un Spartas volejbolistes.

LATVIEŠI — LĪGAS LABĀKIE GROZU GUVĒJI

Latviešu YMCA's basketbola vienība, kas komplektējas galvenokārt no jaunās paaudzes spēlētājiem, šogad pirmoreiz piedalījās Toronto kanadiešu basketbola līgas sacensībā — tā sauktajā „Downtown" līgā. Līgas vienību spēku samēri izrādījās visai līdzīgi, un daudzas spēles beidzās tikai ar pāris punktu starpību. Latviešu vienības starts sākuma posmā likās ļoti veiksmīgs un šķita, ka vienība ieķļūs finālspēļu grupā. Notika tomēr citādi nekā bija cerēts, un vairākas spēles, kur uzvara likās drošā, tika pazaudētas pēdējā brīdī piedzīvojumu trūkuma dēļ, un vienība bija spiesta palikt piektajā vietā. Finālspēlēs iekļuva četras vienības: Centrālās YMCA's vienība, Policijas vienība, Reiersona Instituta „Golds" un „Grads". Interesanti atzīmēt, ka līgas labākie grozu guvēji bija latvieši. Pirmajā vietā Bambers ar 158 punktiem, otrā vietā kanadietis Kiranis ar 108 punktiem, trešajā latvietis Petmanis ar 104 punktim; latvietis Cīrulis ar iegūtiem 75 punktiem ir piektajā vietā, kam uz pēdām seko Groskaufmanis ar 63 un Rundāns ar 61. Latvieši Rāva, Rasiņš un Freibergs ieguvuši 58, 56 un 45 punktus. Šķiet, ka līgas meistara godu, tāpat kā pagājušā gadā, izcīnīs Centrālās YMCA's vienība.

JAUNĪBAS UZVARAS UN „SVĒTDIENAS REZULTĀTU" BIEZPUTRA

Ja pagājušā vasarā latviešu sporta saimi trimdā patīkami pārsteidza Modra Pētersona lieliskie sasniegumi 200 un 400 m barjērskrējienos — 24,1 un 53,6 sek, kas jau tuvu pasaules klasei, tad šogad pagaidām lielāko saviļņojumu radījis tikai 13 gadus vecais latviešu zēns Jānis Konrads Sidnejā, Austrālijā.

Kā ziņo Latviešu sporta padomes trimdā prezidija sporta laikraksts Trimdas Sports, Jānis Konrads nesen Sidnejā, piedaloties Austrālijas jaunatnes meistarsacīkstēs peldēšanā, sasniedzis jaunu valsts jaunatnes rekordu savā vecuma grupā, 440 jardu distanci veicot 4:47,3 minūtēs. Par savu izcilo sniegumu, par kuŗu pasaulē ātrāk peldējuši tikai kādi 15 peldētāji, Konrads iedalīts Austrālijas Olimpiskās vienības kandidātos, ar labām izredzēm pārstāvēt ķenguru zemes krāsas Melburnas olimpiskajās spēlēs.

Arī Zviedrijā jauniņā Valda Freivalde 400 m brīvā stilā peldējusi 5:54,4 minūtes. Šī skaitļa nozīmību vislabāk pierāda fakts, ka oficiālai Latvijas rekords vīriešiem šajā pašā disciplīnā ir Z. Ramiņa 1939 gada veikums 5:47,0. Šķiet tālāki komentāri par Freivaldes rezultātu lieki.

Jaunības uzvaru ceļu vēl varam papildināt ar turpat Trimdas Sportā lasāmām rindiņām par jauno latviešu meiteni Ievu Kampi Pertā, Rietumaustrālijā. Ieva šogad 60 m skrējusi 8,1 sek., 100 m 13,2 sek., bet treniņos tāllēkšanā pārsniegusi 5,20 m, raidījusi disku krietni pāri 30 m līnijai.

Visi šie sasniegumi iespēti pēc ilgiem un rūpīgiem treniņiem, kas pierāda, ka vēl mums ir latviešu jaunatne, kuŗa ziedo sevi sportam, nebaidoties no treniņu grūtībām. Izcili sasniegumi sportā ir daudz vairāk vērti Latvijas un latviešu propagandai nekā mūsu „gudro politiķu" pierakstītās neauglīgo memorandu lapas. Taču mums var būt tikai izcili individuāli sportisti, ne vienības, kuŗu izveidošanos traucē mazais sporta kopu skaitliskais sastāvs, kā arī citi īpatnēji trimdas apstākļi. Tāpēc mūsu sporta saimes sauklim šajā gadā jābūt — „atpakaļ pie individuālajiem sporta veidiem!"

Liekas, par šo nopietni vajadzētu padomāt mūsu „bumbiņu sitējiem", kuŗiem bieži vienīgais treniņš ir tikai sacīkstes. Kādreiz Arnolds Šmits plaši un gari pievērsās „svētdienas rezultātu" teorijai. Tās atrisinājums ir tikai treniņi, kas ir visai nepatīkama lieta, jo mūsu sportisti zaudējuši uzņēmību un ticību savām spējām. Bet, kamēr nebūs šīs divas lietas, kulsimies pa to pašu „svētdienas rezultātu" biezputru, kuŗā sēžam šodien.

Vai vēl kāds tic, ka kādreiz tiksim no tās ārā?